आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/८१

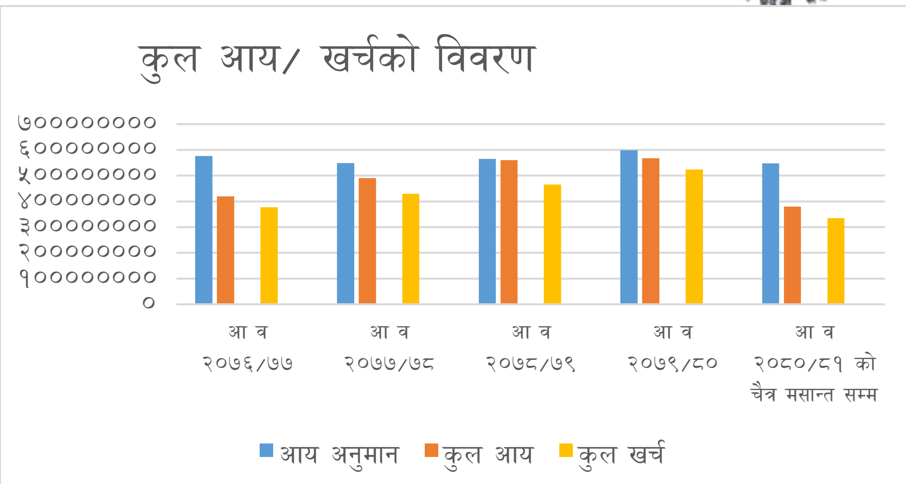

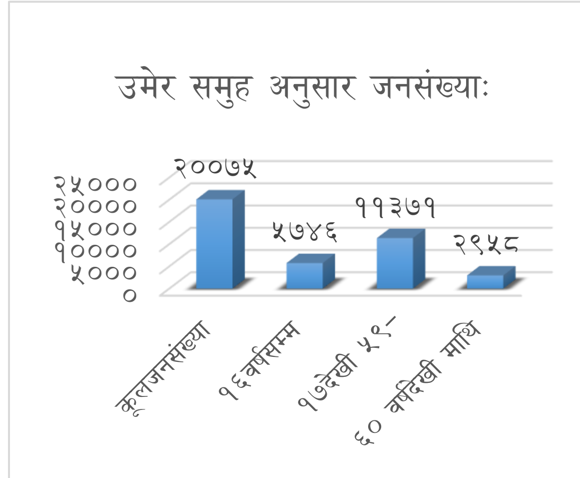

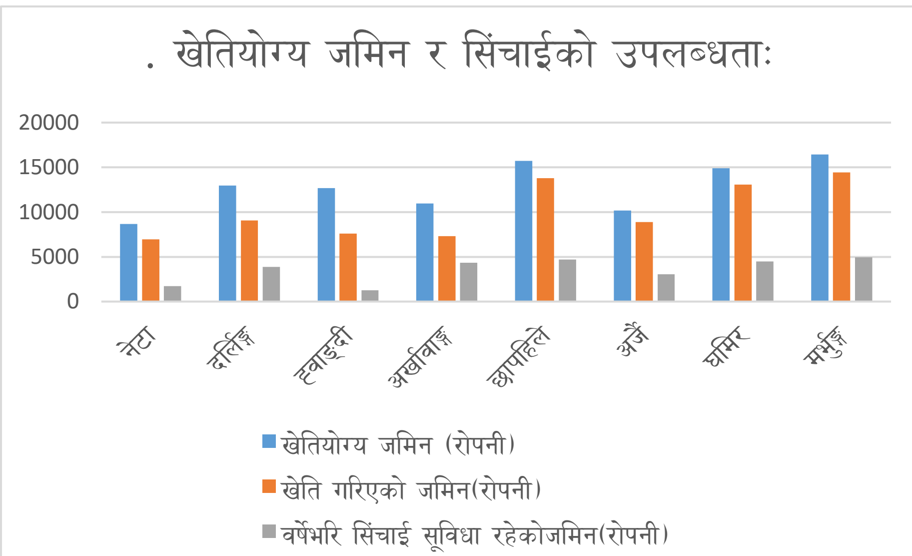

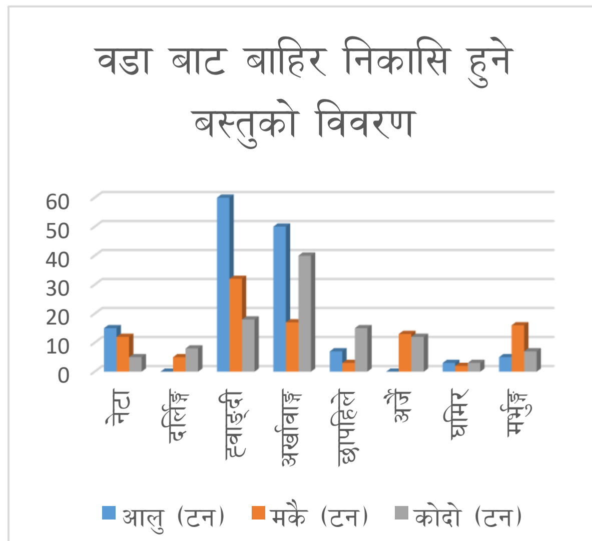

मालिका गाउँपालिका

अर्खावाङ्ग, गुल्मी

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

कार्यदलको भनाई

स्थानीय आर्थिक विकास मूल्याँकन कार्यविधि, २०७९ बमोजिम स्थानीय तहले निर्माण गर्नुपर्ने स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षणलाई मालिका गाउँपालिकाले पहिलो पटक निर्माण गर्ने जमर्को गरेको छ । यस सन्दर्भमा गाउँपालिकाको मिति २०८०/०१/०६ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय आर्थिक विकास मूल्यांकन कार्यविधि, २०७९ को अनुसूची-६ मा उल्लेख भएका विषयहरुको आधारमा आर्थिक सर्वेक्षणको मस्यौदा तयारी गर्न विभिन्न विषयगत शाखाका शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु रहेको एक आर्थिक सर्वेक्षण मस्यौदा तयारी कार्यदल गठन गरी मस्यौदा तयारी गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरिएको हो। उक्त कार्यदलको अथक मेहेनत र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत शाखा प्रमुखहरु एवं वडा सचिव लगायतको प्रभावकारी सहयोग तथा समन्वयबाट प्रस्तुत मस्यौदा तयार गरिएको छ।

प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षणको मस्यौदामा गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा गाउँपालिकाको वास्तविक अवस्था प्रतिविम्बित गरिएको छ । प्रस्तुत दस्तावेजमा गत आ.व. ०७९।०८० र चालु आ.व. ०८०/०८१ को चैत्र मसान्त सम्मको यथार्थ विवरण राखिएको छ। यसबाट आगामी दिनमा गाउँपालिकाले लिनुपर्ने नीति कार्यकम, आवधिक योजना तयारी, मध्यमकालिन खर्च संरचना निर्माण, दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण एवं वार्षिक योजना तयारीको लागि समेत आवश्यक मार्गदर्शन हुने विश्वाश लिइएको छ ।

अन्त्यमा, आर्थिक सर्वेक्षणको मस्यौदा तयार गर्न कार्यदललाई मस्यौदा तयारीका दौरानमा निरन्तर आवश्यक हौसला तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष श्री देविराम अर्याल, उपाध्यक्ष श्री उपेन्द्र अर्याल , वडा अध्यक्ष , विषयगत शाखाका प्रमुखहरु तथा वडा सचिवज्यूहरु तथा सम्पूर्ण कर्मचारी प्रति कार्यदलको तर्फबाट हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौ।

कार्यदलका सदस्यहरुः

(क) विकास खनाल (रा.प तृतियप्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)	संयोजक
(ख)दिपक अर्याल (अधिकृत छैठौं- कृषि विकास शाखा)	सदस्य
(ग) बसन्तराज भुसाल (अधिकृत छैठौं- स्वास्थ्य शाखा)	सदस्य
(घ) जगत पौडेल (अधिकृत छैठौं- सूचना प्रविधि शाखा)	सदस्य
(ङ) भुम बहादुर घर्ती (अधिकृत छैठौं- शिक्षा शाखा) -	सदस्य
(च) बिष्णु अर्याल (अधिकृत छैठौं- प्राविधिक शाखा)	सदस्य
(छ) सुरेश अर्याल (सहायक पाँचौ सा.सु तथा पञ्जिकरण शाखा) -	सदस्य
(ज) पवित्रा सत्याल (सहायक पाँचौ प्रशासन शाखा) -	सदस्य
(झ) मिरा पौडेल (सहायक पाँचौ जिन्सी शाखा)	सदस्य

(ञ) रामकुमार के.सी (सहायक पाँचौ लेखा शाखा) सदस्य

(ट) गोपाल बहादुर सेन ओली (सहायक पाँचौ योजना शाखा) सदस्य

(ठ) झपिन्द्र घिमिरे (सहायक पाँचौ आ.ले.प. शाखा) - सदस्य

(ड) बसन्त भुसाल (ना.प्रा.स्वा.स- पशु सेवा शाखा)- सदस्य

(ढ) वसन्त भट्टराई (अधिकृत छैठौं- श्रश्रम तथा रोजगार शाखा) सदस्य सचिव

क. कार्यकारी सारांश

१) विश्व अर्थतन्त्र :

विभिन्न उतारचढावका बावजुद विश्व अर्थतन्त्रमा सुधार हुँदै गएको छ । सन् २०२२ को मध्यतिर विश्व मुद्रस्फीति कम हुँदै गएसंगै विश्व आर्थिक क्रियाकलापमा विस्तार हुँदै गएको छ । फलस्वरुप, यस अघि सुस्त रहेको विश्व अर्थतन्त्र थप उत्थानशील बन्ने अनुमान छ । मुद्रास्फीति घट्दै गएसंगै अधिकाँश मुलुकका केन्द्रीय बैङ्कले लचिलो मौद्रिक नीति अवलम्बन गर्दै आएका कारण वित्तीय गतिविधिमा बढोत्तरी, पुँजी आप्रवाहमा वृद्धि र न्यून आय भएका देशको बजार पहुँच बढेको छ। विकसित मुलुकको व्याजदर नियमन नीतिका कारण त्यस्ता मुलुकको बचत परिचालन बढेको छ। न्यून आय भएका मुलुकको सार्वजनिक ऋण उच्चदरमा बढ्दै गएकोले वित्तीय स्थायित्वका लागि कसिलो वित्त नीति अवलम्वन गर्नेपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ ।

२) नेपालको आर्थिक वृद्धि :

कृषि, यातायात तथा भण्डारण, आवास तथा भोजन, वित्तीय तथा बीमा र पेशागत वैज्ञानिक क्षेत्रमा भएको वृद्धिका कारण चालु आर्थिक वर्षमा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो वृद्धि १.९५ प्रतिशत रहेको थियो । हिउँदे बाली र नगदे बाली तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादनमा भएको वृद्धिको फलस्वरुप कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा सुधार हुने अनुमान छ। गैरकृषि क्षेत्रतर्फ उत्पादनमूलक उद्योग र निर्माण बाहेक अन्य क्षेत्रको उत्पादन बढ्ने अनुमान छ। फलस्वरुप, चालु आर्थिक वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.०५ प्रतिशत र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.७५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ । गत आर्थिक वर्षमा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः २.७६ प्रतिशत र २.१३ प्रतिशतले बढेको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा धानको उत्पादन ४.३३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । कुल परिवारमध्ये कृषि कार्यमा संलग्न परिवार ६२ प्रतिशत रहेपनि कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान पछिल्ला वर्षमा क्रमशः घट्दै गएको छ । सेवा क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको छ । चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.०९ प्रतिशत, १३ प्रतिशत, १३.६० प्रतिशत र ६२.४८ प्रतिशत रहेको थियो।

स्रोतः- आर्थिक सर्वेक्षण नेपाल सरकार

३)मालिका गाँउपालिकाको गत आ.व.२०७९/०८० र चालु आ.व. २०८०/०८१ को चैत्र मसान्त सम्मको चालु खर्चको विवरण

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० को चालु तर्फ विनीयोजित बजेट	३८२०१०८११.००	८९.८३%
गत आ व ७९/८० को चालु तर्फ खर्च रकम	३४३१७७७५१.७६	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चालु तर्फ विनीयोजित बजेट	३६४५८०४९६.००	५०.०३%

चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चालु तर्फ चैत्र मसान्तसम्मको खर्च	१८२४२११९६.३४	

४) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षको पूँजीगत खर्च

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० को पुजीगत तर्फ विनीयोजित बजेट	२१६०५११००.००	८३.६५%
गत आ व ७९/८० को पुजीगत तर्फ खर्च रकम	१८०७२७०९४.८९	
पुजीगत आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा पुजीगत तर्फ विनीयोजित बजेट	१८२७४७७९६.००	५१.३३%
पुजीगत आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा पुजीगत तर्फ चैत्र मसान्तसम्मको खर्च	९३८०९६६५.३८	

५) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षको आन्तरिक आय

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० को अनुमानित आन्तरिक आय	५००००००.००	९२.२१%
गत आ व ७९/८० मा प्राप्त गरेको आन्तरिक आय	४६१०७४९.००	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा अनुमानित आन्तरिक आय	५५०००००.००	६६.३०%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म प्राप्त आय	३६४६३५५.३०	

६) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षको वित्तीय हस्तान्तरण

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा अनुमानित वित्तीय हस्तान्तरण	५५३२२३०००.००	८७.१७%
गत आ व ७९/८० मा प्राप्त गरेको वित्तीय हस्तान्तरण	४८२२७५६७४.५५	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा अनुमानित वित्तीय हस्तान्तरण	४९९६८४७६२.००	५८.६०%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण	२९२८२८२७७.००	

७) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षमा आर्थिक क्षेत्रमा भएको प्रगति

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा आर्थिक क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	८४५८०००.००	७९.६०%
गत आ व ७९/८० मा आर्थिक क्षेत्रमा प्राप्त प्रगति	६७३३०२७.४०	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा आर्थिक क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	२८७८०७५०.००	४१.९०%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म आर्थिक क्षेत्रमा प्राप्त गरेको प्रगति	१२०५९८३०.००	

८) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षमा सामजिक क्षेत्रमा भएको प्रगति

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा सामाजिक क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	२४६५०१०००.००	९१.९०%
गत आ व ७९/८० मा सामाजिक क्षेत्रमा प्राप्त प्रगति	२२६५४२५०७.८२	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा सामाजिक क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	२९१३१८०००.००	४६.८७%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म सामाजिक क्षेत्रमा प्राप्त गरेको प्रगति	१३६५४३४९६.२८	

९) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षमा स्थानीय पूर्वाधारमा भएको प्रगति

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा स्थानीय पूर्वाधार क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	११६१६९०००.००	७८.८२%
गत आ व ७९/८० मा सामाजिक क्षेत्रमा प्राप्त प्रगति	९१५७५९६६.३७	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा स्थानीय पूर्वाधार क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	१२३७३८७८१.००	६१.८१%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म स्थानीय पूर्वाधार क्षेत्रमा प्राप्त गरेको प्रगति	७६४९२२१३.९८	

१०) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षमा वातावरण क्षेत्रमा भएको प्रगति

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा वातावरण क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	१२४६५०६.००	७४.०१%
गत आ व ७९/८० मा वातावरण क्षेत्रमा प्राप्त प्रगति	९२२५७५.००	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा वातावरण क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	२४०००००.००	५२.२५%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म वातावरण क्षेत्रमा प्राप्त गरेको प्रगति	१२५४०००.००	

११) चालु आर्थिक वर्षको १० महिनाको र गत आर्थिक वर्षमा संस्थागत पूर्वाधारमा भएको प्रगति

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० मा संस्थागत क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	१५९६८७४०५.००	८७.९२%
गत आ व ७९/८० मा संस्थागत क्षेत्रमा प्राप्त प्रगति	१४०४०३४१७.९३	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा संस्थागत क्षेत्रमा विनीयोजित बजेट	१०१०४०७६१.००	५५.०५%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चैत्र मसान्त सम्म संस्थागत क्षेत्रमा प्राप्त गरेको प्रगति	५५६२४६८८.२८	

१२) स्थानीय अर्थ तन्त्रका प्रमुख चुनौतीहरू

- भौगोलिक कठिनाइका कारण यातायातको पहुँचमा समस्या
- उत्पादित सामग्रीको बजार पहुच पुर्याउनु
- कृषी क्षेत्रको आधुनिकीकरण र व्यावसायिकरण गर्नु
- स्थानीय उत्पादनको ब्रान्डिङ्ग तथा लेबलिङ्ग गर्नु
- वैदेशिक रोजगारिबाट प्राप्त रेमिटान्सलाई उत्पादनमुलक क्षेत्रमा प्रयोग गर्नु
- कृषी कर्मको लागि आवस्यक सिचाई एवं सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्नु

१३) निजी क्षेत्रबाट भएका मुख्य कामको उपलब्धि

मालिका गाउँपालिकामा बजार व्यवस्थापन समितिहरु तथा अन्य निजि क्षेत्रसंग सम्बन्धित संघ संस्थाहरुले स्थानीय व्यवसायको प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थापनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु गर्दै आएका छन् | विपदमा स्थानीय

वासीलाई सहयोग गरेको, गाउँपालिकाको कर सहभागिता अभियानमा सहयोग गरेको, फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाइ तथा हरियाली प्रवर्द्धनमा सहयोग गरेको |

१४) सहकारी क्षेत्रबाट भएका उपलब्धि

- यस मालिका गाउपालिका भित्र कार्यक्षेत्र रहि गाउपालिकामा सुचिकृत भएका कुल सहकारी संख्या ११ वटा रहेका छन।
- कुल सदस्य संख्या ३६१७ जना
- कुल शेयर पूँजी रकम रू. ८६,८१,५००। कुल बचत रकम रू. २,१७,१२,८६६।
- उक्त रकम सहकारी संस्थाहरूमा परिचालनमा रहेको अवस्था छ ।
- सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक तथा कर्मचारीहरुका लागि आधारभुत कम्प्युटर तालिम सञ्चालन भएको ।
- सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक तथा कर्मचारीहरुका लागि व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा आधारित (COPOMIS) सम्बन्धी तालिम सञ्चालन भएको ।

२. समग्र आर्थिक स्थिति

(क) अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक स्थितिः

(क) विश्व अर्थतन्त्र

१.१ विभिन्न उतारचढावका वाबजुद विश्व अर्थतन्त्रमा सुधार हुँदै गएको छ। सन् २०२२ को मध्यतिरबाट विश्व मुद्रास्फीति कम हुँदै गएसँगै विश्व आर्थिक क्रियाकलापमा विस्तार हुँदै गएको छ। फलस्वरूप, यस अघि सुस्त रहेको विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धि सन् २०२३ देखि सन् २०२५ सम्म करिब स्थिर रहने र विश्व अर्थतन्त्र थप उत्थानशील बन्ने अनुमान छ।

१.२ मुद्रास्फीति घट्दै गएसँगै अधिकांश मुलुकका केन्द्रीय बैङ्कले लचिलो मौद्रिक नीति अवलम्बन गर्दै आएका कारण वित्तीय गतिविधिमा बढोत्तरी, पुँजी आप्रवाहमा वृद्धि र न्यून आय भएका देशको बजार पहुँच बढेको छ। विकसित मुलुकको ब्याजदर नियमन नीतिका कारण त्यस्ता मुलुकको बचत परिचालन बढेको छ। न्यून आय भएका मुलुकको सार्वजनिक ऋण उच्चदरमा बढ्दै गएकोले वित्तीय स्थायित्वका लागि कसिलो वित्त नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ।

१.३ रुस-युक्रेन र गाजा-इजरायल द्वन्द्वका कारण मध्यकालमा विश्वव्यापी मुद्रास्फीतिमा दबाव सिर्जना हुने अनुमान छ। फलस्वरूप, बैङ्क ब्याजदर समेत वृद्धि हुन गई सम्पत्तिको मूल्य समेत घट्ने अनुमान छ। सार्वजनिक ऋण उच्च रहेको सन्दर्भमा राजस्व परिचालनमा वृद्धि र सार्वजनिक खर्च कटौती गर्नुपर्ने अवस्थाले आर्थिक क्रियाकलापमा सुस्तता आउन सक्ने एवं लगानीकर्ताको विश्वास कमजोर हुने जोखिम भने कायम छ। चीन-अमेरिकाबीच उत्पन्न

व्यापार तनावका कारण संरक्षणवादले प्रश्रय पाउने र भू-आर्थिक ध्रुवीकरणबाट वस्तु, पुँजी र श्रमिकको निर्वाध प्रवाहमा अवरोध सिर्जना हुनसक्ने जोखिम पनि उत्तिकै रहेको छ।

१.४ भविष्यमा आपूर्तिमा आउनसक्ने अवरोध कम गर्दै मानिसको जीविकोपार्जनलाई सहज बनाउन सामाजिक संरक्षण र सुरक्षा, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, ऊर्जाको रूपान्तरण र ऊर्जा सुरक्षा क्षेत्रमा स्रोत व्यवस्थापन गर्ने नीतिलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ । जलवायु परिवर्तन र भू-आर्थिक ध्रुवीकरणबाट सिर्जित लागत कम गर्न, हरित ऊर्जाको रूपान्तरणलाई तीव्र पार्न, भू-राजनीतिक सन्तुलन कायम राख एवं सार्वजनिक ऋणको पुनर्संरचनालाई सहजीकरण गर्न बहुपक्षीय समन्वय र साझेदारी अपरिहार्य रहेको छ।

विश्व आर्थिक वृद्धिदर

१.५ विश्व मुद्रास्फीतिमा देखिएको सुधारसँगै आर्थिक क्रियाकलापमा भएको विस्तारले विश्व आर्थिक वृद्धिमा सकारात्मक प्रभाव परेको छ। यद्यपि, रुस-युक्रेन युद्ध, भू-राजनीतिक तनाव, न्यून उत्पादकत्व र उच्च ऋण लागतका कारण अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सन् २०२४ मा विश्व अर्थतन्त्र ३.२ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण गरेको छ। सन् २०२३ मा समेत विश्व अर्थतन्त्र सोही दरमा विस्तार भएको अनुमान छ।

१.६ सन् २०२२ को मध्यमा उच्च रहेको विश्व मुद्रास्फीति घट्दै जानु, आर्थिक गतिविधि बढ्दै जानु, विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर पूर्वानुमान भन्दा उच्च रहनु र सरकारी खर्च तथा घरपरिवार उपभोगको वृद्धि अपेक्षा गरिए भन्दा उच्च रही समष्टिगत माग बढ्दै गएकोले सन् २०२३ पश्चात विश्व अर्थतन्त्र क्रमशः सामान्यीकरणतर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ।

तालिका १(क): विश्व आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

अर्थतन्त्र	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
विश्व अर्थतन्त्र	२.८	-२.७	६.५	३.५	३.२	३.२
विकसित अर्थतन्त्र	१.८	-३.९	५.७	२.६	१.६	१.७
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	३.६	-१.८	७.०	४.१	४.३	४.२
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	५.२	-०.५	७.७	४.४	५.६	५.२
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	१.०	-२.७	४.३	५.२	१.९	२.७
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	२.५	-१.६	७.५	१.२	३.२	३.१
युरोपियन युनियनका मुलुक	२.०	-५.५	६.१	३.६	०.६	१.१
न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	४.६	०.५	४.५	४.२	४.०	४.७

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४ *प्रक्षेपण

१.७ सन् २०२४ मा विकसित मुलुकको आर्थिक वृद्धिमा सुधार हुने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा १.६ प्रतिशतले विस्तार भएको विकसित मुलुकको अर्थतन्त्र सन् २०२४ मा १.७ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण छ ।

सन् २०२१ मा उदीयमान तथा विकासशील मुलुकको अर्थतन्त्र उच्च दरमा विस्तार भएपनि त्यसपछिका वर्षमा भने औसत आर्थिक वृद्धि ४.२ प्रतिशत रहेको छ। सन् २०२४ मा यस्ता मुलुकको अर्थतन्त्र ४.२ प्रतिशतले विस्तार हुने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा उदीयमान तथा विकासशील मुलुकको अर्थतन्त्र ४.३ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान छ ।

१.८ सन् २०२३ मा अन्य मुलुकको दाँजोमा उदीयमान तथा विकासशील एशियाको अर्थतन्त्र उच्च दरमा विस्तार भएकोमा सन् २०२४ मा समेत उच्च दरमा विस्तार हुने प्रक्षेपण रहेको छ। विकसित अर्थतन्त्र, मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक, युरोपियन युनियनका मुलुक र न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्रको आर्थिक वृद्धि सन् २०२३ को तुलनामा बढ्ने प्रक्षेपण छ। साथै, उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र, उदीयमान तथा विकासशील एशिया र यूरोपको आर्थिक वृद्धि सन् २०२३ को तुलनामा न्यून हुने प्रक्षेपण रहेको छ।

१.९ सन् २०१९ देखि २०२३ सम्म विश्व अर्थतन्त्रको औसत वृद्धि २.७ प्रतिशत र विकसित अर्थतन्त्रको १.६ प्रतिशत रहेको छ । सन् २०१९ देखि २०२३ सम्मको अवधिमा उदीयमान तथा विकासशील एशियाको अर्थतन्त्रको औसत वृद्धि ४.५ प्रतिशत रहेको छ। सन् २०२५ मा उदीयमान तथा विकासशील एशिया बाहेक विकसित अर्थतन्त्र र न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्रको आर्थिक वृद्धि बढ्ने प्रक्षेपण रहेको छ।

चार्ट १(क): विश्व आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

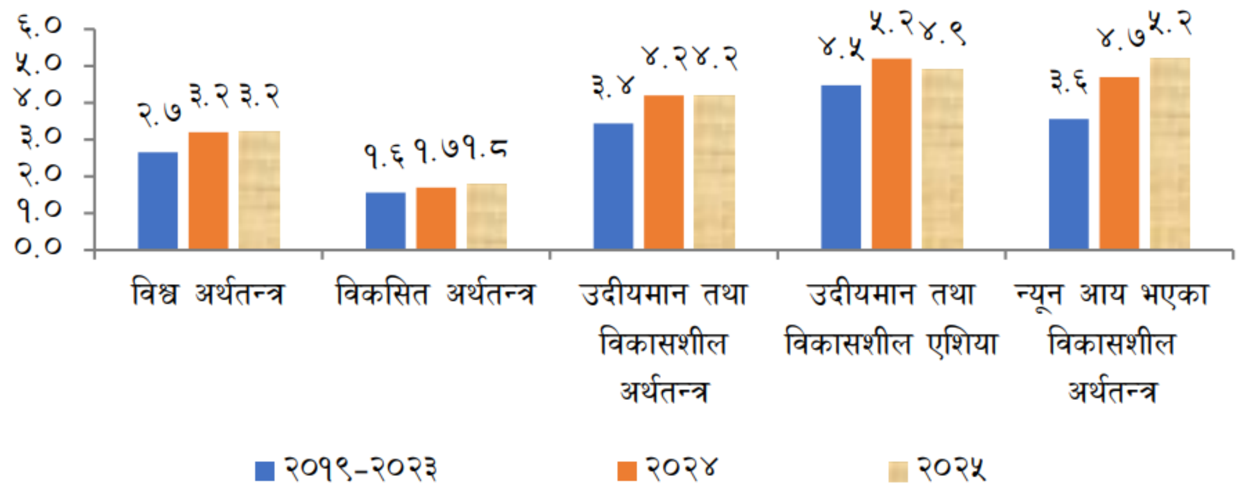

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४

१.१० विश्व आर्थिक गतिविधि बढ्दै गएको भए तापनि दक्षिण एशियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धिमा यसको प्रभाव मिश्रित रहने देखिन्छ। माल्दिभ्स, नेपाल र पाकिस्तानको आर्थिक वृद्धिदर बढ्ने र अन्य दक्षिण एशियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर घट्ने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ०.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ३.१ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेको छ। दक्षिण एशियाली मुलुकमध्ये भारतको आर्थिक वृद्धि उच्च रहने

अनुमान छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सन् २०२४ मा चीनको अर्थतन्त्रमा ०.६ प्रतिशत विन्दुले कमी आई ४.६ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरेको छ ।

तालिका १(ख): दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

मुलुक	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
बङ्गलादेश	३.४	६.९	७.१	६	५.७
भूटान	-२.५	-३.३	४.८	४.६	४.३
भारत	-५.८	९.७	७	७.८	६.८
माल्दिभ्स	-३२.९	३७.७	१३.९	४.४	५.२
नेपाल	-२.४	४.८	५.६	०.८	३.१
श्रीलङ्का	-४.६	३.५	-७.८	#	#
पाकिस्तान	-०.९	५.८	६.२	-०.२	२
अफगानिस्तान	-२.४	-१४.५	-६.२	#	#
चीन	२.२	८.४	३.०	५.२	४.६

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४   * प्रक्षेपण   # प्रक्षेपण नगरेको

मूल्य स्थिति

१.११ ऊर्जाको मूल्यमा आएको गिरावट र आपूर्ति श्रृङ्खलामा भएको सुधारसँगै विश्व मुद्रास्फीति सन् २०२३ को तुलनामा सन् २०२४ मा घट्ने प्रक्षेपण छ । विकसित, उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र र एशियाबाहेक कतिपय मुलुकमा भने दोहोरो अङ्कको मुद्रास्फीति रहने प्रक्षेपण छ ।

१.१२ सन् २०२२ मा २७.८ प्रतिशत रहेको उदीयमान तथा विकासशील युरोपको मुद्रास्फीति सन् २०२३ मा १९.४ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। सन् २०२४ मा यी मुलुकको मुद्रास्फीति १८.८ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ । त्यसैगरी, सन् २०२४ मा न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्रको मुद्रास्फीति १६.३ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। सन् २०२४ मा अन्य मुलुकको मुद्रास्फीतिमा कमी आउने प्रक्षेपण रहेतापनि उदीयमान तथा विकासशील एशियाको मुद्रास्फीति भने सन् २०२३ को हाराहारीमा रहने प्रक्षेपण छ।

तालिका १(ग): विश्वको मुद्रास्फीति (उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

अर्थतन्त्र	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
विकसित अर्थतन्त्र	१.६	३.२	५.५	४.२	२.६
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	५.२	५.९	९.८	८.३	८.३
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	३.२	२.३	३.९	२.४	२.४
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	५.४	९.६	२७.८	१९.४	१८.८
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	१०.७	१३.८	१४.३	१६.	१५.४
न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	१२.८	१४.९	१६.१	१८.१	१६.३

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४   * प्रक्षेपण

१.१३ सन् २०२४ मा दक्षिण एशियाली मुलुकमध्ये पाकिस्तानको मुद्रास्फीति सबैभन्दा बढी रहने प्रक्षेपण छ। पाकिस्तान बाहेक अन्य मुलुकको मुद्रास्फीति एकल अङ्कमा कायम रहने अनुमान छ। सन् २०२३ मा २९.२ प्रतिशत रहेको पाकिस्तानको मुद्रास्फीति सन् २०२४ मा २४.८ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ। नेपालको मुद्रास्फीति सन् २०२३ मा ७.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ६.३ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा ०.२ प्रतिशत रहेको चीनको मुद्रास्फीति सन् २०२४ मा सीमान्त वृद्धि भइ १.० प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण रहेको छ।

तालिका १(घ): दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको मुद्रास्फीति

(उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

मुलुक	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
बङ्गलादेश	५.६	५.६	६.१	९.०	९.३
भूटान	३.०	८.२	५.९	४.६	४.९
भारत	६.२	५.५	६.७	५.४	४.६
माल्दिभ्स	-१.६	०.२	२.६	२.६	३.८
नेपाल	६.१	३.६	६.३	७.८	६.३
श्रीलङ्का	४.६	६	४५.२	#	#
अफगानिस्तान	५.६	७.८	१०.६	#	#
पाकिस्तान	१०.७	८.९	१२.१	२९.२	२४.८
चीन	२.५	०.९	२.०	०.२	१.०

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४ *प्रक्षेपण #प्रक्षेपण नगरेको

१.१४ नेपालको सन् २०१९ देखि २०२३ सम्मको औसत मुद्रास्फीति ५.७ प्रतिशत रहेको छ। यस अवधिमा चीन र भारतको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः १.७ प्रतिशत र ५.७ प्रतिशत रहेको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सन् २०२४ मा नेपाल, भारत र चीनको मुद्रास्फीति क्रमशः ६.३ प्रतिशत, ४.६ प्रतिशत र १.० प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरेको छ।

चार्ट १(ख): नेपाल, भारत र चीनको मुद्रास्फीतिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

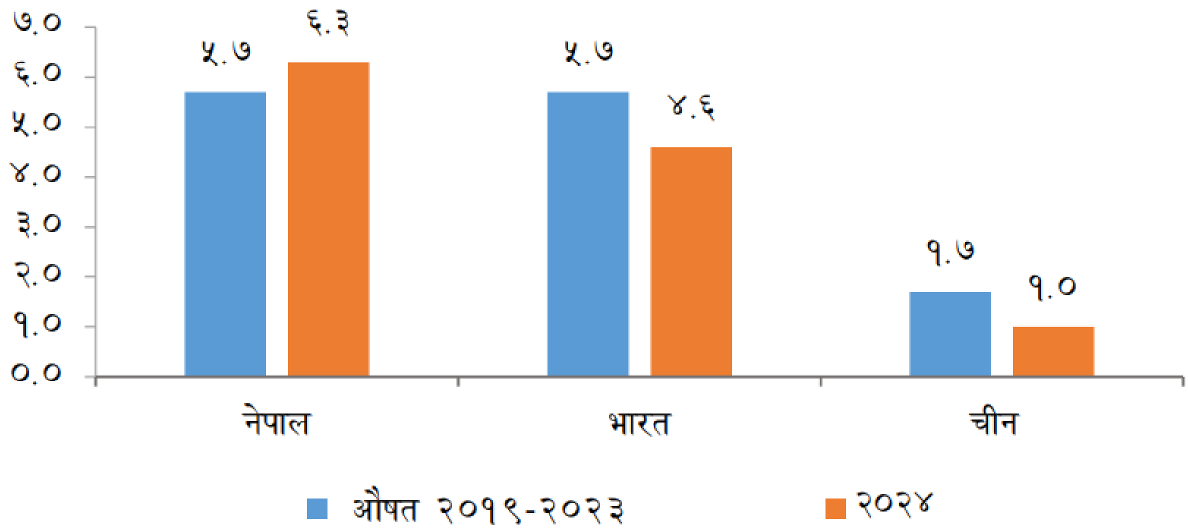

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४

१.१५ अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा सन् २०२३ मा प्रति ब्यारल अमेरिकी डलर ८०.५९ रहेको कच्चा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा सन् २०२४ मा २.५ प्रतिशतले कमी आई अमेरिकी डलर ७८.६१ कायम हुने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२३ मा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य १६.४ प्रतिशतले बढेको थियो।

विश्व व्यापार

१.१६ रुस-युक्रेन युद्ध, गाजा र इजरायल द्वन्द्व तथा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा देखिएको तनावका कारण सन् २०२३ मा विश्व व्यापारको वृद्धि ०.३ प्रतिशतमा सीमित भएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सन् २०२४ मा विश्व व्यापार ३.० प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको छ।

१.१७ सन् २०२४ मा विकसित र उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रको निकासी र पैठारी सन् २०२३ को तुलनामा बढ्ने प्रक्षेपण छ । सन् २०२३ मा ०.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको विकसित अर्थतन्त्रको निकासीको आयतन सन् २०२४ मा २.५ प्रतिशत वृद्धि हुने प्रक्षेपण छ। यसैगरी, उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रको निकासी सन् २०२३ मा ०.१ प्रतिशतले घटेकोमा सन् २०२४ मा ३.७ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण छ ।

तालिका १(ङ): विश्व व्यापारको आयतन (वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

विवरण	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
विश्व व्यापार आयतन	१.३	-८.३	११.०	५.६	०.३	३.०
निकासी आयतन						
विकसित अर्थतन्त्र	१.५	-८.८	९.९	५.६	०.९	२.५
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	१.०	-६.६	१३.०	४.७	-०.१	३.७
पैठारी आयतन						
विकसित अर्थतन्त्र	२.१	-८.२	१०.३	७.१	-१.०	२.०
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	-०.५	-९.४	१२.१	३.९	२.०	४.९

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४ * प्रक्षेपण

१.१८ सन् २०२३ मा विकसित मुलुकको पैठारी १.० प्रतिशतले घटेकोमा सन् २०२४ मा २.० प्रतिशतले बढ्ने प्रक्षेपण छ । यसैगरी, उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्रको पैंठारी सन् २०२३ मा २.० प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा सन् २०२४ मा ४.९ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण छ ।

चालु खाता सन्तुलन

१.१९ दक्षिण एशियाका अधिकांश मुलुकको चालु खाता घाटामा रहेको छ। सन् २०२४ मा माल्दिभ्सको चालु खाता सबैभन्दा बढी घाटामा रहने प्रक्षेपण छ । दक्षिण एशियाका मुलुकमध्ये नेपालको चालु खाता मात्र सन् २०२४ मा बचतमा रहने प्रक्षेपण छ। सन् २०२३ मा चीनको चालु खाता कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.५ प्रतिशतले बचतमा रहेकोमा सन् २०२४ मा सीमान्त कमी आई १.३ प्रतिशतले बचत हुने प्रक्षेपण छ ।

तालिका १(च): दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको चालु खाता सन्तुलन

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

मुलुक	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४*
बङ्गलादेश	-१.३	-१.५	-१.१	-४.१	-०.७	-०.८
भूटान	-१९.२	-१४.८	-११.२	-२८.१	-३४.५	-१२.३
भारत	-०.९	०.९	-१.२	-२.०	-१.२	-१.४
माल्दिभ्स	-२६.६	-३४.८	-८.४	-१६.१	-२२.८	-१९.४
नेपाल	-६.९	-१.०	-७.७	-१२.७	-१.४	१.५
श्रीलङ्का	-२.१	-१.४	-३.७	-१.०	#	#
पाकिस्तान	-४.२	-१.५	-०.८	-४.७	-०.७	-१.१
अफगानिस्तान	११.७	१४.०	#	#	#	#
चीन	०.७	१.७	२.०	२.३	१.५	१.३

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२४ * प्रक्षेपण # प्रक्षेपण नगरेको

Acti
Go t

(ख) नेपालको आर्थिक स्थितिः

१.२० अर्थतन्त्रका अधिकांश सूचक सकारात्मक र उत्साहजनक रहेका छन्। गत आर्थिक वर्ष न्यूनदरमा विस्तार भएको नेपालको अर्थतन्त्रमा चालु आर्थिक वर्ष केही सुधार हुने अनुमान छ। कृषि र सेवा क्षेत्रको उत्पादन बढ्ने र उद्योग क्षेत्रको उत्पादनमा सङ्कुचन आउने देखिन्छ। विप्रेषण आप्रवाह र पर्यटनबाट आर्जन हुने भ्रमण आयमा भएको वृद्धि तथा व्यापार घाटामा भएको सुधारका कारण चालु खाता बचतमा रहेको छ। फलस्वरूप, विदेशी मुद्रा सञ्चिति हालसम्मकै उच्च रहन पुगेको छ। समग्रमा, अर्थतन्त्रको वाह्य क्षेत्र सन्तुलित र सुदृढ बन्दै स्थायित्व कायम भएको छ। विगतमा उच्च रहेको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा भएको कमी र छिमेकी मुलुक भारतको मुद्रास्फीतिमा आएको कमीका कारण घट्दै गएको छ ।

१.२१ सार्वजनिक वित्त परिचालन दबावमुक्त भइसकेको छैन। समष्टिगत मागमा वृद्धि नहुँदा आन्तरिक उत्पादनका साथै निर्माणजन्य सामग्रीको आयातमा कमी आएको छ। सरकारको पुँजीगत खर्चमा आएको कमी र अर्थतन्त्रका केही क्षेत्रका गतिविधिमा आएको शिथिलताले सरकारको राजस्व सङ्कलन अपेक्षित रूपमा हुन सकेको छैन। बढ्दो सङ्घीय खर्च र अपेक्षाभन्दा न्यून राजस्व सङ्कलनका कारण स्रोत परिचालनमा दबाव पर्न गई सार्वजनिक ऋणको आकार बढ्दै गएको छ । तसर्थ, स्रोत व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई सरकारको ऋण माथिको बढ्दो निर्भरता कम गर्दै वित्तीय स्थायित्व कायम गर्नु चुनौतीपूर्ण छ। साथै, आन्तरिक स्रोत परिचालन न्यून हुँदा प्रदेश र स्थानीय तहको वित्त व्यवस्थापनमा संघीय सरकारबाट हुने हस्तान्तरणको अंश उच्च रहेको छ।

१.२२ निजी र सार्वजनिक लगानी अपेक्षाकृत रूपमा बढ्न सकेको छैन्। नीतिगत ब्याजदरमा गरेको कटौतीले निक्षेप तथा कर्जाको ब्याजदर घटे पनि निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाह हुने कर्जा बढ्न सकेको छैन्। वित्तीय क्षेत्रमा लगानीयोग्य तरलता बढेको अनुपातमा लगानी बढ्न सकेको छैन्। फलस्वरूप, पुँजी निर्माण, रोजगारी सिर्जना, उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने कार्य चुनौतीपूर्ण रहेको छ।

१.२३ अनुकूल मौसम र उन्नत बीउ बीजनको उपलब्धतासँगै धान लगायत वर्षे बालीको उत्पादन वृद्धिका कारण कृषि क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान छ। पर्यटक आगमनसँगै आवास तथा भोजन सेवामा भएको वृद्धिका कारण सामाजिक क्षेत्रमा उल्लेख्य वृद्धि हुने अनुमान छ। निर्माण तथा उत्पादनमूलक उद्योग भने सङ्कुचन हुने अनुमान रहेको छ।

१.२४ कृषि, यातायात तथा भण्डारण, आवास तथा भोजन, वित्तीय तथा बीमा र पेशागत वैज्ञानिक क्षेत्रमा भएको वृद्धिका कारण आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धि १.९५ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आधारभूत मूल्यमा ३.५४ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष अर्थतन्त्र २.३१ प्रतिशतले विस्तार भएको थियो।

१.२५ चालु आर्थिक वर्ष कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन (कुल मूल्य अभिवृद्धि) क्रमशः ३.०५ प्रतिशत र ३.७५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.७६ प्रतिशत र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन २.१३ प्रतिशतले बढेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष धानको उत्पादन ४.३३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ। साथै, हिउँदे वाली तथा नगदे बालीमा भएको वृद्धि तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादनमा भएको वृद्धिले कृषि क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सुधार हुने अनुमान रहेको छ। गैरकृषि क्षेत्रतर्फ उत्पादनमूलक उद्योग र निर्माण क्षेत्र बाहेक अर्थतन्त्रका अन्य क्षेत्रहरुको उत्पादन बढ्ने अनुमान छ।

चार्ट १(ग): कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

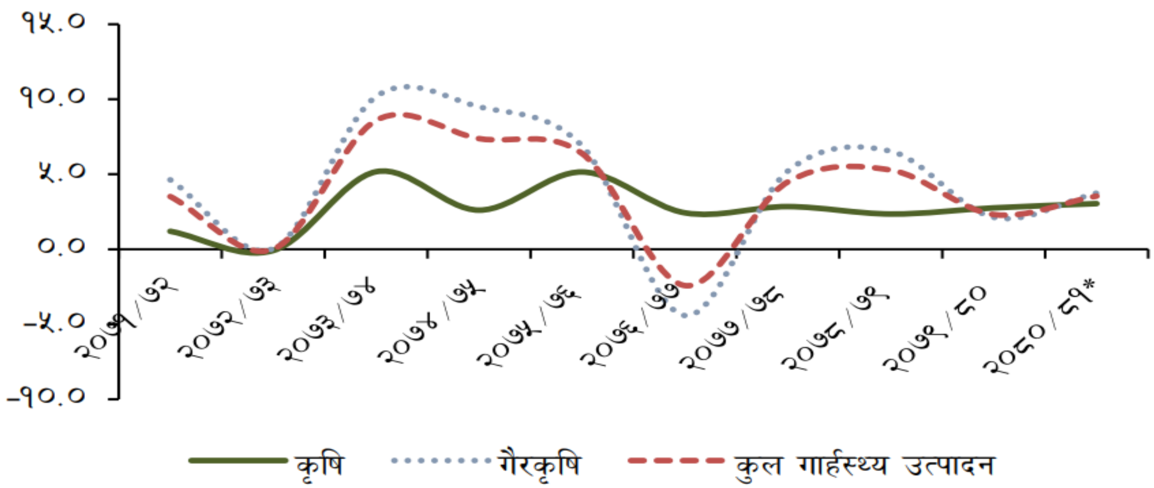

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.२६ मुलुकको अर्थतन्त्र गैरकृषि क्षेत्रतर्फ रूपान्तरण हुँदै गएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा गैरकृषि क्षेत्रको योगदान बढ्दै जाँदा कृषि क्षेत्रको योगदान भने घट्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान २४.१ प्रतिशत र गैरकृषि क्षेत्रको योगदान ७५.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान क्रमशः २३.९ प्रतिशत र ७६.१ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कृषि क्षेत्रको औसत योगदान २५.९ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको औषत योगदान ७४.१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(घ): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)

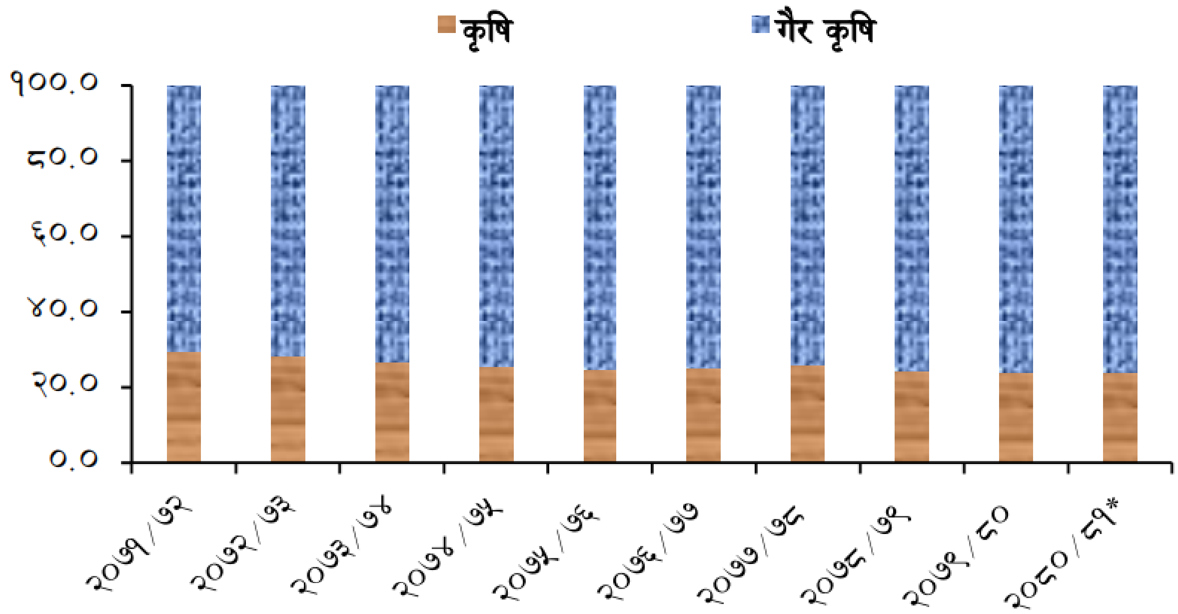

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

उपभोग

१.२७ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश उच्च रहँदै आएको छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश वार्षिक औसत ९१.२ प्रतिशत रहेको छ। चालु आर्थिक वर्ष यस्तो अंश ९२.४ प्रतिशत रहने अनुमान छ । गत आर्थिक वर्ष ६.५ प्रतिशतले बढेको कुल उपभोग चालु आर्थिक वर्ष ६.४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ ।

चार्ट १(ङ): उपभोगको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशत)

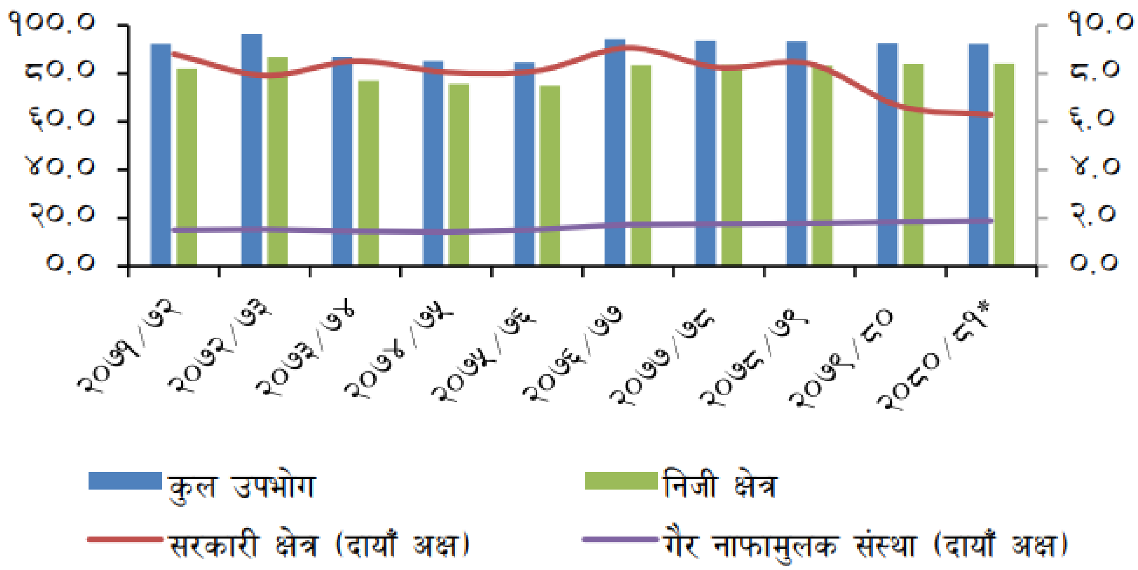

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.२८ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सरकारी क्षेत्रको उपभोगको अंश घट्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सरकारी क्षेत्र र निजी क्षेत्रको उपभोगको अनुपात कमशः ६.३ प्रतिशत र ८४.२ प्रतिशत तथा गैर नाफामूलक संस्थाको उपभोगको अंश १.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अनुपात कमशः ६.६ प्रतिशत, ८४.१ प्रतिशत र १.८ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशकमा यस्तो अनुपात कमशः ८.० प्रतिशत, ८१.५ प्रतिशत र १.६ प्रतिशत रहेको छ।

१.२९ कुल उपभोगमा सरकारी क्षेवको उपभोगको अंश घट्दै गएको छ भने निजी क्षेव र गैर-नाफामूलक संस्थाको उपभोगको अंश केही बढेको छ। चालु आर्थिक वर्ष सरकारी क्षेव, निजी क्षेव र गैर-नाफामूलक संस्थाको उपभोगको अनुपात कमशः ६.८१ प्रतिशत, ९१.१५ प्रतिशत र २.०४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अनुपात क्रमशः ७.१८ प्रतिशत, ९०.८२ प्रतिशत र २.० प्रतिशत रहेको थियो। विगत दश वर्षको यस्तो औसत अनुपात क्रमशः ८.८ प्रतिशत, ८९.४ प्रतिशत र १.८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(च): सरकारी, निजी तथा गैरनाफामूलक संस्थाको उपभोग (कुल उपभोगको प्रतिशत)

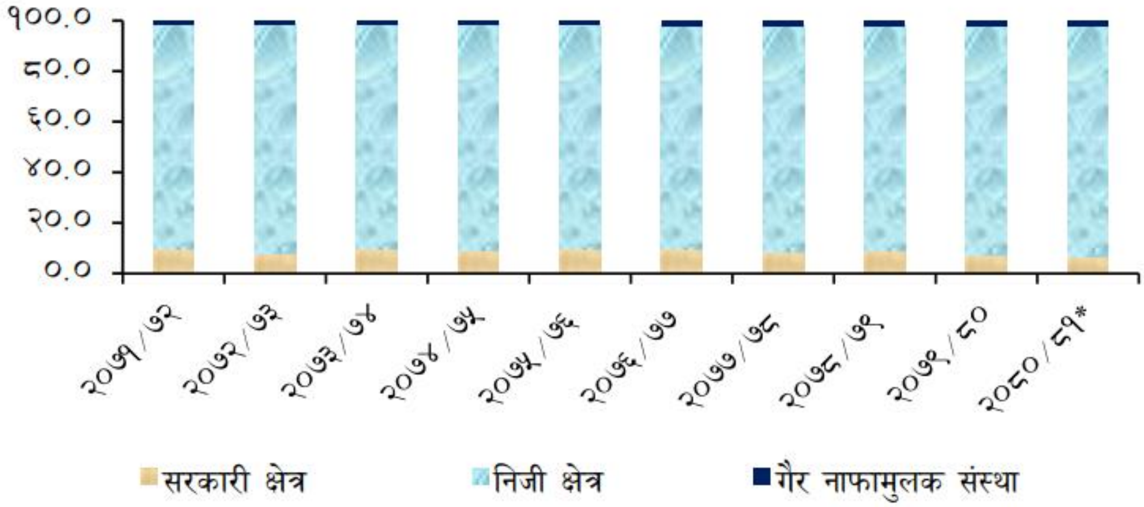

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३० कुल निजी उपभोगमा खाद्य वस्तु उपभोगको अंश बढी छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल निजी उपभोगमा खाद्य वस्तु, गैरखाद्य वस्तु र सेवाको अंश क्रमशः ४८.६ प्रतिशत, १८.५ प्रतिशत र ३२.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अंश क्रमशः ४८.४ प्रतिशत, १८.७ प्रतिशत र ३२.९ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल निजी उपभोगमा खाद्य, गैर खाद्य वस्तु र सेवाको अंश वार्षिक औसत क्रमशः ४९.० प्रतिशत, १८.५ प्रतिशत र ३२.५ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(छ): आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा निजी क्षेत्रको उपभोग संरचना* (प्रतिशत)

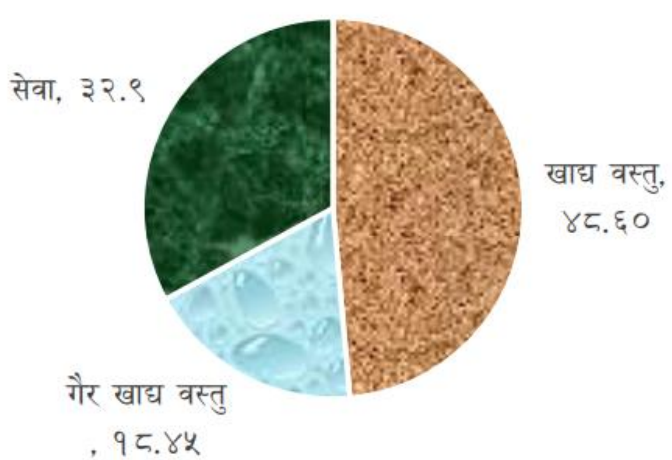

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३१ गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल गार्हस्थ्य बचत ७.४ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष सीमान्त वृद्धि भइ ७.६ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल गार्हस्थ्य बचत वार्षिक औसत ८.८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ज): कुल गार्हस्थ्य बचत र कुल राष्ट्रिय बचत
(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशत)

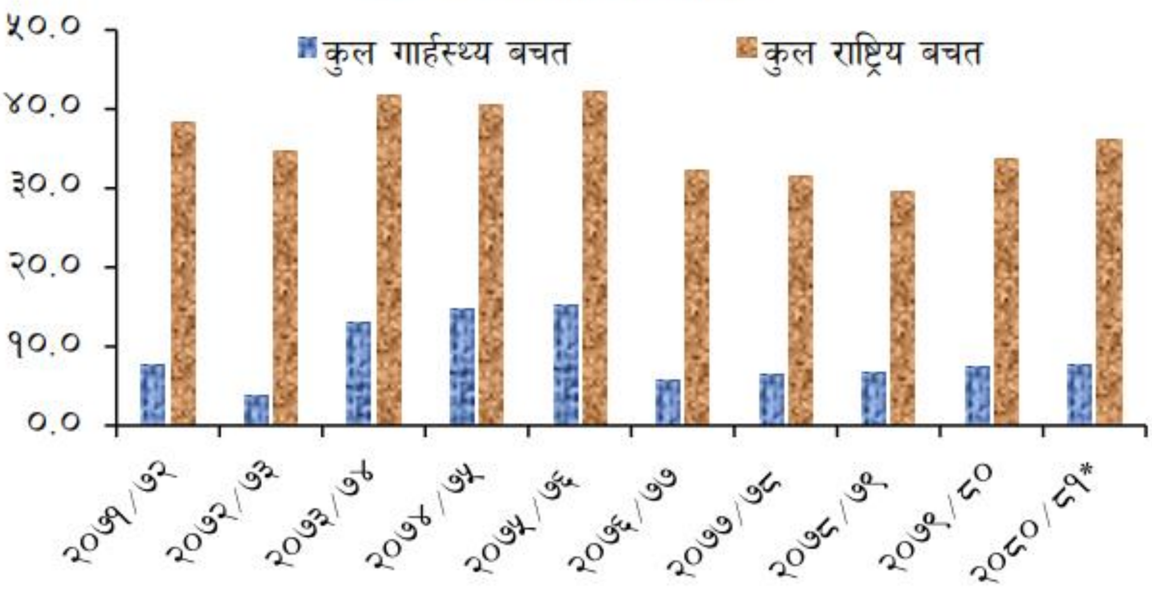

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३२ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय बचतको अंश पछिल्ला दुई आर्थिक वर्ष बढेको छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल राष्ट्रिय बचत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३६.१५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अनुपात ३३.७९ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय बचत वार्षिक औसत ३६.०६ प्रतिशत रहेको छ।

लगानी

१.३३ पुँजीगत खर्च र कर्जा लगानी न्यून भएका कारण कुल लगानीमा समेत कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उच्चदरले घटेको कुल लगानी त्यसपछि क्रमशः बढ्दै गत आर्थिक वर्ष पुनः घटेको छ। लगानीको वातावरणमा सुधार भइ लगानीकर्ताको आत्मविश्वास क्रमशः बढ्दै जाने अनुमानका आधारमा चालु आर्थिक वर्ष कुल लगानी २.८ प्रतिशतले बढेर रू.१७ खर्ब ४१ अर्ब ४८ करोड पुग्ने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल लगानी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको औसत ३४.३ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(झ): लगानी (कुल पुँजी निर्माण) को प्रवृत्ति

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशत)

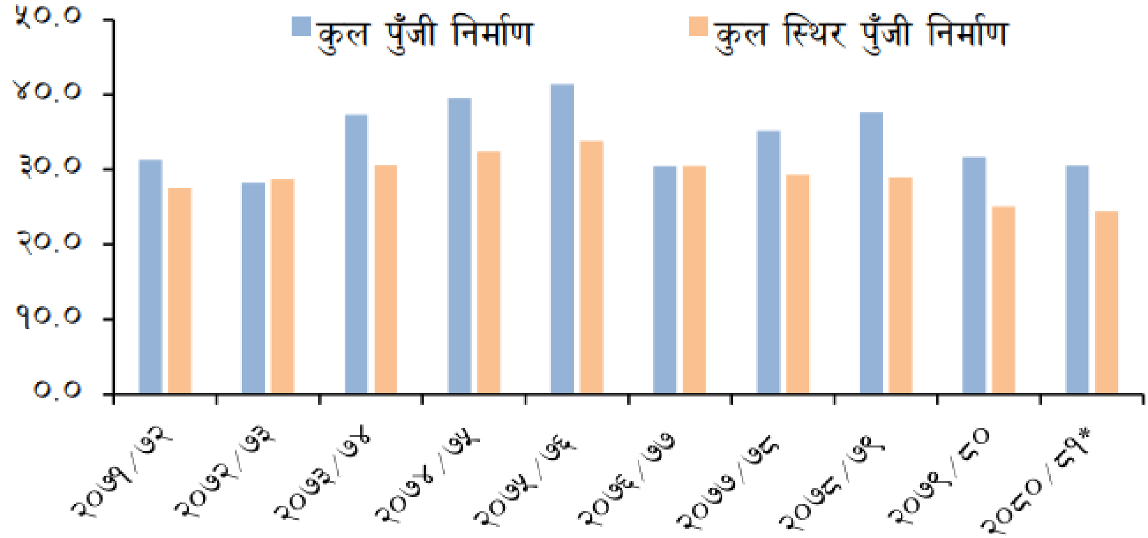

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३४ चालु आर्थिक वर्ष कुल स्थिर लगानी ४.० प्रतिशतले बढ्ने अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो लगानी ७.० प्रतिशतले घटेको थियो। गत आर्थिक वर्ष कुल स्थिर लगानी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २५.१ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ०.६ प्रतिशत विन्दुले घटेर २४.५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल लगानी र कुल स्थिर लगानी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक औसत क्रमशः ३४.३ प्रतिशत र २९.१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ञ): स्थिर लगानी संरचना (कुल स्थिर लगानीको प्रतिशतमा)

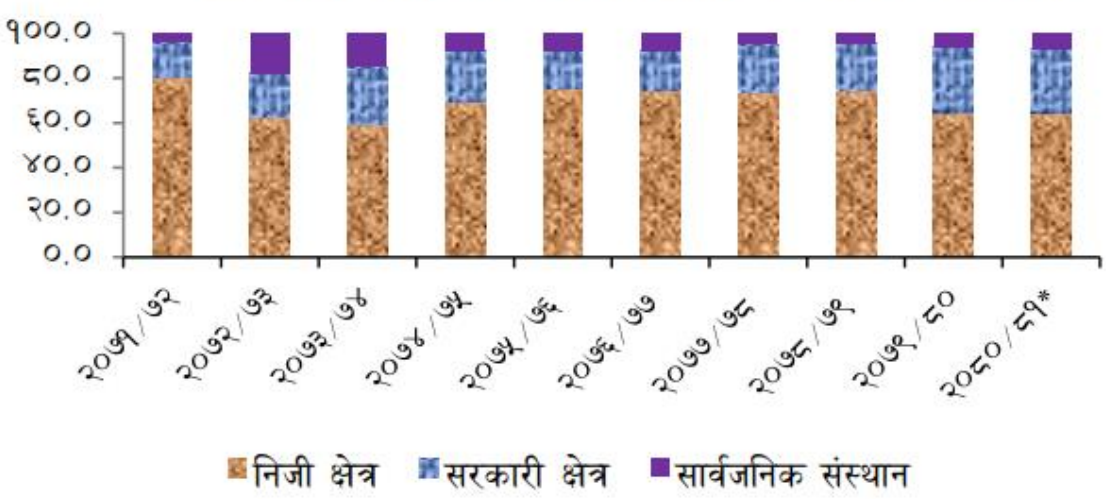

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३५ कुल स्थिर लगानीमा निजी क्षेत्रको लगानीको अंश अधिक रहेको छ। चालु आर्थिक वर्ष कुल स्थिर लगानी रू.१३ खर्ब ९४ अर्ब ९१ करोड रहने अनुमान छ। कुल स्थिर लगानीमध्ये सरकारी, निजी र सार्वजनिक संस्थानको लगानीको अंश क्रमशः२८.७ प्रतिशत, ६४.३ प्रतिशत र ७.० प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो अंश क्रमशः २९.५ प्रतिशत, ६४.५ प्रतिशत र ६.० प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल स्थिर लगानीमा निजी क्षेत्र, सरकारी क्षेत्र र सार्वजनिक संस्थानको अंश वार्षिक औसत ६९.९ प्रतिशत, २१.८ प्रतिशत र ८.३ प्रतिशत रहेको छ।

बचत-लगानी अन्तर

१.३६ लगानीका लागि बचत अपर्याप्त रहेको छ। न्यून बचत र कमजोर पुँजीगत खर्चका कारण बचत-लगानी अन्तर कम हुन सकेको छैन। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बचत-लगानी अन्तर २४.३ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो अन्तर १.४ प्रतिशत विन्दुले कमी आई २२.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक यस्तो अन्तर सबैभन्दा बढी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा रहेको थियो।

चार्ट १(ट): कुल गार्हस्थ्य बचत-लगानी अन्तर
(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशत)

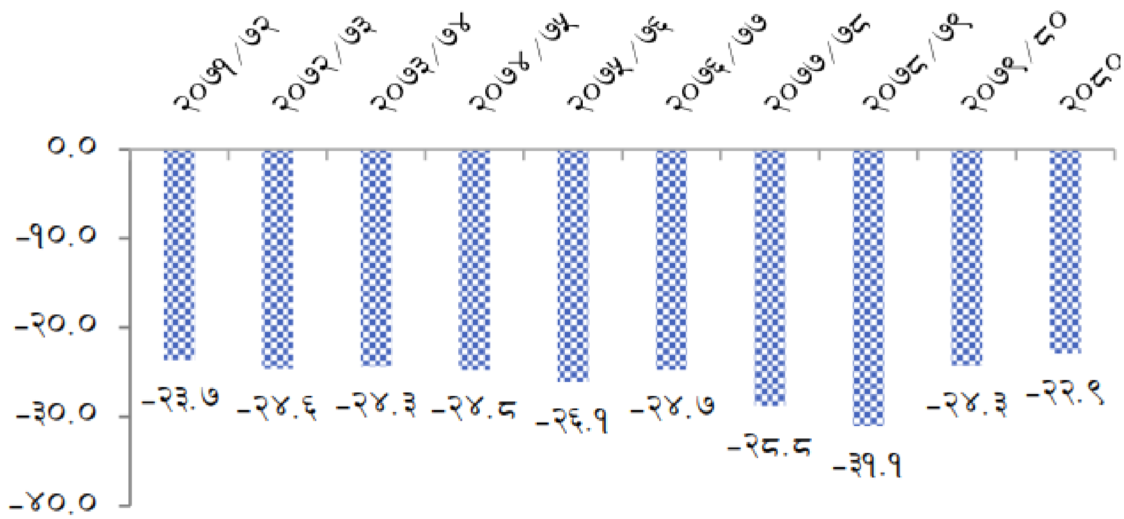

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३७ पछिल्ला वर्षमा लगानीको तुलनामा कुल राष्ट्रिय बचत उल्लेख्य वृद्धि भएकोले कुल राष्ट्रिय बचत र लगानीबीचको अन्तर धनात्मक बन्दै गएको छ। विप्रेषण आप्रवाह र भ्रमण आयमा उल्लेख्य वृद्धि भएकोले कुल राष्ट्रिय बचतमा वृद्धि भएको हो। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा राष्ट्रिय बचत र लगानीबीचको अन्तरको अनुपात क्रमशः २.१ प्रतिशत र ५.६ प्रतिशतले धनात्मक रहने अनुमान छ। आर्थिक वर्ष

२०७७/७८ र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो अनुपात ऋणात्मक रहेको थियो।

चार्ट १(ठ): कुल राष्ट्रिय बचत-लगानी अन्तर (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशत)

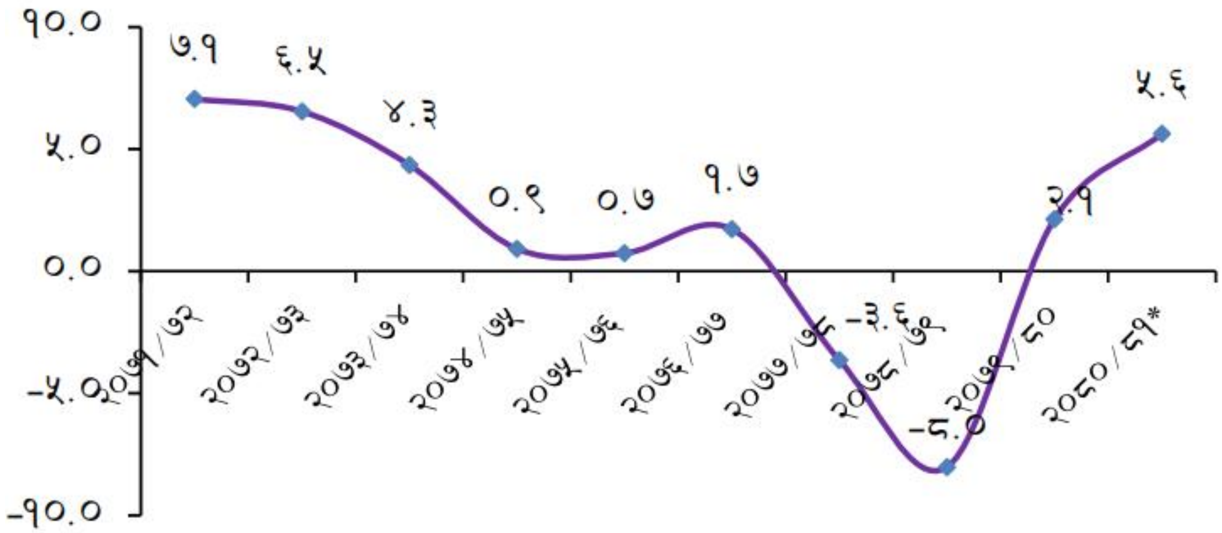

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

प्रतिव्यक्ति आय

१.३८ गत आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) रू.१ लाख ८१ हजार ५ सय ६९ रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष रू.१ लाख ९१ हजार ८ सय ८८ पुग्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ५.७ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। पछिल्लो दशक प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक औसत वृद्धिदर ९.१ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १,३८९ अमेरिकी डलर रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष १,४३४ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान छ।

चार्ट १(ङ): प्रचलित मूल्यमा प्रतिव्यक्ति आयको वृद्धिदर (प्रतिशत)

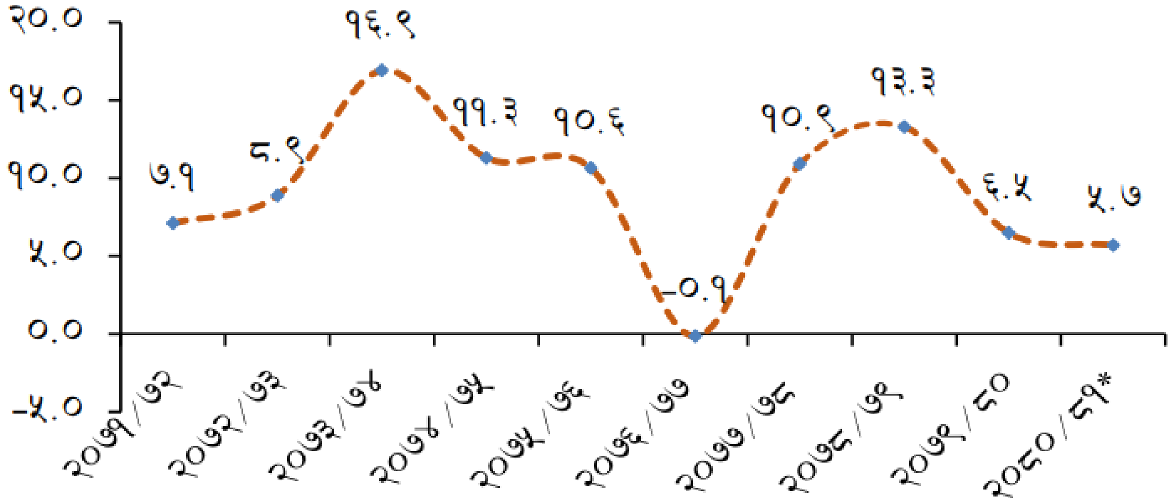

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.३९ प्रति व्यक्ति राष्ट्रिय आय क्रमशः बढ्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय गत वर्षको तुलनामा ३.६ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो आय १.० प्रतिशतले घटेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति राष्ट्रिय आय १,४५६ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो आय १.४०५ अमेरिकी डलर रहेको थियो। त्यसैगरी, गत आर्थिक वर्ष प्रति व्यक्ति कुल खर्च योग्य आय १.७५५ अमेरिकी डलर रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो आय अमेरिकी डलर १.८४३ पुग्ने अनुमान छ।

चार्ट १(ढ): प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय (अमेरिकी डलर)

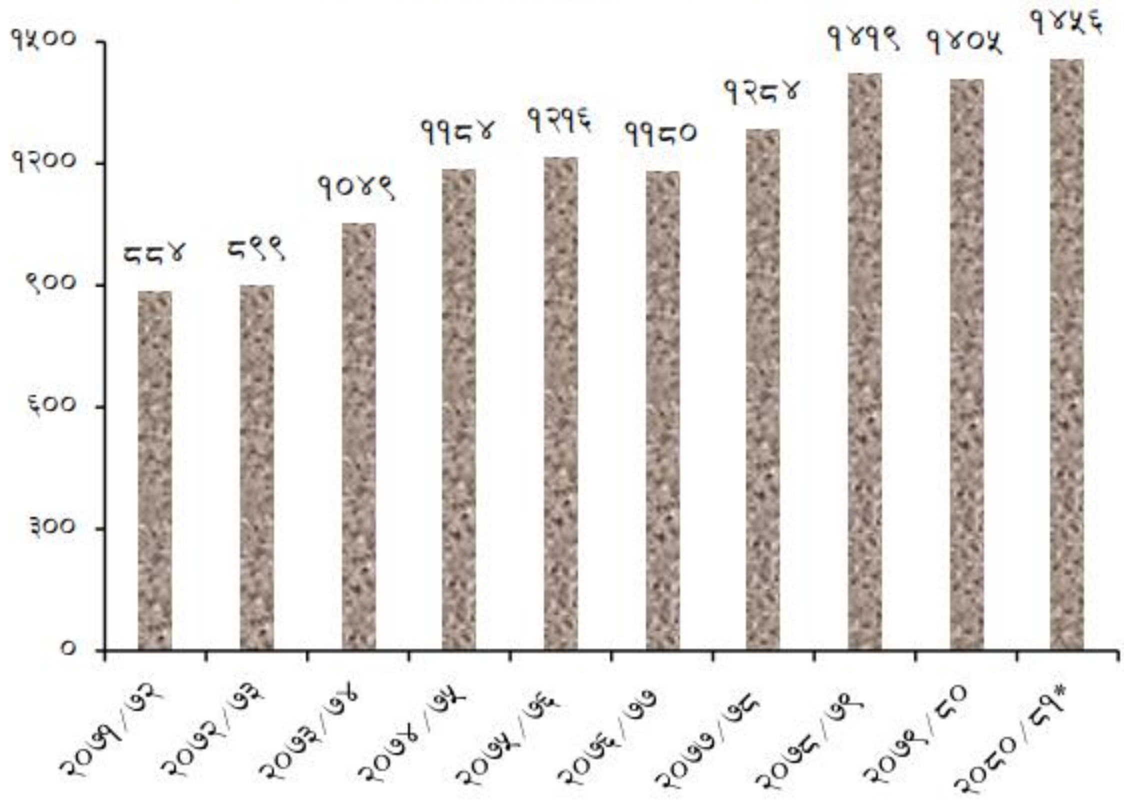

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.४० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः ३.०३ प्रतिशत, १.२० प्रतिशत र ४.५० प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर कमशः २.७२ प्रतिशत, १.४० प्रतिशत र २.३६ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः २.८ प्रतिशत, ४.९ प्रतिशत र ४.३ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ण): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (प्रतिशत)

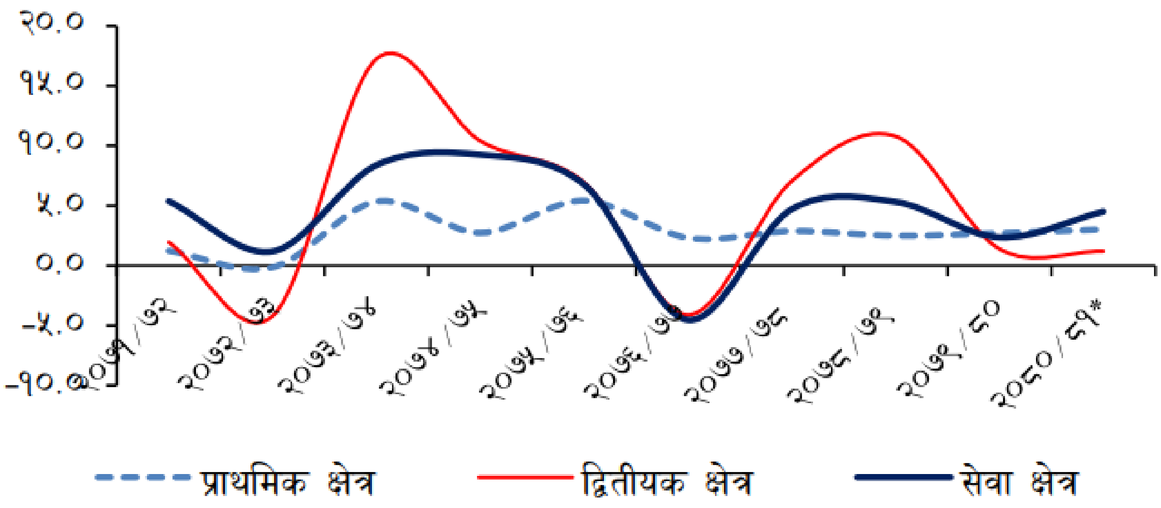

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.४१ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्रको योगदान घट्दै गएको छ भने सेवा क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्षद्वितीयक क्षेत्रको योगदानमा भने सीमान्त कमी आएको छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २४.४२ प्रतिशत, १३.१० प्रतिशत र ६२.४८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान क्रमशः २४.५६ प्रतिशत, १२.५३ प्रतिशत र ६२.९० प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको औसत योगदान वार्षिक औसत क्रमशः २६.४ प्रतिशत, १३.६ प्रतिशत र ६०.० प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(त): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान (प्रतिशत)

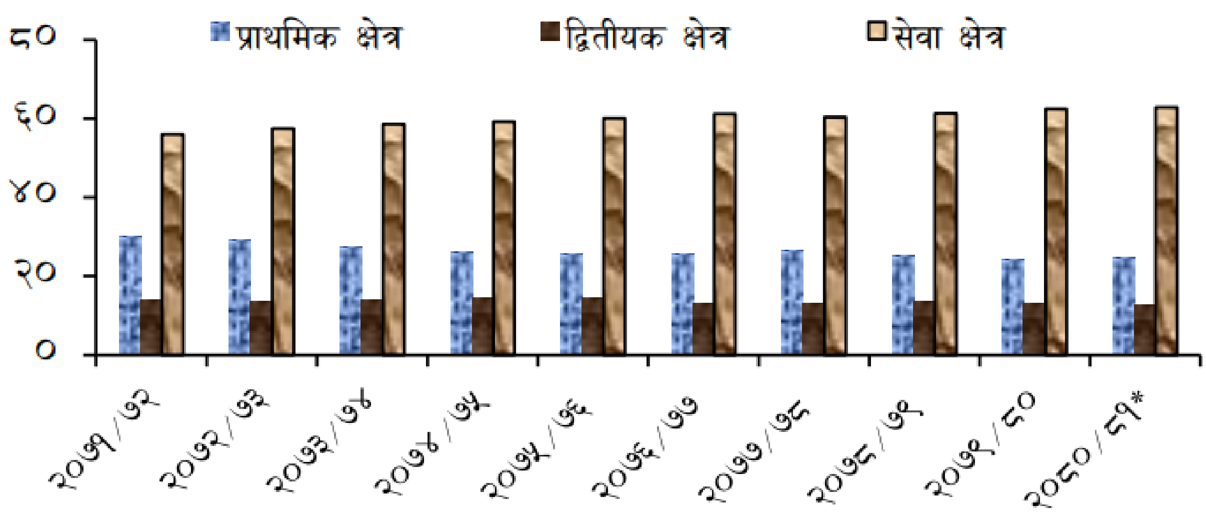

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.४२ गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २३.९२ प्रतिशत. १३.६० प्रतिशत र ६२.४८ प्रतिशत रहेकोमा चालुआर्थिक वर्ष यस्तो योगदान क्रमशः २४.०९ प्रतिशत. १३.० प्रतिशत र ६२.९० प्रतिशत रहने अनुमान छ।

क्षेत्रगत वर्गीकरणअनुसार कुल मूल्य अभिवृद्धि

कृषि क्षेत्र

१.४३ चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्र (कृषि, वन तथा मत्स्यपालन) को योगदान २४.०९ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान २३.९२ प्रतिशत रहेको थियो। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि २.७६ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर ३.०५ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। धान लगायतका वर्षे वाली, दलहन, तरकारी तथा नगदे बाली, पशुपन्छीजन्य उत्पादन लगायतमा भएको वृद्धिको कारण यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सुधार हुने अनुमान छ।

उद्योग क्षेत्र

१.४४ गत आर्थिक वर्ष खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिको वृद्धिदर ०.९८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर २.३१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। निर्माण क्षेत्रमा गिरावट भए तापनि खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको रोयल्टी सङ्कलनमा वृद्धि भएकोले यस क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धिमा सुधार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको योगदान ०.५१ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ०.४७ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

१.४५ उद्योग तथा निर्माण क्षेत्रका क्रियाकलाप विस्तार हुन नसक्नु, वस्तु तथा सेवाको मागमा कमी आउनु र उत्पादनमूलक उद्योग पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन नहुनाको कारण चालु आर्थिक वर्ष उद्योग क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि (उत्पादन) ऋणात्मक रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादन १.९८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा समेत १.६० प्रतिशतले ऋणात्मक रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिको वृद्धिदर औसत २.५९ प्रतिशत रहेको छ।

१.४६ गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उत्पादनमूलक उद्योगको योगदान ५.१६ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ४.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। आर्थिक गतिविधिमा सुस्तता आई उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादनमा प्रत्यक्ष प्रभाव परेकोले उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्रको योगदान न्यून हुन गएको छ।

चार्ट १(थ): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

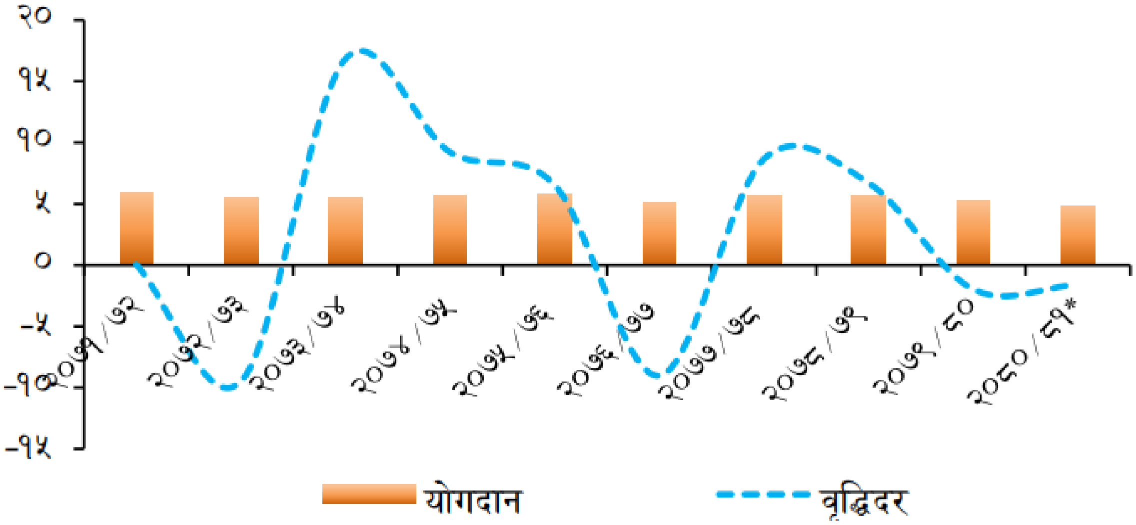

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.४७ निर्माण सामग्रीको पैठारी तथा आन्तरिक उत्पादनमा आएको कमी लगायतका कारण चालु आर्थिक वर्ष निर्माण क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि सङ्कुचन हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर १.१० प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष समेत २.०७ प्रतिशतले ऋणात्मक हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा निर्माण क्षेत्रको योगदान ५.८५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ५.४१ प्रतिशत हुने अनुमान छ।

चार्ट १(द): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा निर्माण क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

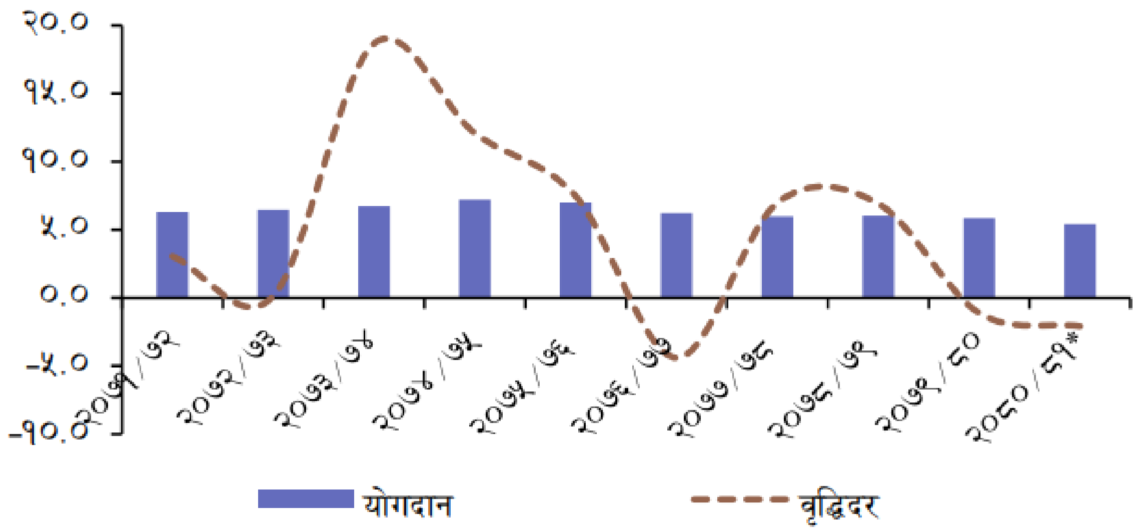

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.४८ जलविद्युत उत्पादन बढेसँगै विद्युत क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि चालु आर्थिक वर्ष समेत उल्लेख्यरूपमा बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष विद्युत, ग्यास तथा वाष्प र वातानुकूलित आपूर्ति सेवा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि १९.८९ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष १७.४४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान १.६२ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो योगदानमा सीमान्त वृद्धि भइ १.८१ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

चार्ट १(ध): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विद्युत, ग्यास तथा वाष्प र वातानुकूलित आपूर्ति सेवाको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

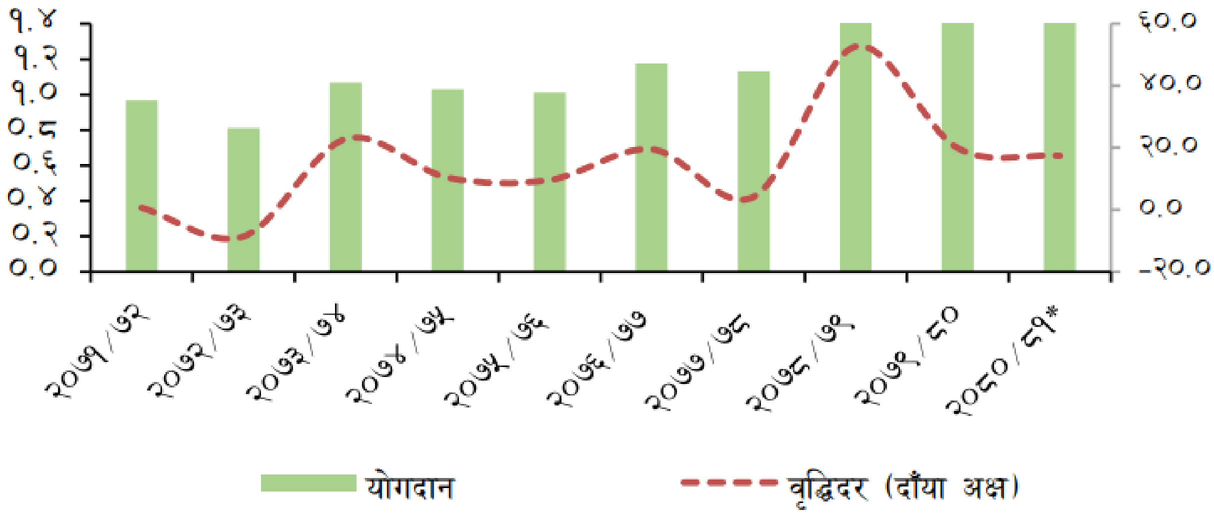

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.४९ पानीको मागमा क्रमिक वृद्धि र पानी आपूर्ति गर्ने संस्थाको उत्पादनमा समेत वृद्धि हुँदै गएपनि चालु आर्थिक वर्ष पानी आपूर्ति, ढल, फोहोर व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलाप क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सामान्य वृद्धि हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिको वृद्धिदर ३.२५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर २.८० प्रतिशत रहने अनुमान छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० को कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ०.४६ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ०.४४ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

चार्ट १(न): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पानी आपूर्ति, ढल व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलाप क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

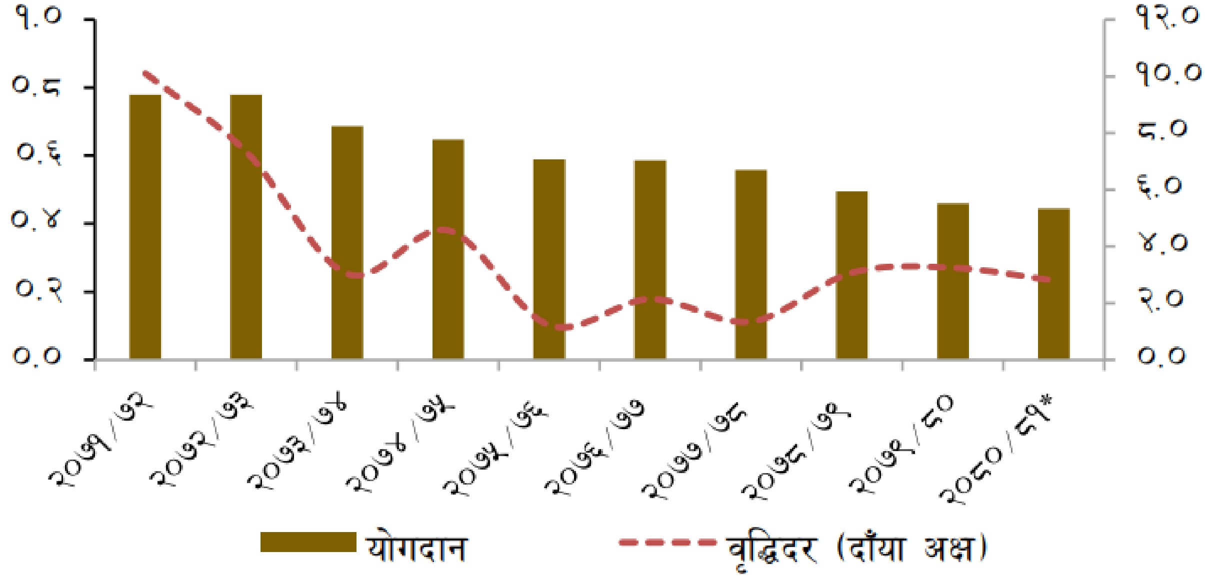

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

सेवा क्षेत्र

१.५० वस्तु आयात तथा आन्तरिक औद्योगिक उत्पादनमा आएको कमीले थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर सामान्य रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ३.२ प्रतिशतले सङ्कुचन भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष ०.२ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ।

१.५१ गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा क्षेत्रको योगदान १४.०९ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष १३.८४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक यस क्षेत्रको औसत वृद्धिदर ३.७५ प्रतिशत र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा औसत योगदान १५.१६ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(प): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा थोक, खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

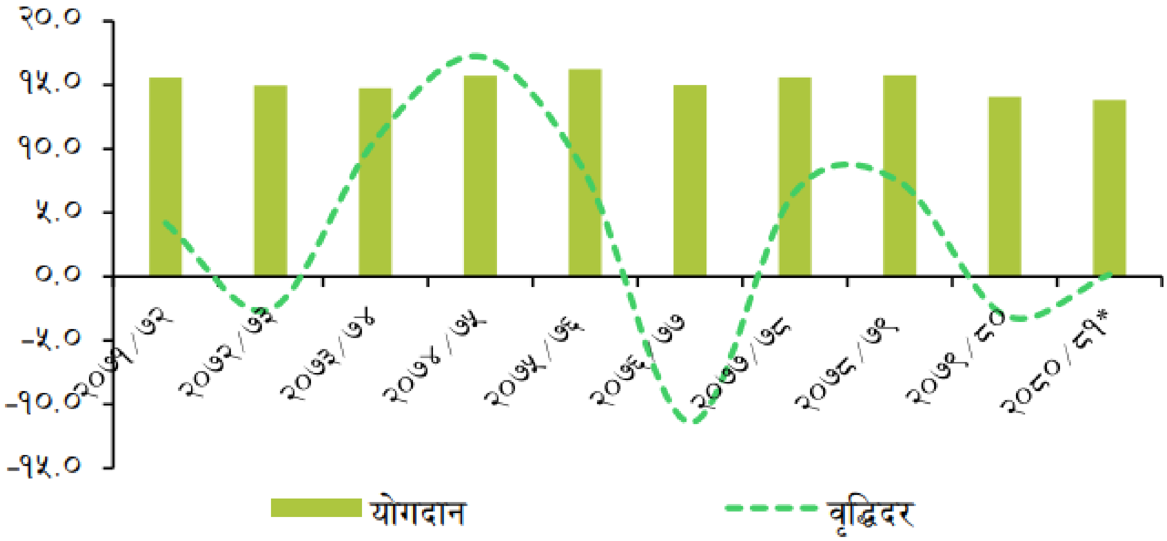

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५२ चालु आर्थिक वर्ष यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिमा उल्लेख्य वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ। सवारी साधनको आयात र पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धिका कारण आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ११.८९ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष भने यस्तो वृद्धिदर १.४५ प्रतिशत मात्र रहेको थियो। विगत दश वर्षको यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिको औसत वृद्धिदर ४.१५ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(फ): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

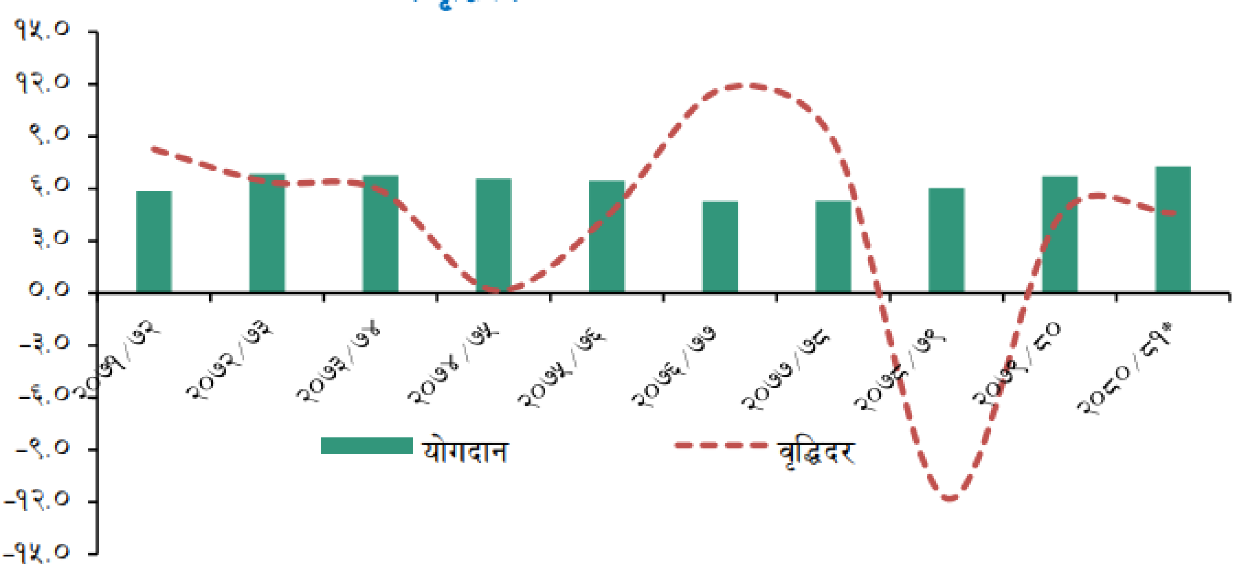

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५३ विदेशी पर्यटकको आगमनमा भएको उल्लेख्य वृद्धि तथा आन्तरिक पर्यटनमा भएको विस्तार समेतको कारण आवास तथा भोजन सेवा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि उच्च दरले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि १८.०३ प्रतिशतले विस्तार भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष उल्लेख्य सुधार भइ यस्तो वृद्धि २१.८४ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

१.५४ चालु आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा आवास तथा भोजन सेवा क्षेत्रको योगदान २.४२ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान १.९६ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत १.९७ प्रतिशत र वृद्धिदर ५.९३ प्रतिशत रहेको छ। आन्तरिक र बाह्य पर्यटकको सङ्ख्यामा भएको उत्साहजनक वृद्धिले आर्थिक क्रियाकलाप चलायमान भइ रोजगारी सिर्जना र आय आर्जनमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

चार्ट १(ब): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा आवास तथा भोजन सेवा क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

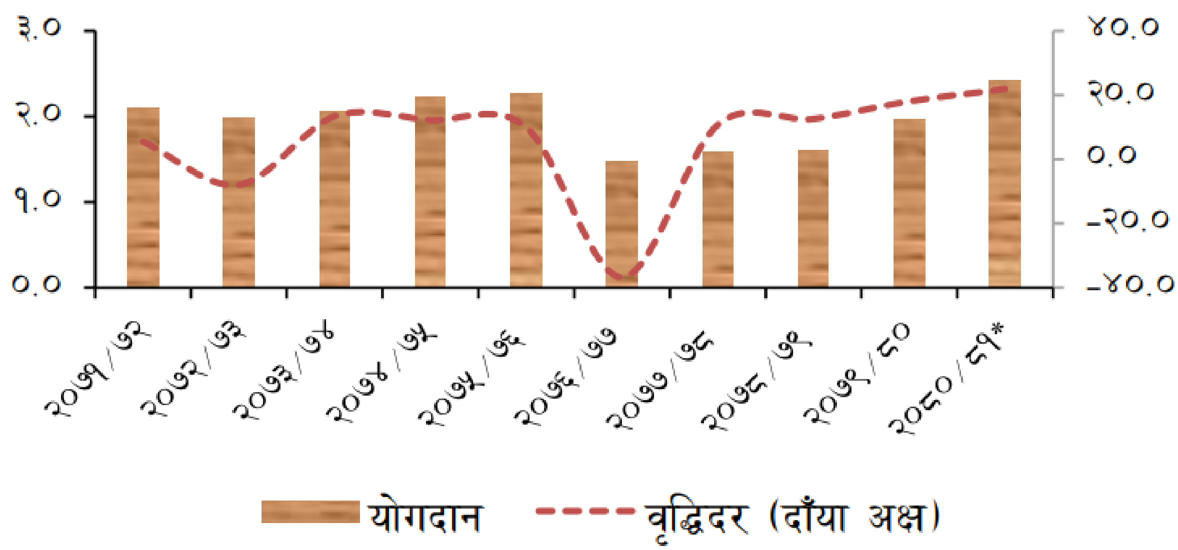

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५५ कम्प्युटर प्रोग्रामिङ्ग तथा सूचना सेवाका क्रियाकलापमा भएको वृद्धि र इन्टरनेट सेवा प्रदायकको कारोवार तथा ताररहित सञ्चारमा भएको वृद्धिको कारण सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ४.१५ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर ४.९१ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान १.९४ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो

योगदान १.९६ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत २.२७ प्रतिशत वृद्धिदर ५.४१ प्रतिशत रहेको छ ।

चार्ट १(भ): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

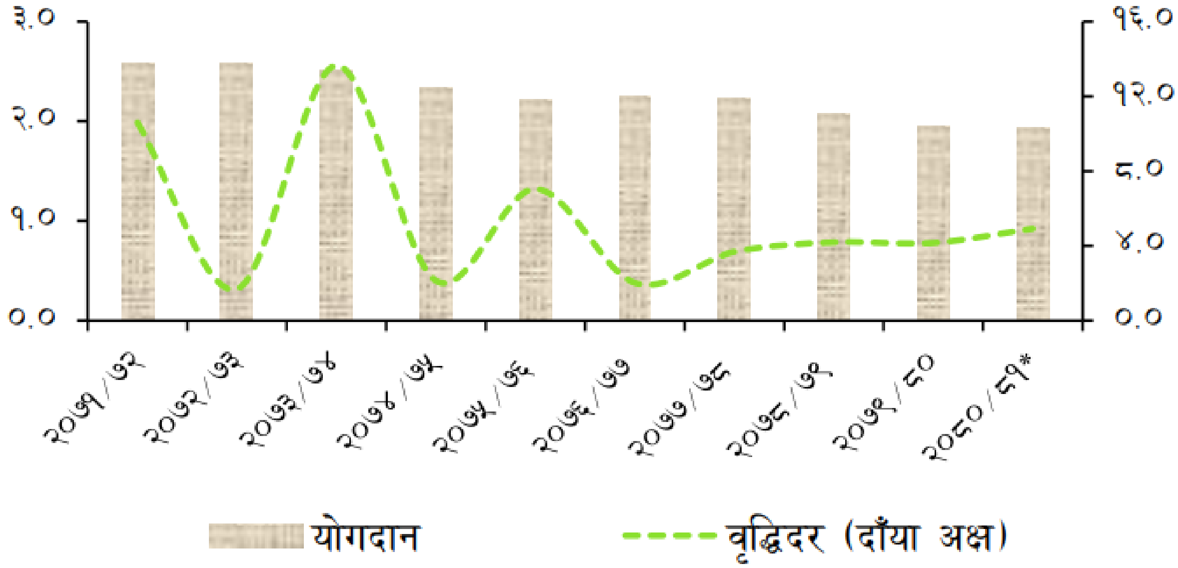

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५६ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको सेवा शुल्क बापत प्राप्त आम्दानीमा भएको वृद्धिका कारण चालु आर्थिक वर्ष वित्तीय तथा बीमा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ७.२७ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ७.८० प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ७.०४ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ६.८२ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ६.३१ प्रतिशत र वृद्धिदर ६.७७ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(म): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वित्तीय तथा बीमा क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

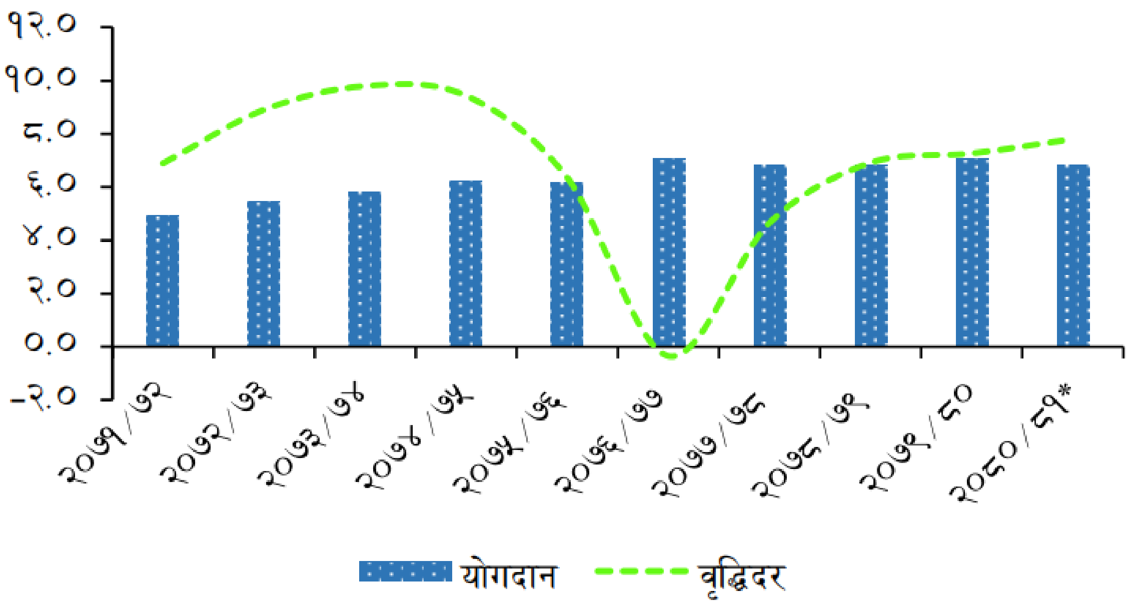

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५७ घरजग्गा कारोबारको कर्जा प्रवाह न्यून भइ कारोबार विस्तार हुन सकेको छैन। घरजग्गा कारोबारमा कमी आएको भए तापनि निजी आवास तथा भाडाका क्रियाकलापमा भएको बढोत्तरीका कारण घरजग्गा कारोबार सेवा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि २.१८ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २.९८ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ।

१.५८ चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा घरजग्गा कारोबार क्षेत्रको योगदान ८.३३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ८.२४ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ८.७९ प्रतिशत र वृद्धिदर २.३० प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(य): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा घरजग्गा कारोबार क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

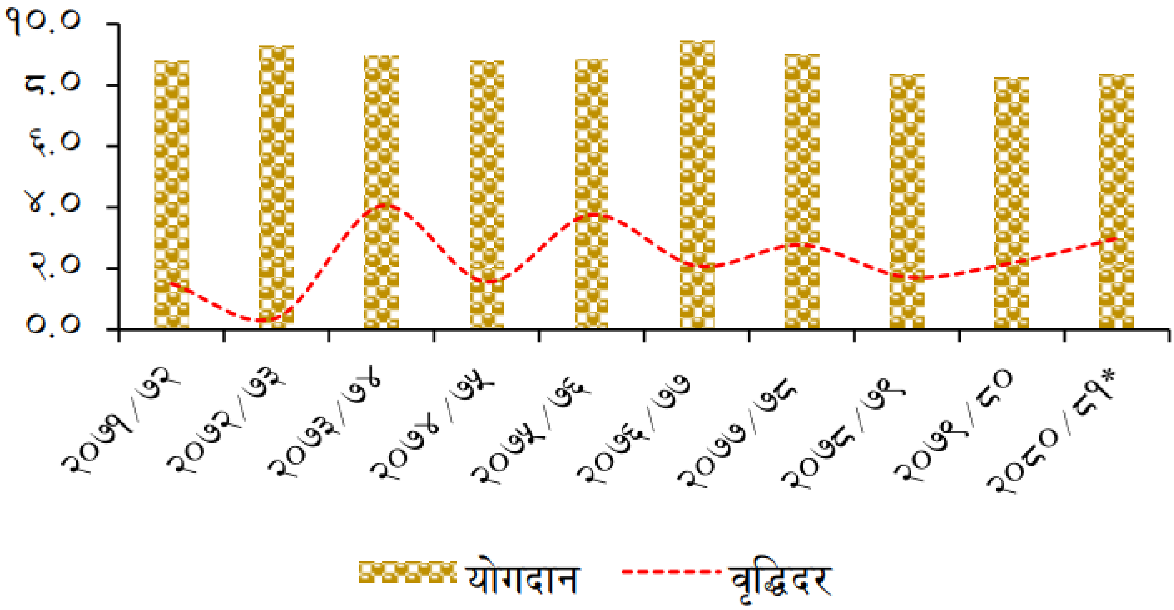

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.५९ अध्ययन तथा अनुसन्धानमूलक क्रियाकलापमा बढोत्तरी भएसँगै पेशागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्रियाकलाप क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि बढेको छ। गत आर्थिक वर्ष यस क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ३.९३ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ४.१५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ०.९६ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष सीमान्त वृद्धि भइ ०.९९ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ०.९८ प्रतिशत र वृद्धिदर ४.३२ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(र): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पेशागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

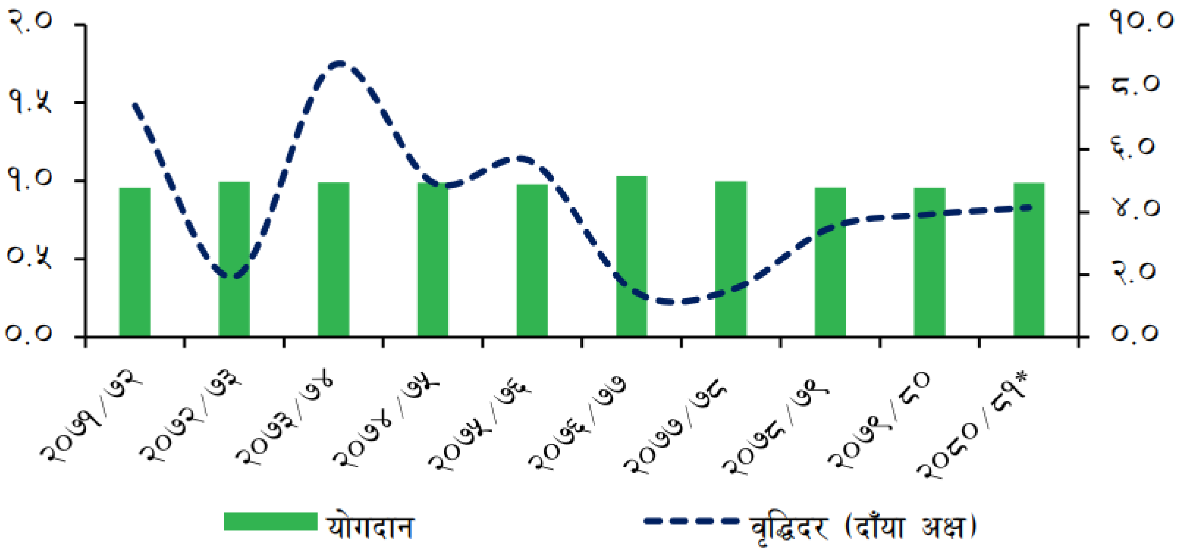

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.६० प्रशासनिक सेवाका लागि विभिन्न संस्थासँग लिने सेवा, रोजगारी सेवा र पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि लगायतका कारण प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलाप बढ्दै गएका छन्। चालु आर्थिक वर्ष प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ४.०४ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धि ५.०३ प्रतिशतले विस्तार भएको थियो। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ०.७० प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ०.७१ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ०.७० प्रतिशत र वृद्धिदर ८.०१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ल): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

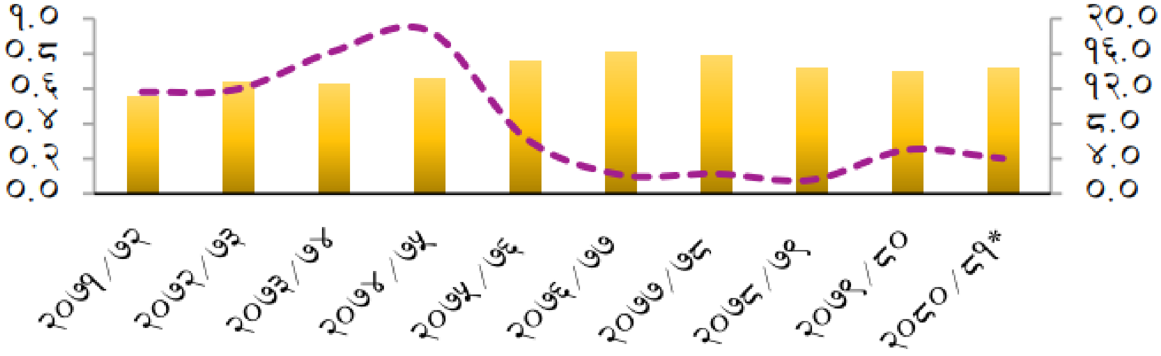

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.६१ गत आर्थिक वर्ष सार्वजनिक प्रशासन, रक्षा र अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ५.७५ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ४.४९ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ९.९७ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ९.६३ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ७.६० प्रतिशत र वृद्धिदर ५.१९ प्रतिशत रहेको छ ।

चार्ट १(व): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रशासन, रक्षा र अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

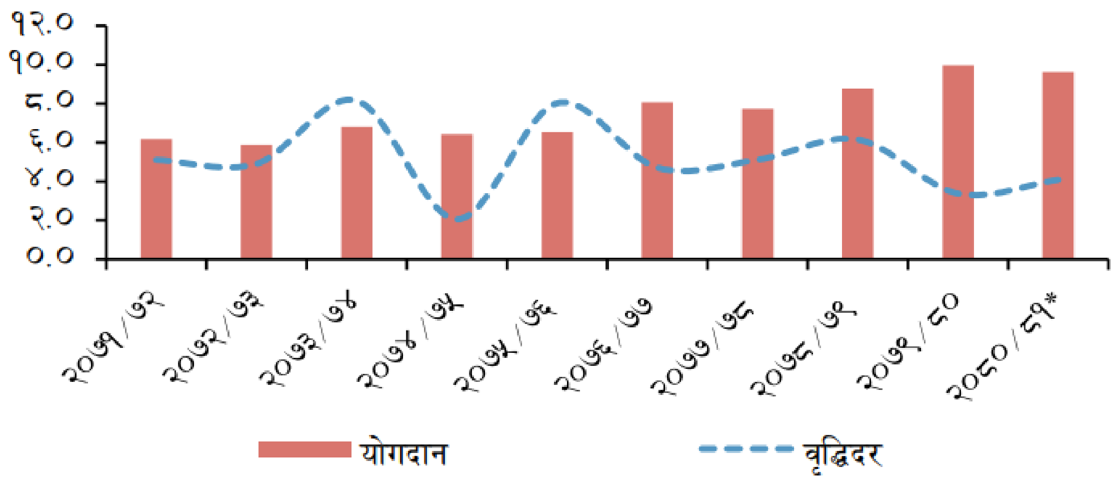

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.६२ सरकारी शैक्षिक संस्थामा विद्यार्थी सङ्ख्या बढ्नुको साथै शिक्षा क्षेत्रमा गरिने खर्च बढेपनि चालु आर्थिक वर्ष शिक्षा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धिमा सामान्य वृद्धि हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष शिक्षा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ३.९३ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष यस्तो वृद्धिदर २.७१ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ८.५० प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ८.३४ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ७.६७ प्रतिशत र वृद्धिदर ५.०१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(श): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा शिक्षा क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

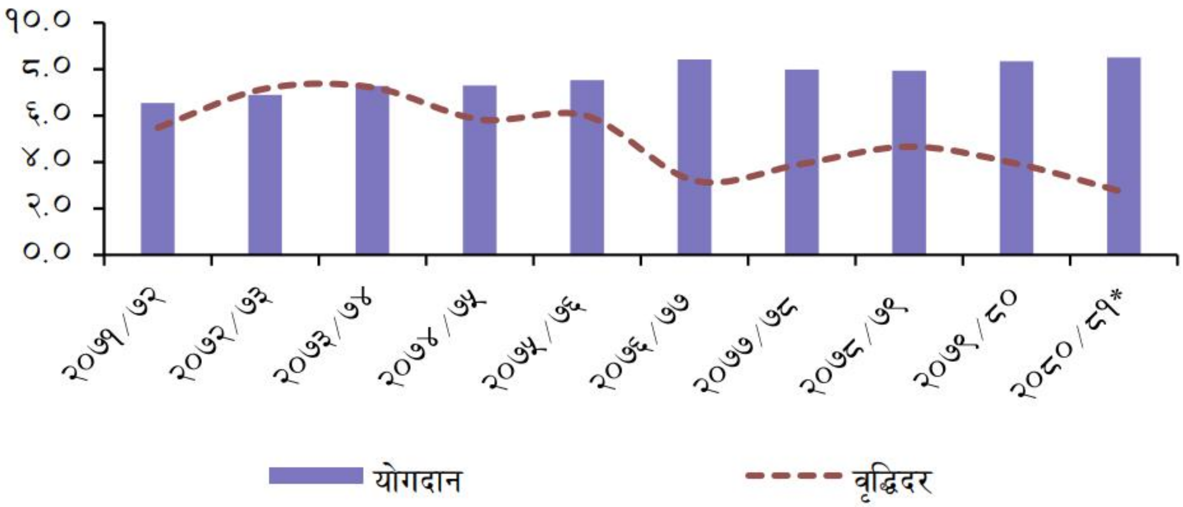

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

Activate Windows
Go to Settings to activa

१.६३ स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण र सेवामा भएको विस्तारसँगै स्वास्थ्य सेवामा आमनागरिकको पहुँच बढेको छ। गत आर्थिक वर्ष मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ६.५७ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष ५.५२ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान १.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान १.९२ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत १.६४ प्रतिशत र वृद्धिदर ६.४८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ष): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशत)

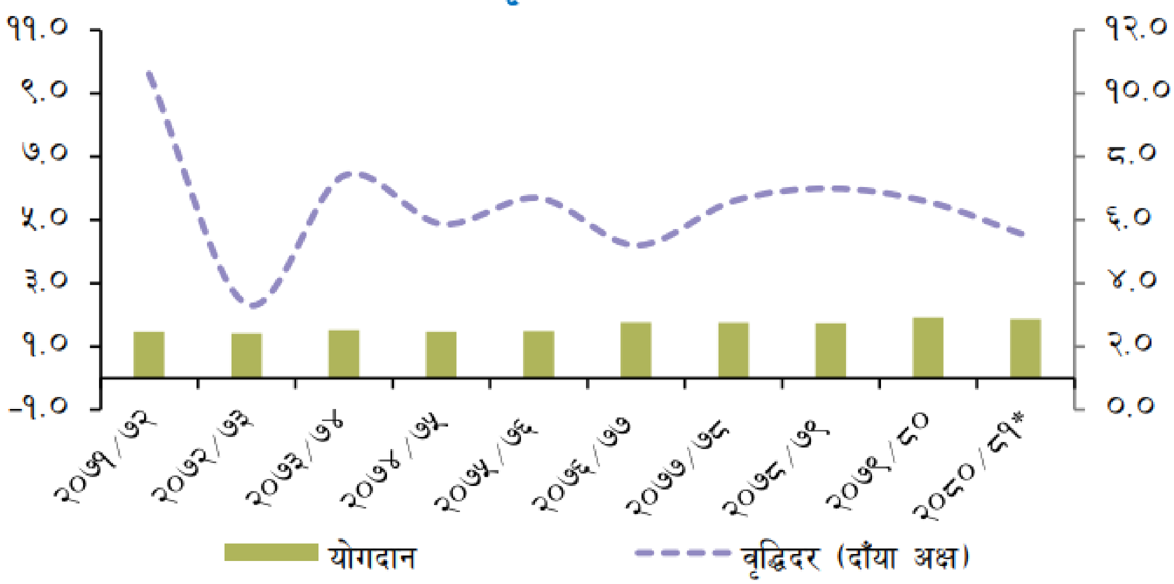

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८१ *अनुमानित

१.६४ सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले सामुदायिक तथा सामाजिक क्षेत्रमा गरेको खर्चमा भएको बढोत्तरी र निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित मनोरञ्जनात्मक तथा अन्य आर्थिक गतिविधिमा भएको विस्तारका कारण अन्य सेवाका क्रियाकलाप क्षेत्र (कला, मनोरञ्जन तथा अन्य रोजगारदाता घरपरिवारका क्रियाकलाप र आफ्नो उपयोगको लागि घरपरिवारको वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्रियाकलाप) को कुल मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष अन्य सेवाका क्रियाकलाप क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि ५.११ प्रतिशतले बढेकोमा चालु आर्थिक वर्ष ४.१७ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान ०.५७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो योगदान ०.५९ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान वार्षिक औसत ०.५७ प्रतिशत र वृद्धिदर ४.७४ प्रतिशत रहेको छ।

२. सार्वजनिक वित्त

२.१ चालु आर्थिक वर्ष सार्वजनिक वित्तका अधिकांश परिसूचक सुधारोन्मुख छन्। गत आर्थिक वर्षमा सङ्कुचन भएको राजस्व परिचालन चालु आर्थिक वर्षको शुरुवातदेखि नै क्रमशः बढ्दै गएको छ। राजस्व प्रशासनमा भएको सुधार एवं बस्तु पैठारीमा लगाइएको बन्देज सरकारले पूर्णरूपमा हटाएसँगै तदनुरूपको प्रभाव राजस्व परिचालनमा देखापरेको छ। राजस्व चुहावट हुनसक्ने सम्भावित क्षेत्रमा जोखिममा आधारित नियमन बढाइएको छ। यद्यपि, लक्ष्यको तुलनामा राजस्व परिचालन न्यून रहेको छ।

२.२ वस्तु पैठारीमा भएको सङ्कुचन समेतको प्रभावस्वरूप राजस्व परिचालन लक्ष्यबमोजिम हुन नसक्दा सार्वजनिक स्रोतमा चाप पर्न गई सार्वजनिक ऋण बढ्दै गएको छ। ऋणको परिमाणमा वृद्धि भएसँगै ऋणको लागत समेत बढेको छ। चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा कुल विनियोजनको १८.९ प्रतिशत ऋण सेवा खर्चको लागि विनियोजन भएको छ। पछिल्ला वर्षमा कुल सार्वजनिक ऋणमा आन्तरिक ऋणको हिस्सा क्रमशः बढ्दै गएको छ। आन्तरिक ऋण परिचालनमा वृद्धि भए पनि सावाँ भुक्तानीमा सोहीबमोजिम खर्च भएको कारण आन्तरिक ऋण वाञ्छित सीमाभित्रै रहेको छ। बाह्य ऋण अन्तर्गत मध्यम र दीर्घकालीन अवधिको सहुलियतपूर्ण ऋणको हिस्सा उच्च रहेको छ।

२.३ वित्तीय सङ्घीयताको व्यवस्थापन र सङ्घीय इकाइको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न न्यूनतम, सूत्र र कार्यसम्पादनमा आधारित भई वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण हुने गरेको छ। त्यसैगरी, अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणलाई चालु र पुँजीगत खर्च छुट्टिने गरी विनियोजन गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

२.४ प्रदेश र स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत परिचालन प्रभावकारी हुन नसक्दा सङ्घीय सरकार माथिको निर्भरतामा कमी आउन सकेको छैन। संविधान प्रदत्त राजस्व अधिकारको पूर्ण उपयोग हुन नसक्नु, कुल राजस्व परिचालनमा आन्तरिक राजस्वको हिस्सा अत्यन्त न्यून हुनु र आन्तरिक ऋणको परिचालनसम्बन्धी संस्थागत व्यवस्था हुन नसक्नु जस्ता चुनौती यथावत छन्।

२.५ पुँजी निर्माणमा प्रत्यक्ष सहयोग नगर्ने प्रकृतिका चालु खर्च कटौती गरी क्रमशः मितव्ययी हुँदै जाने नीति अवलम्बन गरिएको छ। पुँजीगत खर्च बढाउन विभिन्न निकायमा रहेको एकमुष्ट बजेट असोजभित्र बाँडफाँट गर्ने र

ठेक्का प्रक्रिया कात्तिकसम्म सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ। आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्कासम्बन्धी मापदण्ड, २०८० लागू भएको छ। एक अर्ब रूपैयाँभन्दा बढी लागतका ठूला आयोजनाको अनुगमन गर्ने मापदण्ड तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आएको छ। तीन तहमा कार्यान्वयन हुने आयोजनाको दोहोरोपन हटाउन आयोजना वर्गीकरणको आधार तथा मापदण्ड, २०८० तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आएको छ। सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारिता र पारदर्शिता अभिवृद्धि गर्न सरकारी भुक्तानी प्रणालीमा इलेक्ट्रोनिक फण्ड ट्रान्सफर लागू गरिएको छ। यस्ता प्रयासबाट सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनलाई थप सबल, सुदृढ र प्रविधिमैत्री बनाउन मद्दत पुगेको छ।

सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकीकृत खर्च

२.६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा तीन तहका सरकारको कुल राजस्व सङ्कलन (सो आर्थिक वर्षमा तीन तहका सरकारले सङ्कलन गरेको रोयल्टीमध्ये बाँडफाँट गर्न बाँकी रहेको रू.६ अर्ब ८९ करोड ७० लाख सहित) रू.१० खर्ब ४२ अर्ब ६४ करोड रहेको छ। तीन तहका सरकारले उपयोग गरेको राजस्व रू.१० खर्ब ३५ अर्ब ७५ करोडमध्ये सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले उपयोग गरेको राजस्वको हिस्सा क्रमशः ८०.५३ प्रतिशत, ८.८८ प्रतिशत र १०.५९ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २(क) : सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकीकृत वित्तीय विवरण

(आर्थिक वर्ष २०७९/८०)

१. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको खर्च स्थिति (रू.करोडमा)

विवरण	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	जम्मा
खुद चालु खर्च	५९४१४.६४	५३५०.३४	२८४७४.६२	९३२३९.६०
वित्तीय हस्तान्तरण	३९७३६.०३	२६३९.४५	०.००	४२३७५.४८
पुँजीगत खर्च	२३४६२.४८	१२४१८.०७	१६८६४.१६	५२७४४.७१
वित्तीय व्यवस्था	१९५१९.५४	६०.००	४३.००	१९६२२.५४
अनुदान हस्तान्तरण सहितको कुल खर्च	१४२१३२.७०	२०४६७.८६	४५३८१.७७	२०७९८२.३३
अनुदान हस्तान्तरण बाहेकको खुद खर्च	१०२३९६.६६	१७८२८.४१	४५३८१.७७	१६५६०६.८५

२. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको राजस्व र वित्तीय हस्तान्तरण प्राप्तिको स्थिति (रू.करोडमा)

विवरण	कर	गैरकर र अन्य	वित्तीय हस्तान्तरण	जम्मा
सङ्घ	७४८४२.००	८५६३.९५	०.००	८३४०५.९६
प्रदेश	८१५४.९१	१०४६.०८	९३५९.८७	१८५६०.८६
स्थानीय तह	८९५७.८९	२००९.६९	३१९२३.२८	४२८९०.८६
जम्मा	**९१९५४.८०**	**११६१९.७२**	**४१२८३.१५**	**१४४८५७.६७**

३. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्य आयको स्थिति (रू.करोडमा)

विवरण	अनुदान	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता	अन्य प्राप्ति	जम्मा
सङ्घ	२३००.८९	११८१.४१	५३३०.२५	८८१२.५६
प्रदेश	४.६८	११.११	४१४.२१	४३०.०१
स्थानीय तह	६.०५	०.४२	११६.३१	१२२.७८
जम्मा	**२३११.६२**	**११९२.९४**	**५८६०.७७**	**९३६५.३४**

४. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको ऋण परिचालन (रू.करोडमा)

विवरण	आन्तरिक ऋण	बाह्य ऋण	अन्य	जम्मा
सङ्घ	२४८७३.८३	१२३०४.७६	०.००	३७१७८.५९
प्रदेश	०.००	०.००	०.००	०.००
स्थानीय तह	०.००	०.००	०.००	०.००
जम्मा	**२४८७३.८३**	**१२३०४.७६**	**०.००**	**३७१७८.५९**

५. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको खर्च र प्राप्तिको विवरण (रू.करोडमा)

विवरण	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	जम्मा
खर्च	१४२१३२.७०	२०४६७.८६	४५३८१.७७	१६५६०६.८५
कुल प्राप्ति (अनुदान हस्तान्तरण सहित)	१२९३९७.१०	१८९९०.८६	४३०१३.६३	१९१४०१.५९
खुद प्राप्ति (अनुदान हस्तान्तरण बाहेक)	१२९३९७.१०	९६३०.९९	११०९०.३५	१५०११८.४४

६. सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको सञ्चित कोषको अवस्था (रू.करोडमा)

विवरण	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	जम्मा
आर्थिक वर्ष २०७९/८० को सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-)	-१२७३५.५९	-१४७७.००	-२३६८.१४	-१६५८०.७४
२०७९ असारमसान्तको सञ्चित कोषको अवस्था	-५३९१.१४	७९१८.८७	१०२३२.५८	१२७६०.३१
२०८० असारमसान्तको सञ्चित कोषको अवस्था	-१८१२६.७४	६४४१.८७	७८६४.४४	-३८२०.४३

नोटः गत आर्थिक वर्षमा आन्तरिक ऋण परिचालन रू.२ खर्ब ५५ अर्ब ९९ करोड ७७ लाखमध्ये सरकारलाई प्राप्त भएको रू.२ खर्ब ४८ अर्ब ७३ लाख ८३ हजार ट्रेजरी बिलको बट्टाकट्टा बाहेकको खुद प्राप्ति हो।

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको खुद खर्च (एकीकृत खर्च) रू.१६ खर्ब ५६ अर्ब ७ करोड रहेको छ। एकीकृत खर्चमध्ये चालु खर्च ५६.३० प्रतिशत, पुँजीगत खर्च ३१.८५ प्रतिशत र वित्तीय

व्यवस्था तर्फको खर्च ११.८५ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, कुल एकीकृत खर्चमध्ये सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले गरेको खर्च क्रमशः ६१.८३ प्रतिशत, १०.७७ प्रतिशत र २७.४० प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट २(क): तीन तहका सरकारको एकीकृत खर्चको स्थिति (प्रतिशतमा)

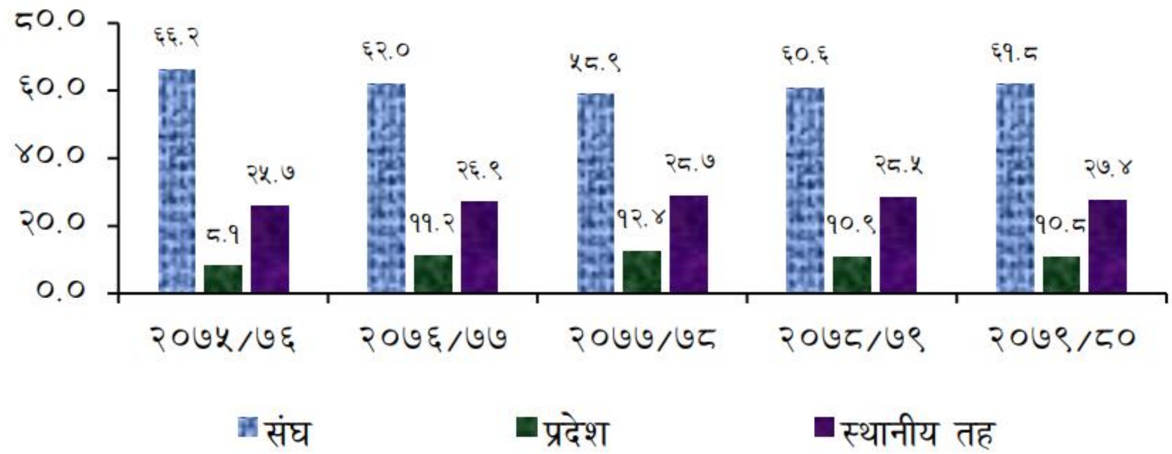

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.८ गत आर्थिक वर्ष अनुदान हस्तान्तरण सहित तीन तहका सरकारको कुल प्राप्ति रू.१९ खर्ब १४ अर्ब २ करोडमध्ये सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कुल प्राप्ति क्रमशः ६७.६१ प्रतिशत, ९.९२ प्रतिशत, र २२.४७ प्रतिशत रहेको छ। यस अवधिमा अनुदान हस्तान्तरण बाहेक तीन तहका सरकारको खुद प्राप्ति रू.१५ खर्ब १ अर्ब १८ करोड रहेको छ।

तालिका २(ख) : आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा आय र खर्चको तुलनात्मक स्थिति

विवरण	सङ्घीय सरकार		तीन तहका सरकार	
	रू.करोडमा	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा	रू.करोडमा	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा
कुल खर्च	१४२१३२.७	२६.५७	१६५६०६.८	३०.९६
चालु खर्च	९९१५०.७	१८.५४	९३२३९.६	१७.४३
पुँजीगत खर्च	२३४६२.५	४.३९	५२७४४.७	९.८६
वित्तीय व्यवस्था	१९५१९.५	३.६५	१९६२२.५	३.६७
राजस्व	८३४०६.०	१५.५९	१०३५७४.५	१९.३७
कर राजस्व	७४८४२.०	१३.९९	९१९५४.८	१७.१९
गैरकर राजस्व	८५६४.०	१.६०	११६१९.७	२.१७
कुल आय	९२२१८.५	१७.२४	११२९३९.९	२१.१२
वजेट सन्तुलन	-४९९१४.२	-९.३३	-५२६६७.०	-९.८५
राजस्व सन्तुलन	-१५७४४.७	-२.९४	१०३३४.९	१.९३

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८० को तथ्याङ्कबाट गणना गरिएको।

२.९ गत आर्थिक वर्षमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको कुल एकीकृत खर्च तीन तहको सरकारको कुल आय भन्दा रू.५ खर्ब २६ अर्ब ६७ करोडले बढी रहेको छ। त्यसैगरी, सो अवधिमा ३ तहका सरकारको कुल राजस्व खुद चालु खर्चभन्दा रू.१ खर्ब ३ अर्ब ३५ करोडले बढी रहेको छ।

२.१० गत आर्थिक वर्ष सङ्घीय सरकारको बजेट सन्तुलन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ९.३३ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा तीन तहका सरकारको बजेट सन्तुलन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ९.८५ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो। सो अवधिमा सङ्घीय सरकारको राजस्व सन्तुलन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.९४ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा तीन तहका सरकारको यस्तो सन्तुलन भने कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.९३ प्रतिशतले धनात्मक (बचत) रहेको थियो।

२.११ गत आर्थिक वर्ष सङ्घबाट प्रदेश र स्थानीय तहमा तथा प्रदेशवाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण रू.४ खर्ब २३ अर्ब ७५ करोड अभिलेख भएकोमा प्रदेश र स्थानीय तहले वित्तीय हस्तान्तणबापत प्राप्त गरेको अनुदान रू.४ खर्ब १२ अर्ब ८३ करोड रहेको देखिन्छ। अभिलेख भएको खर्च र प्राप्ति बीचको अन्तर रू.१० अर्ब ९२ करोड रहेको छ।

२.१२ २०८० असारमसान्तमा तीन तहका सरकारको सञ्चित कोष रू. ३८ अर्ब २० करोडले ऋणात्मक रहेको छ। २०७९ असारमसान्तमा तीन तहका सरकारको सञ्चित कोष रू.१ खर्ब २७ अर्व ६० करोडले बचतमा रहेको थियो। २०८० असारमसान्तमा सङ्घीय सरकारको सञ्चित कोष रू.१ खर्ब ८१ अर्ब २७ करोडले ऋणात्मक रहेकोमा प्रादेशिक सञ्चित कोष रू.६४ अर्ब ४२ करोड र स्थानीय तहको सञ्चित कोष रू.७८ अर्ब ६४ करोडले धनात्मक रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भने तीन तहका सरकारको प्राप्ति भन्दा खर्च बढी भई तीनै तहमा सञ्चित कोष ऋणात्मक रहेको थियो।

सङ्घीय सञ्चित कोष

२.१३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सङ्घीय सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको रकम अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ५.४ प्रतिशतले घटेर रू.१२ खर्ब ९३ अर्व ९७ करोड रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा उक्त कोषमा प्राप्त भएको रकम ५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१३ खर्ब ६७ अर्ब २१ करोड पुगेको थियो।

तालिका २(ग): सङ्घीय सञ्चित कोषको अवस्था (रू.करोडमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
सङ्घीय प्राप्ति	**१०८३६४.७४**	**१३०१०१.२७**	**१३६७२१.४३**	**१२९३९७.१०**
सङ्घीय राजस्व	७०५४९.८२	८२४९४.६४	९३८२७.८५	८३४०५.९६
वैदेशिक अनुदान	१९१९.१८	३५४४.७६	२४१४.९०	२३००.८९
बेरूजु र नगद मौज्दात	४७५६.५८	४०४३.३०	४८५०.४९	५३३०.२५
आन्तरिक ऋण लगानीको सावाँ फिर्ता	०.००	३२२.३५	२९३.८५	११८१.४१
आन्तरिक ऋण प्राप्ति	१९४९०.२८	२२२७७.८७	२२७७३.०७	२४८७३.८३
वैदेशिक ऋण प्राप्ति	११६४८.८८	१७४१८.३५	१२५६१.२८	१२३०४.७६
सङ्घीय खर्च	**१०९१०८.५१**	**११९६६७.६०**	**१३१०००.१०**	**१४२१३२.७०**
चालु खर्च	७८४१४.८९	८४६२१.७३	९५४३१.६८	९९१५०.६७
पुँजीगत खर्च	१८९०८.४७	२२८८३.६१	२१६२१.३१	२३४६२.४८
वित्तीय व्यवस्थापन	११७८५.१५	१२१६२.२६	१३९४७.१०	१९५१९.५४
सङ्घीय सञ्चित कोषको अवस्था बचत (+)/न्यून(-)	**-७४३.७७**	**१०४३३.६८**	**५७२१.३३**	**-१२७३५.५९**

स्रोतः एकीकृत वित्तीय विवरण, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

सार्वजनिक वित्तको आकार र प्रवृत्ति

२.१४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सङ्घीय सरकारको बजेट घाटा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ९.३३ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो घाटा ६.० प्रतिशत थियो।

चार्ट २(ख): बजेट र राजस्व सन्तुलन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

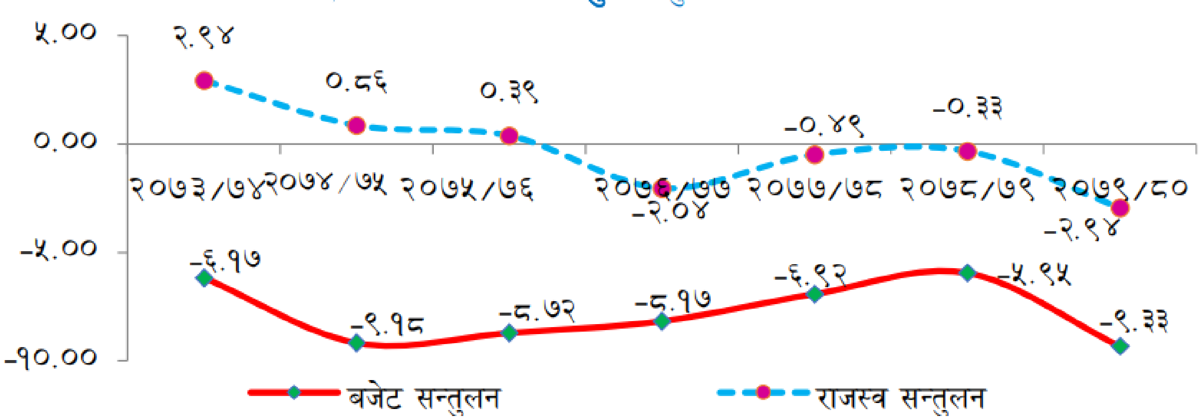

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय/महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

नोटः राजस्व सन्तुलनले राजस्व र चालु खर्च बीचको अन्तरलाई बुझाउँछ।

२.१५ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सङ्घीय सरकारको बजेट घाटा ६८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.४ खर्ब ९९ अर्ब १४ करोड रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सङ्घीय सरकारको बजेट घाटा १.७ प्रतिशतले घटेर रू.२ खर्ब ९६ अर्ब १३ करोड रहेको थियो।

२.१६ पछिल्ला ४ आर्थिक वर्ष राजस्व सन्तुलन ऋणात्मक रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा सङ्घीय सरकारको चालु खर्च संघीय राजस्व भन्दा (राजस्व सन्तुलन) रू.१ खर्ब ५७ अर्ब ४५ करोडले बढी रहेको थियो। जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.९४ प्रतिशत हो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो सन्तुलन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ०.३३ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो।

२.१७ गत आर्थिक वर्ष सङ्घीय सरकारको कुल आय ९.० प्रतिशतले घटेर रू.९ खर्ब २२ अर्ब १९ करोड रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो आय १३.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१० खर्ब १३ अर्ब ८७ करोड पुगेको थियो।

२.१८ गत आर्थिक वर्ष कुल सङ्घीय सरकारी खर्च ८.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१४ खर्ब २१ अर्ब ३३ करोड पुगेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो खर्च ९.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रू.१३ खर्ब १० अर्ब पुगेको थियो।

तालिका २(घ): सार्वजनिक वित्तका सूचक (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

परिसूचकहरू	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
सङ्घीय खर्च	२८.८	२८.१	२७.५	२६.३	२६.६
चालु खर्च	१८.६	२०.२	१९.४	१९.२	१८.५
पुँजीगत खर्च	६.३	४.९	५.३	४.३	४.४
वित्तीय व्यवस्था	४.०	३.०	२.८	२.८	३.७
कुल राजस्व	२१.५	२०.४	२१.५	२१.४	१७.९
कर	१९.१	१८.०	२०.०	१९.८	१६.२
गैरकर	२.४	२.४	१.५	१.६	१.७
सङ्घीय राजस्व	१९.०	१८.१	१९.०	१८.९	१५.६
कर	१६.७	१५.८	१७.५	१७.३	१४.०
गैरकर	२.३	२.४	१.५	१.६	१.६
सङ्घीय आय	२०.१	१९.९	२०.६	२०.४	१७.२
सङ्घीय बजेट घाटा	८.७	८.२	६.९	६.०	-९.३
सङ्घीय राजस्व बचत	०.४	-२.०	-०.५	-०.३	-२.९
तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण	२७.२	३६.९	३९.९	४०.५	४२.९
ऋण सेवा खर्च (ब्याज र सावाँ)	२.०	२.२	२.२	२.५	४.२

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.१९ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सङ्घीय खर्च २६.६ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो खर्च २६.३ प्रतिशत रहेको थियो। गत आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग चालु खर्च, पुँजीगत खर्च र वित्तीय

व्यवस्थाको अनुपात क्रमशः १८.५ प्रतिशत, ४.४ प्रतिशत र ३.७ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो खर्च क्रमशः १९.२ प्रतिशत, ४.३ प्रतिशत र २.८ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २(ग): सङ्घीय सरकारको खर्चको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

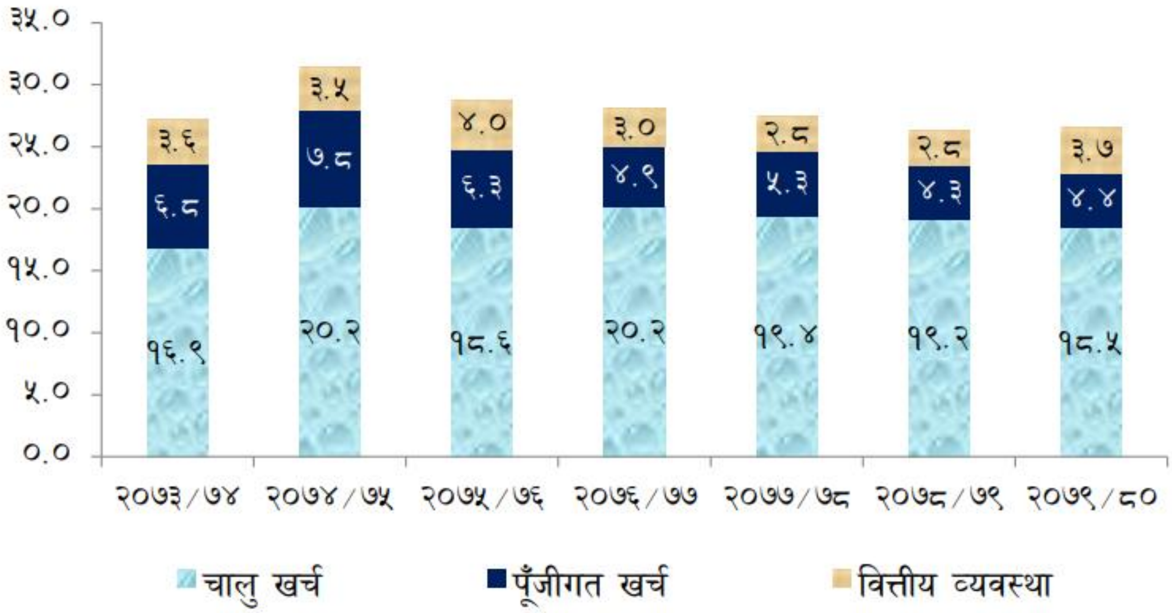

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.२० आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सङ्घीय राजस्व १५.६ प्रतिशत र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँट हुने राजस्व २.३ प्रतिशत रहेको थियो भने सङ्घीय सरकारले सङ्कलन गरेको राजस्व १७.९ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सङ्घीय राजस्व १८.९ प्रतिशत र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँट हुने राजस्व २.५ प्रतिशत रहेको थियो भने सङ्घीय सरकारले सङ्कलन गरेको राजस्व २१.४ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २(घ): राजस्वको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

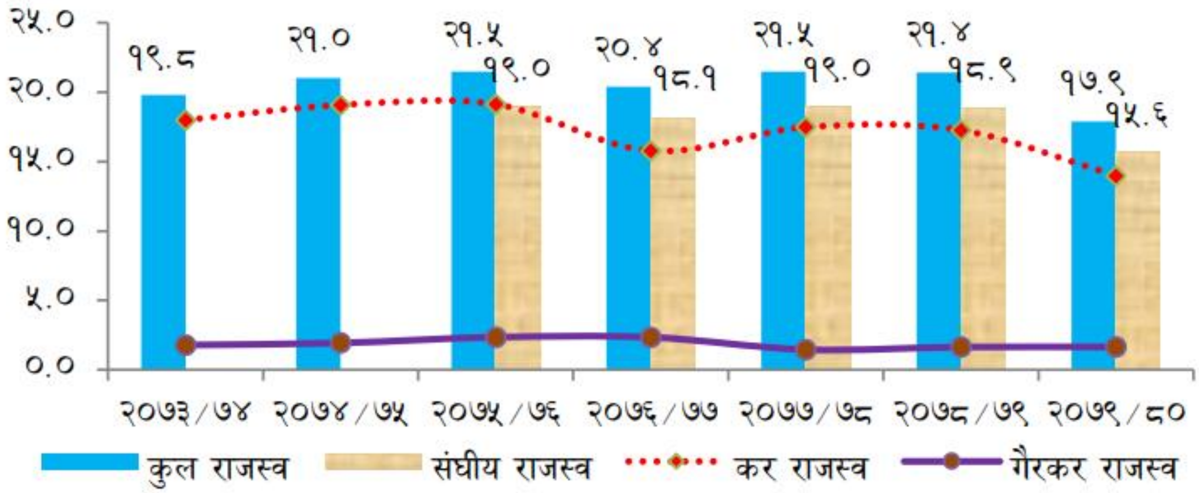

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.२१ सङ्घीय सरकारले साधन स्रोतमा भएको न्यूनतालाई सार्वजनिक ऋणबाट पूर्ति गर्दै लगेकोले सार्वजनिक ऋण बढ्दै गएको छ। २०७९ फागुनसम्म कुल सार्वजनिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३८.९ प्रतिशत रहेकोमा २०८० फागुनसम्म यस्तो ऋण ४१.९ प्रतिशत पुगेको छ, जसमध्ये आन्तरिक र बाह्य ऋण क्रमशः २१.१ प्रतिशत र २०.८ प्रतिशत रहेको छ। २०७९ फागुनसम्म आन्तरिक र बाह्य ऋण १८.९ प्रतिशत र २०.० प्रतिशत रहेको थियो। हाल सार्वजनिक ऋण वाञ्छित सीमाभित्र रहेपनि सार्वजनिक ऋणलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा उपयोग गर्दै ऋणको दीगोपना कायम गर्ने तर्फ सार्वजनिक ऋण नीति केन्द्रित गर्नुपर्ने देखिन्छ।

चार्ट २(ङ): खुद सार्वजनिक ऋणको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

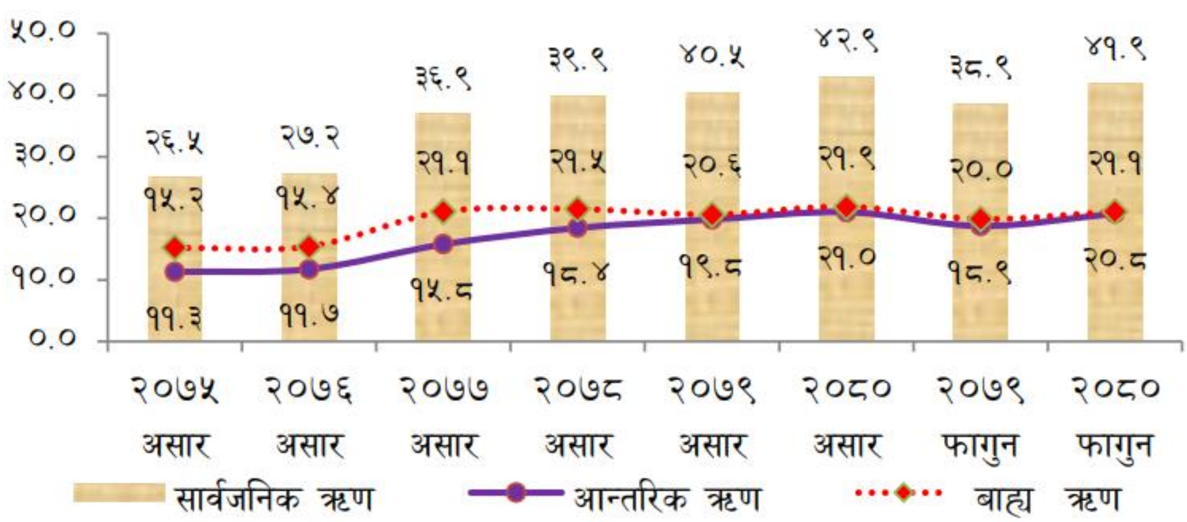

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.२२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा आन्तरिक ऋण निष्काशन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४.८ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षको फागुनसम्म रू.१ खर्ब ६३ अर्ब

३१ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण निष्काशन भएको छ।

चार्ट २(च): आन्तरिक ऋण निष्काशनको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

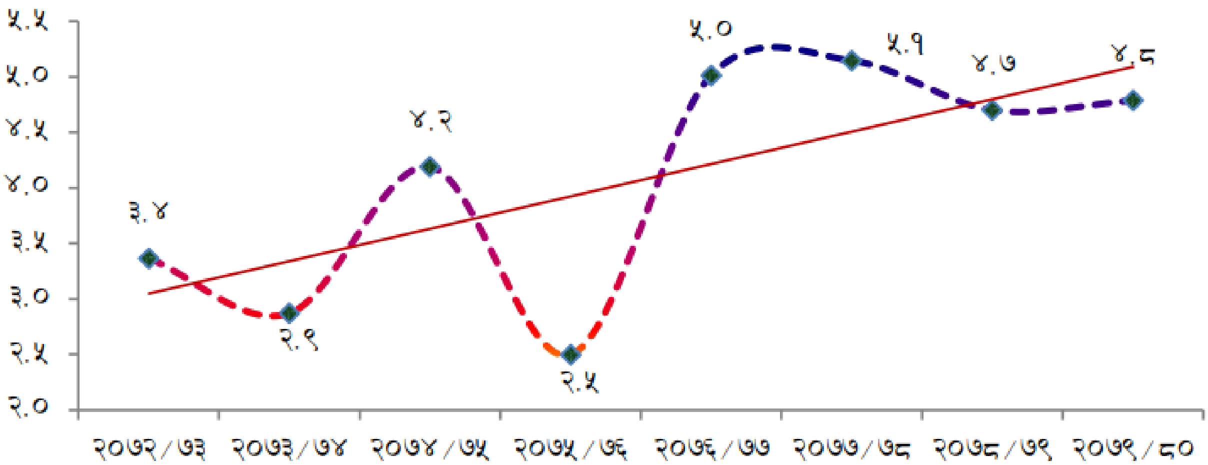

स्रोत: सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय, २०८०

२.२३ पछिल्ला वर्षमा सरकारको ऋण सेवा खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा क्रमशः बढ्दै गएको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४.१६ प्रतिशत पुगेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.५ प्रतिशत थियो। गत आर्थिक वर्षमा सावाँ र व्याज बापतको खर्च कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्रमशः २.८ प्रतिशत र १.३६ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २(छ): ऋण सेवा खर्चको प्रवृत्ति (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

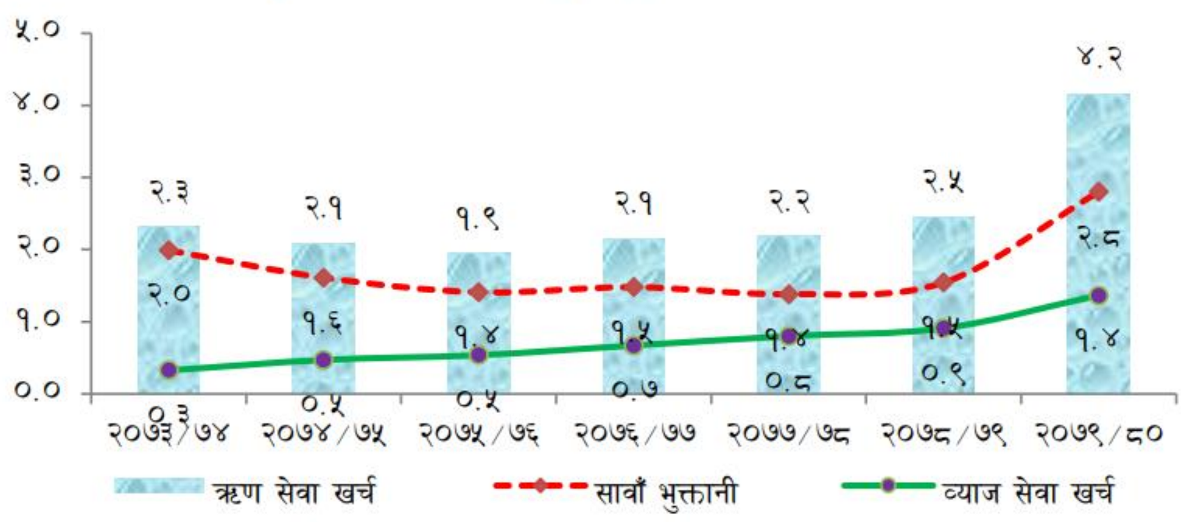

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८०

२.२४ अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहायता परिचालनमा अनुदानको अंश न्यून रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा अन्तर्राष्ट्रिय विकास सहायता परिचालन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २.७ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा यस्तो

परिचालन ३.२ प्रतिशत रहेको थियो। गत आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वैदेशिक ऋण र अनुदानको अनुपात क्रमशः २.३ प्रतिशत र ०.४ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २(ज) : अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहायता परिचालन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

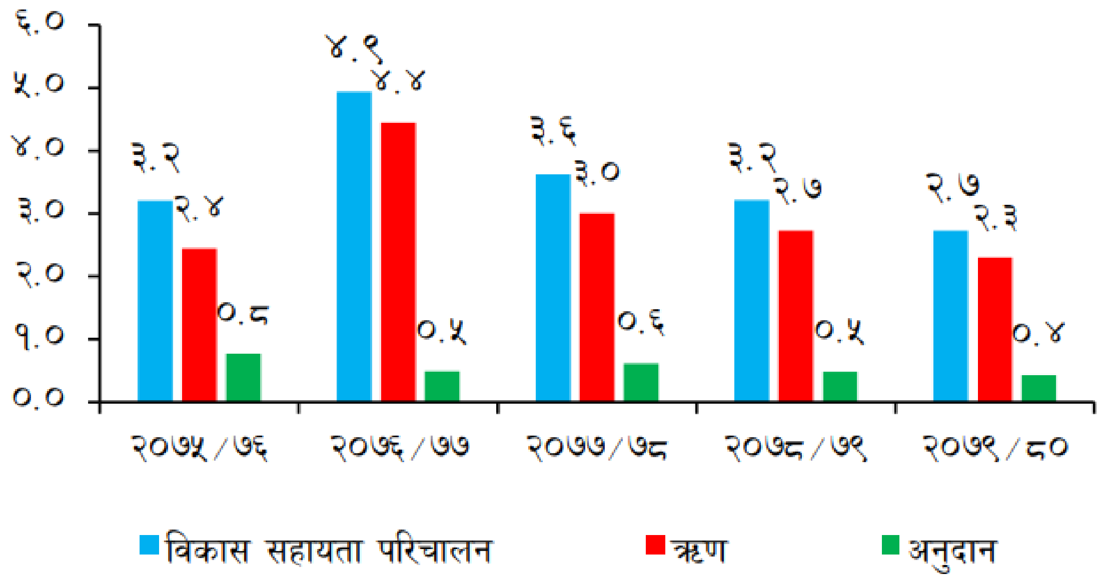

स्रोत: महालेखा नियन्त्रक कार्यालय/सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय, २०८०

३. स्थानीय वित्त

(क) स्थानीय आयः

(क)मालिका गाउँपालिकाको चालु आ.व. २०८०/०८१ को चैत्र मसान्त सम्मको स्थानीय आयको अवस्था

मालिका गाउँपालिकाले आ.व २०८०/०८१ को चैत्र मसान्त सम्ममा विभिन्न शीर्षकहरु बाट कुल रु.३६,४६,३५५.३० राजस्व संकलन गरेको छ ।चालु आर्थिक वर्षमा पालिकाले अनुमानित रु.५५,००,००० बराबरको राजस्व संकलन गर्ने लक्ष लिएको छ।

क्र. सं.	राजस्व संकेत	राजस्व शीर्षक	रकम	कैफियत
१	११३१३	सम्पती कर	२४८७.००	
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	३३,३१४.५७	
३	११३१७	वहाल कर	१,७७,७१६.००	
४	११३१८	वहाल विटौरी कर	१,०००.००	
५	११४५१	सवारी साधन कर (साना सवारी)	३,२००.००	
६	११४७९	अन्य मनोरञ्जन कर	३७,०००.००	

७	११६११	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	६२,६२४.००	
८	११६३१	कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	३,०००.००	
९	११६९१	अन्य कर	९२,१३९.००	
१०	१४१५९	अन्य स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	१,६००.००	
११	१४२११	कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	४१२.००	
१२	१४२१९	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	८,७८५.००	
१३	१४२२१	न्यायिक दस्तूर	२,६००.००	
१४	१४२२४	परीक्षा शुल्क	१,२७,६००.००	
१५	१४२२९	अन्य प्रशासनिक कर	२,३४,७९१.७३	
१६	१४२४३	सिफारिश दस्तूर	५,१५,००१.००	
१७	१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	४,९७,९५०.००	
१८	१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	२,६४,५००.००	
१९	१४२४९	अन्य दस्तुर	१,१५,८९९.००	
२०	१४२५३	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	६४,८५०.००	
२१	१४२६५	अन्य क्षेत्रको आय	४५,९३५.००	
२२	१४५२९	अन्य राजस्व	४,८३,४४०.००	
२३	१४६११	व्यवसाय कर	३,६७,३७५.००	
२४	१५१११	बेरुजू	३,७९,४३६.००	
२५	३३३६६	दहत्तर बहत्तर शुल्क	१,२३,७००.००	
जम्मा			**३६,४६,३५५.३०**	

(ख) गत आ.व २०७९/०८० को स्थानीय आयको रकम

क्र.स.	शिर्षक	जम्मा	कैफियत
१	सिफारिस	६,४०,२१०	
२	मालपोत	१,८६,५५४	
३	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन	९,७९,५४२	
४	व्यक्तिगत घट्ना दर्ता	६,३२,५००	
५	नाता प्रमाणित	३,२८,१५५	
६	नक्सा पास दस्तुर	२,५००	
७	सम्पत्ती कर	३,४७२	
८	घरवहाल कर	१,६६,७८२	
९	प्राकृतिक साधन श्रोत उपयोग कर	७,३२,११०	
१०	अर्जै खोला ठेक्का	१,९६,७९०	
११	"घ" वर्ग सुचिकृत	५०,०००	
१०	अन्य	६,७९,३६४	
जम्मा		**४६,१०,७४९.००**	

मालिका गाउँपालिकाले आ.व २०७९/८० मा विभिन्न शीर्षकहरु बाट कुल **रु. ४६,१०,७४९.००** राजस्व संकलन गरेको थियो।

(ग) स्थानीय आय व्यवस्थापनमा चुनौतीहरू

- आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने ।
- आय संकलन तथा दाखिला कानुन वमोजिमकै समयमा गर्ने ।
- आयको लागी राजश्वका दायरा विस्तार गर्ने ।
- राजश्व प्रशासनमा आधुनिक प्रविधि भित्र्याउने साथै सोही अनुसारको दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने।
- आन्तरिक आयको प्रयोगमा प्रभावकारीता वृद्धि गर्न स्थानीय माग र आवश्यकतामा आधारित योजना निर्माण र कार्यन्वयन गर्ने ।

(ख) अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण

क.स	विवरण	आ.व.२०७९/०८०	आ.व.२०८० /०८१ को चैत मसान्त सम्म	कैफियत
१	वित्तीय समानीकरण अनुदान	१००७४५०००.००	९७२५४०००.००	
२	राजश्व बाँडफाँड	७३०६१३१२.००	८७७३०७६२.००	
३	विशेष अनुदान	१७००००००.००	१६००००००.००	

४	समपुरक अनुदान	१९६८९८६९.००	२३००००००.००	
५	रोयल्टी बाँडफाँड	०.००	०.००	
६	सशर्त अनुदान	३११२६९०३६.००	२७५३५००००.००	
७	प्रदेशबाट प्राप्त बित्तिय हस्तान्तरण विभिन्न प्रकारका अनुदान	३३६५९८६९.००	२३४०४०००.००	

(ग) स्थानीय ऋणको अवस्था

मालिका गाउँपालिकाले हालसम्म कुनै पनि ऋण लिएको छैन ।

(घ) स्थानीय खर्च

(क) चालु खर्च

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०मा चालु तर्फ रु.३८२०१०८११.०० विनियोजित बजेट मध्य ८९.८३% अर्थात रु.३४३१७७७५१.७६ खर्च भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा चालु तर्फ रू.३६४५८०४९६.०० विनियोजित रकम मध्य चैत्र मसान्त सम्म आइपुग्दा ५०.०३% आर्थात रु.१८२४२११९६.३४ खर्च भएको छ।

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ व ७९/८० को चालु तर्फ विनीयोजित बजेट	**रु.३८२०१०८११.००**	**८९.८३%**
गत आ व ७९/८० को चालु तर्फ खर्च रकम	रु.३४३१७७७५१.७६	
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चालु तर्फ विनीयोजित बजेट	रु.३६४५८०४९६.००	५०.०३%
चालु आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा चालु तर्फ चैत्र मसान्तसम्मको खर्च	रु.१८२४२११९६.३४	

(ग) पूँजीगत खर्च

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०मा पूँजीगत तर्फ रु.२१६०५११००.०० विनियोजित बजेट मध्य ८३.६५% अर्थात रु.१८०७२७०९४.८९ खर्च भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा पूँजीगत तर्फ रू.१८२७४७७९६.०० विनियोजित रकम मध्य चैत्र मसान्त सम्म आइपुग्दा ५१.३३% आर्थात रु.९३८०९६६५.३८ खर्च भएको छ।

विवरण	रकम	खर्च प्रतिशत
गत आ.व ७९/८० को पूँजीगत तर्फ विनीयोजित बजेट	रु.२१६०५११००.००	८३.६५%
गत आ.व ७९/८० को पूँजीगत तर्फ खर्च रकम	रु.१८०७२७०९४.८९	
आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा पूँजीगत तर्फ विनीयोजित बजेट	रु.१८२७४७७९६.००	५१.३३%
आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा पूँजीगत तर्फ चैत्र मसान्तसम्मको खर्च	रु.९३८०९६६५.३८	

(ग) स्थानीय खर्चका चुनौतीहरू

- स्थानीय स्रोत, साधन, बजेट र योजना बिच सन्तुलन कायम गरि खर्च गर्नु ।
- चालु खर्चलाई बञ्चित सिमाभित्र राखि खर्च गर्नु ।
- पूँजीगत खर्च परिचालन गर्दा स्थानीय भु-राजनितिक परिवेश अनुकुल खर्च गर्नु ।
- स्थानीय खर्चलाई उत्पादन मुलक क्षेत्रमा परिचालन गर्न ।
- स्थानीय तहमा हुने अनियमितताको अन्त्यगरि सुशासन र सार्वजनिक जवाफदेहिताको प्रवर्द्धन गर्नु ।
- स्थानीय तहको माग र आवश्यकता बमोजिम अनुदानका कार्यक्रमहरु नआउनु ।

४. आर्थिक विकास

(क) स्थानीय सडक निर्माणको अवस्था

गत आ.व २०७९/०८० चैत्र मसान्त सम्म २८१.८७ कि.मि ग्राभेल सडक २५० मिटर आर सि.सि सडक साथै आ.व २०८०/०८१ चैत्र मसान्त सम्म १२ कि.मि नयाँ सडकको ट्रयाक १४ कि.मि ग्राभेल सडक तथा ५०० मिटर आर सि.सि सडक निर्माण गरिएको छ ।

क्रस.	विवरण	आ.व २०७९/०८० सम्म (कि.मि)	आ.व २०८०/०८१ (कि.मी)	कैफियत
१	कालोपत्रे सडक	६.८		
२	कच्चि सडक	२८१.८७	१२	
३	ग्राभेल सडक	३०	१४	
४	आरसि सडक.सि.	०.२८५	०.५	

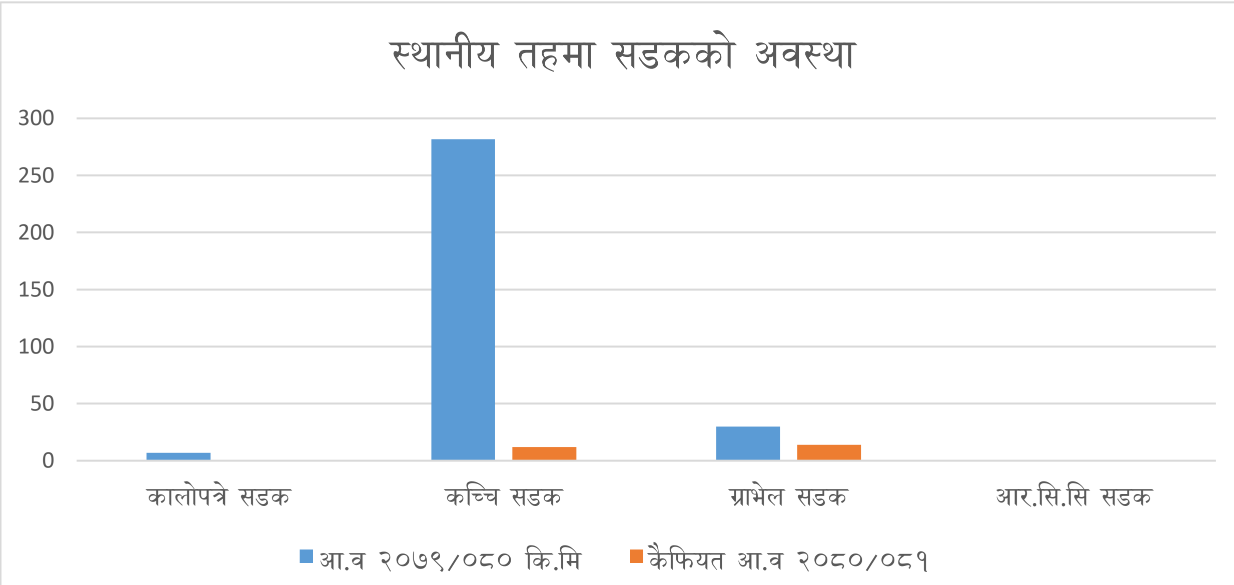

(ख) सिंचाईको अवस्था

वडा	खेतियोग्य जमिन (रोपनी)	खेति गरिएको जमिन(रोपनी)	वर्षभरि सिंचाई सुविधा रहेकोजमिन(रोपनी)
नेटा	८६८४.६४	६९४७.७	१७३६.९२
दर्लिङ्ग	१२९५९.६४	९०७१.७५	३८८७.८९
ह्वाङ्दी	१२६७८.८८	७६०७.३२	१२६७.८

अर्खावाङ्ग	१०९६८.७	७३१२.४७	४३४७.४८
छापहिले	१५७०८.६६	१३७७९.५२	४७१२.५९
अर्जै	१०१६५.७४	८८९७.६३	३०४९.७२
घमिर	१४९१२	१३०८०.७	४४७३.६
मर्भुङ्ग	१६४३७.९९	१४४१९.२९	४९३१.३
जम्मा	१०२५१६.३	८१११६.४	२८४०७

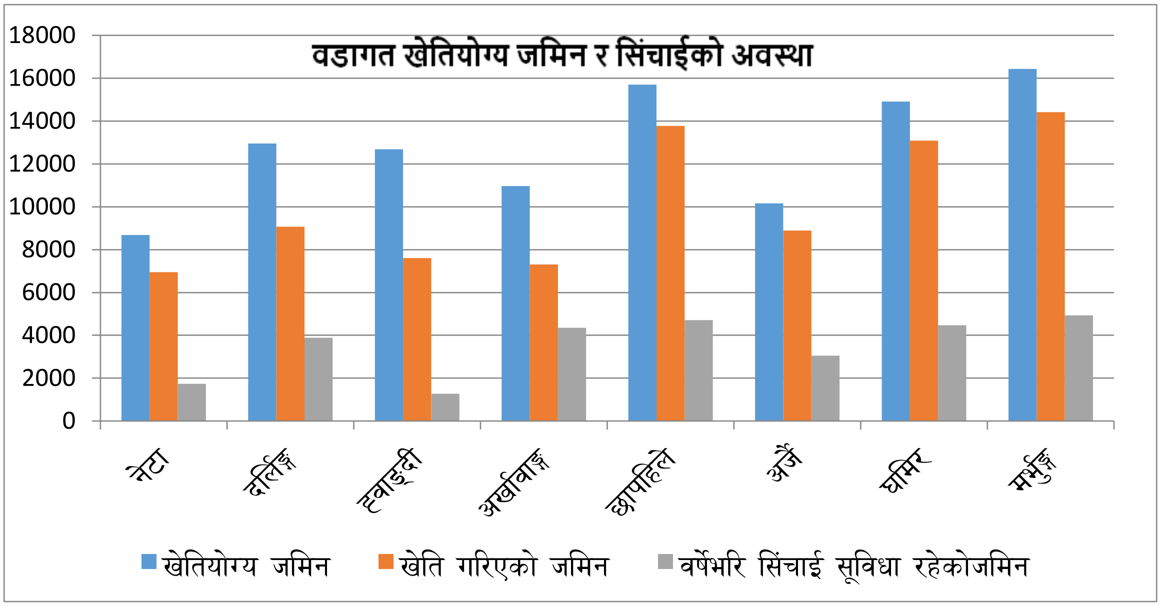

(ग) वित्तीय क्षेत्र: बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

यस मालिका गाउँपालिका भित्र बैंक ३, लघुवित्त ४ र वचत तथा ऋण सहकारि १३ वटा गरि जम्मा २० वटा वित्तिय संस्थाहरु रहेका छन।

वडा	बैंकको संख्या	लघुबित्तको संख्या		बचत तथा ऋण सहकारि	
		संख्या	कैफियत	संख्या	कैफियत
नेटा	०	०		१	✓ निस्ती बढिगाड विद्युत सहकारी संस्था लि.
दर्लिङ्ग	ग्लोबल आई.इम.ई बैंक शाखा रहित	०		२	✓ जनसरोकार सहकारी संस्था लि. ✓ साना किसान सहकारी संस्था लि.
ह्वाङ्दी	०	०		०	

अर्खावाङ्ग	ग्लोबल आई.इम.ई बैंक	१		१	✓ अर्खावाङ्ग कृषि तथा पशु विकास महिला सहकारि संस्था
छापहिले	०	०		१	✓ छापहिले कृषि तथा पशु माहिला विकास सहकारी संस्था लि.
अर्जै	ग्लोबल आई.इम.ई बैंक शाखा रहित	०		३	✓ राती पोखरी कृषि बहुउद्देश्यि सहकारी संस्था लिमिटेड ✓ मिलिजुली कृषि तथा पशु विकास महिला सहकारी संस्था लिमिटेड ✓ मालिका कृषि सहकारी संस्था
घमिर	०	०		२	✓ श्री देविस्थान कृषक उपभोक्ता सहकारी संस्था लिमिटेड
मर्भुङ्ग	शाइन रेसुङ्गा डेभेलपमेन्ट बैंक	३	✓शाईन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड ✓आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तिय संस्था लिमिटेड ✓सि वाई सि नेपाल ✓सुर्योदयवामी लघुवित्त वित्तिय संस्था लिमिटेड	३	
जम्मा संख्या	४	३		१३	

(घ) लघु घरेलु साना उद्योगको संख्या

मालिका गाउँपालिकामा उद्योगहरुको सङ्ख्या धेरै न्युन रहेको छ । यस पालिकामा लघु तथा घरेलु उद्योग १ र सेवा मुलक उधोग १ गरि जम्मा २ वटा उद्योग रहेका छन्।

क्र.सं	विवरण	संख्या	नाम	ठेगाना
१.	लघु तथा घरेलु उद्योग	१	कौशल चाउमीन तथा बेकरिज उधोग	मालिका गा.पा-०३

			कौशल चाउमीन तथा बेकरिज उधोग	
२.	मझौला उधोग	०		
३.	ठुला उधोग	०		
४.	उत्पादन मुलक उधोग	०		
५.	सेवा मुलक उधोग	१	अर्जै फर्निचर उद्योग	मालिका गा.पा-०६, रातिपोखरी

(ङ) औद्योगिक ग्राम,

यस गाउँपालिका अन्तर्गत हालसम्ममा कुनै पनि औद्योगिक ग्राम स्थापना नभएको ।

(च) सीप विकास सम्बन्धी

सीप विकास तालिम कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ८८ जना र आर्थिक वर्ष २०८०/८१ चैत्र मसान्तसम्म ७० जना व्यक्तिलाई विभिन्न क्षेत्रमा व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रदान गरिऐको छ ।

मालिका गाउँपालिकामा सिपको उपलब्धता:

वडा	सिलाई कटाई	इलेक्ट्रोनिक	Doll cushion	डोको, नाम्लो, नाङ्लो बुन्ने	मुडा बुन्ने	ढाका बुन्ने	अगरबत्ति बनाउने	अचार बनाउने	बुटिक डिजाइन	जम्मा सिपयुक्त जनशक्ति
नेटा	१९	०	०	०	७	१५	०	०	०	४१
दर्लिङ्ग	१२	०	०	१७	१०	०	०	०	०	३९
हवाङ्दी	१३	१२	११	१५०	०	०	०	०	०	१८६
अर्खावाङ्ग	६	०	०	१३	५	०	०	०	०	२४
छापहिले	१३	०	१५	१२०	०	०	०	०	०	१४८
अर्जै	१०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०
घमिर	५१	८	०	०	०	०	०	०	०	५९
मर्भुङ्ग	१०७	०	०	०	५०	०	७०	५९	१०९	३९५
जम्मा संख्या	२३१	२०	२६	३००	७२	१५	७०	५९	१०९	९०२

(छ) श्रम तथा रोजगारी सम्बन्धी विवरण

गरिबी निवारण लक्षित रोजगारी कार्यक्रम

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा १५८२ जना व्यक्ति सूचीकृत भएका थिए जसमध्ये १६५ जना छनौट भई रोजगार प्राप्त गरेका छन् ।त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७९/०८०मा सूचीकृत २०८८ बेरोजगार मध्य ३११ जनाले रोजगारी प्राप्त गरेका थिए ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरी सूचीकृत बेरोजगारलाई रोजगार उपलब्ध गराउन तथा एकीकृत श्रम तथा रोजगार सेवा प्रदान गराउन रोजगार संयोजक १, रोजगार सहायक १ र प्राविधिक सहायक १ गरी ३ जना जनशक्ति कार्यरत रहेका छन्।

वैदेशिक रोजगार

- मालिका गाउँपालिकाले वि.सं २०८० देखि वैदेशिक रोजगारमा जानका निम्ति श्रम स्वीकृती प्रदान गरे संगै २०८० चैत्र मसान्तसम्म यस गाउँपालिकाको कार्यालय बाट वैदेशिक रोजगारमा जानका निम्ति श्रम स्वीकृति लिने नेपाली कामदारको सङ्ख्या ५५ रहेको छ।

आ.व २०८०/०८१ मा वैदेशिक रोजगारीमा जान श्रम स्वीकृति लिनेको विवरण:

क्र.स	देश	व्यक्ति सङ्ख्या
१	युएई	८
२	कतार	९
३	साउदी अरब	३२
४	कुवेत	१
५	रोमानिया	३
६	माल्दिभ्स	२
	जम्मा	**५५**

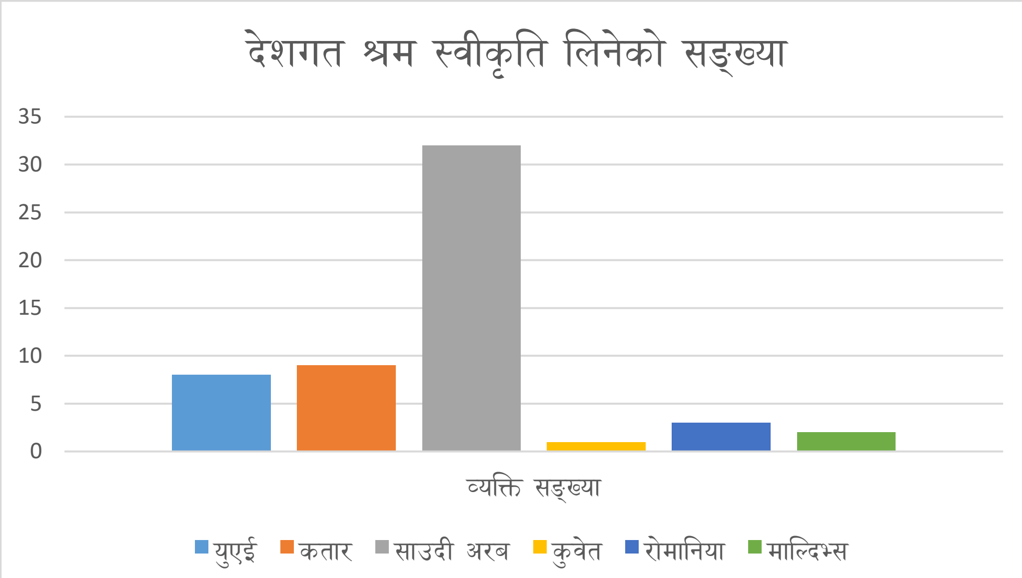

- वैदेशिक रोजगारीको गन्तव्यको रुपमा रहेका मुलुकमा कतार, साउदी अरब र युएई प्रमुख रहेका छन् ।यी देशमा मात्र वैदशिक रोजगारीमा जान श्रम स्वीकृति लिने कामदार तीन चौथाइ भन्दा बढी रहेका छन्।

- यस मालिका गाउँपालिका भित्रका जनशक्तिको वैदेशिक पलायनको सङ्ख्या बढ्दो रहेको छ ।यस गाउँपालिका देखि १४.७८% भारत र ६.९०% तेश्रो मुलुक गरी गाउँपालिकाको कुल २१.६८% श्रम शक्ति वैदेशिक रोजगारमा पलायन भएका छन्, जसमा सबैभन्दा बढी मर्भुङ्ग बाट ८४२ जना रहेका छन् भने सबैभन्दा कम अर्जै बाट १४८ जना रहेका छन्।

<u>वैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्तिको संख्या:</u>

वडा	देशगत विवरण (रोजगारिमा गएको संख्या)		
	भारत	तेश्रो मुलुक	जम्मा
नेटा	४६१	११८	५७९
दर्लिङ्ग	४८६	२१९	७०५
ह्वाङ्दी	४१५	१०५	५२०
अर्खावाङ्ग	७८	८६	१६४
छापहिले	४२८	१६१	५८९
अर्जै	६६	८२	१४८
घमिर	५०९	२९८	८०७
मर्भुङ्ग	५२५	३१७	८४२
जम्मा	२९६८	१३८६	४३५४

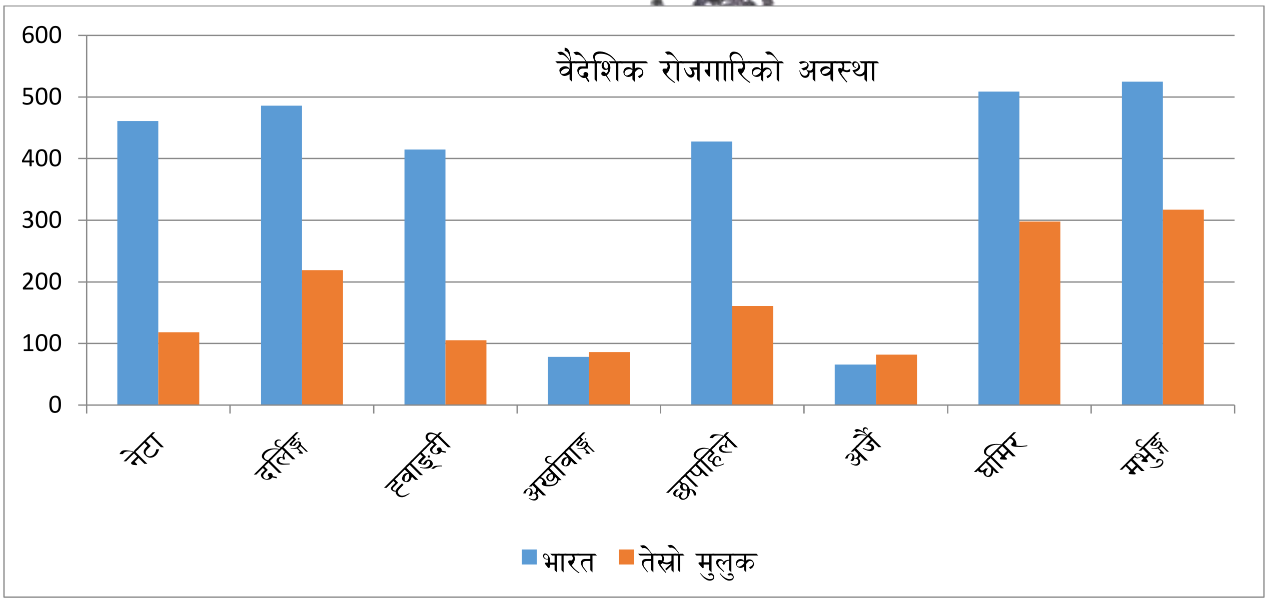

(ज) व्यवसाय दर्ता विवरण

चालु आ.व २०८०/०८१ मा यस मालिका गाउँपालिका भित्र होटल, किराना पसल, स्टोर्स, ईलेक्ट्रोनिक पसल, सुन चाँदी पसल, कस्मेटिक, पार्लर, औषधी पसल, मासु पसल आदि गरि कुल ३६६ वटा व्यवसायहरु संचालनमा रहेका छन। जसमध्ये ३०८ वटा व्यावसायहरु घरेलु तथा गाउँपालिकामा दर्ता भई संचालनमा रहेका छन् ।

(झ) वाणिज्य र बजार अनुगमन

प्रत्येक आ.व को प्रत्येक त्रैमासिक अवधिमा बजार अनुगमन गर्ने गाउँपालिकाको निती अनुरुप यस चालु आ.व २०८०/०८१ को प्रथम त्रैमासिक अनुगमन यसै गाउँपालिकाको वडा नं ४, अर्खावाङ्ग बजार र वडा नं २ , दर्लिङ्ग बजारमा अनुगमन गर्दा अनुमानित रु. ५५,००० बराबरको अखाद्य तथा म्याद गुज्रिएका वस्तुहरु जफत गरि कानूनी प्रक्रिया अनुसार नष्ट गरिएको र दोस्रो त्रैमासिक अनुगमनमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय गुल्मी, घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिती र मालिका गाउँपालिकाको संयुक्त आयोजनामा मालिका गाउँपालिका वडा नं १, २ र ३ मा संयुक्त अनुगमन गरि करिब रु. ६५,००० बराबरको अखाद्य तथा म्याद गुज्रिएका वस्तुहरु जफत गरि कानूनी प्रक्रिया अनुसार नष्ट गरिएको। यसै प्रक्रिया अनुसार गाउँपालिकाको स्वीकृत कार्यविधि अनुसार प्रत्येक त्रैमासिक अवधिमा मालिका गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका बजारहरु अनुगमन गर्ने व्यवस्थालाई तिव्रता रुपमा अगाडि बढाईने छ।

(ञ) कृषि उत्पादन

स्थानीय तहमा उत्पादन हुने प्रमुख कृषि उपजको परिमाण

यस क्षेत्रको प्रमुख कृषि उत्पादनको रुपमा खाद्यान्न वालि (धान, मकै, कोदो) र तरकारी वालिमा वर्षे-आलुलाई लिन सकिन्छ। यस क्षेत्रको प्रमुख खाद्यान्न वालिको रुपमा मकै लाई लिन सकिन्छ। गत र यस चालु आ. व मा यस

गाउँपालिकामा क्रमशः आलु (२८६, ३८१.८ टन), मकै (३२४, ३३० टन), कोदो (३०२.४, २७६ टन) र धान (१८५, १७४.४ टन) उत्पादन भएको छ ।

गत आ.व भन्दा यस आ.व मा खाद्यान्न अन्तर्गत मकैको उत्पादन ६ टनले, आलुको उत्पादन ९५.८ टनले बढेको छ भने कोदो र धानको उत्पादन क्रमशः २६.४ र १०.६ टनले घटेको छ ।

वडा	आलु (टन)		मकै (टन)		कोदो (टन)		धान (टन)	
	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०८०/०८१	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०८०/०८१	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०८०/०८१	आ.व २०७९/०८०	आ.व २०८०/०८१
नेटा	४७	६७.८	५३	५२	४६	४०	१७	१७
दर्लिङ्ग	२७	३८	४१	४२	३५	३२	१२	१०
ह्वाइङ्दी	६८	९०	६३	७२	५२.८	४.८	७.६	५.४
अर्खावाङ्ग	७६	१०५	४२	४२	३५.६	२७	१६	१२
छापहिले	३१	३८	२९	२८	३२	३२	३८	४०
अर्जै	११	१७	३९	४२	३६	३६	५४.२	५३
घमिर	१३	१२	२५	२२	२१	१९	२१.५	१९
मर्भुङ्ग	१३	१४	३२	३०	४४	४२	१८.७	१८
जम्मा	२८६	३८१.८	३२४	३३०	३०२.४	२७६	१८५	१७४.४

पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षत्रको उत्पादन स्थिति

- **पशुपन्छीजन्य खाद्य पदार्थको आवश्यकता**

संयुक्त राष्ट्र संघको कृषि तथा खाद्य सङ्गठनकाअनुसार एक वयस्क व्यक्तिलाई बार्षिक न्यूनतम दूध ९१ लिटर, मासु १४ किलोग्राम र अण्डा ४८ गोटा आवश्यक पर्दछ । हालसम्मको उपलब्धि हेर्दा प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष मासु उपलब्धता यसको न्यूनतम आवश्यकता भन्दा बढी रहेकोमा दूध र अण्डाको उपलब्धता भने केही न्यून रहेको छ।

- *माछा र पशुपन्छीजन्य वस्तुको उत्पादन, उपलब्धता र न्यूनतम आवश्यकता*

वस्तु	ईकाई	आर्थिक वर्ष २०७९/०८०	आर्थिक वर्ष २०८०/०८१	आर्थिक वर्ष २०८०/०८१	
				आवश्यकता	उपलब्धता
अण्डा	हजार गोटा	७७५	८०२.९	४८	३९.९९
मासु/माछा	हजार मेट.	४२५.२	४२९.४	१४	२१.३
दुध	हजार लिटर	१७५१	१७६५	९१	८७.९२

- आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा कुखुराको सङ्ख्यामा आएको कमीको कारण प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष अण्डाको उपलब्धता ३९.९९ गोटा रहेको छ । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा राँगा, खसी, बोका तथा बङ्गुरको मासु उत्पादनमा सामान्य वृद्धि भएतापनि कुल मासु उत्पादनमा आधाभन्दा बढी योगदान दिने कुखुराको मासुको उत्पादनमा १.५ प्रतिशतले कमी आएको छ। फलस्वरूप, खसीबोकाको मासु उत्पादनले ४.२ प्रतिशतले बढेको छ। उपलब्धतामा सामान्य वृद्धि भएकोले प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष मासुको उपलब्धता २१.३ के.जी रहेको छ।
- आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा कुल दूध उत्पादनमा करिव ०.७९ प्रतिशत वृद्धि भई दूधको उपलब्धता ८७.९२ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष पुगेको छ ।

मालिका गाउँपालिकामा पशुपंक्षी पालनको अवस्थाः

यस मालिका गाउँपालिकामा पशुपंक्षीपालन मानिसहरुको जिविकोपार्जनको आधार बनेको छ।यस क्षेत्रमा अधिकांश मानिसहरुले कृषि तथा पशुपालन पेशालाई मुख्य पेशाको रुपमा अपनाएका छन्। धेरैजसो घर परिवारले मिश्रित पशुपंक्षी पालेको पाईन्छ र औषतमा हेर्ने हो भने प्रत्येक घरधुरीले ७.५ पशुपंक्षी पालन गरेको पाईन्छ।पशुपालन क्षेत्रलाई अझै माथि उकास्नको निम्ति पालिकाले कृषकहरुका लागि विभिन्न अनुदान र सहायता कार्यक्रमहरु अगाढी बढाएको छ। ।यस पालाकामा प्राय सबै वडाहरुमा बाख्रा पालन समूहहरुको गठन गरी खोर सुधार कार्यक्रम अगाडि बढाउदै उन्नत जातका बोका वितरण कार्यक्रम संचालन भएको छ।वडा नं ८ मा तल्लो सिमलटारीलाई लक्षित गरिएको डेरी पकेट क्षेत्र अन्तर्गत गोठ सुधार र दुग्ध उत्पादन व्यवसायिक कृषक समूह गठन र व्यवसायिक भैंसी पालन फर्म समेत संचालनमा छ।प्रत्येक वडाहरुमा पालिकाको अनुदान सहयोगमा खोर सुधार तथा बाख्रा पालन कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको छ।वडा नं ८ को सिमलटारीमा लेयर्स जातको कुखुरा पालन कार्यक्रम संचालनमा छ।

पशुपन्छी विवरण (२०७९/०८०)

पशुपन्छिको जात	आर्थिक वर्ष		कैफियत
	२०७९/०८०	२०८०/०८१	
गाई	२१२०	१,८७१	घटेको
भैंसी	५०७०	६,०३२	बढेको
भेडा	३६०	२९८	घटेको
बाखा	१९७२०	२१,२३७	बढेको
बंगुरसुगुर/	५८	८९	बढेको
कुखुरा	३२६५५	२६,८२०	घटेको
हाँस	१६४	१८९	बढेको

- मालिका गाउँपालिकामा व्यावसायिक रूपमा गाईभैंसी तथा बाखापालनमा युवाको आकर्षण बढ्दै गएको छ। वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्ति स्वदेशमा पशुपन्छीपालनमा आवद्ध हुँदा कृषिको व्यावसायीकरण तथा रोजगारी सिर्जनामा समेत सकारात्मक प्रभाव परेको छ।
- पछिल्ला वर्षहरूमा गाई भैंसीको सङ्ख्यामा केही घटबढ देखिए पनि रैथाने पशुको तुलनामा उन्नत नश्ल र बढी उत्पादन क्षमताका गाई भैंसीको सङ्ख्यामा वृद्धि भएको छ। फलस्वरूप, दूध उत्पादनमा समेत वृद्धि भएको छ। जमुनापारी, बोयर जस्ता उन्नत जातको बाखाको आयात तथा स्वदेशमै उत्पादनबाट बाखाको नश्ल सुधारमा थप सहयोग पुगेको छ। बाखाको सङ्ख्या गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ७.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।
- मालिका गाउँपालिकामा विभिन्न जातजाति र समुदायको बसोबास भएकोले बंगुरको संख्या न्यून छ। तर हाल बंगुरको माग बढ्दै गएकोले गत वर्ष भन्दा यो बर्ष बंगुरमा ५३.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। कोभिड-१९ महामारीको कारण हालसम्म पनि कुखुरा व्यावसाय पुरानो लयमा फर्कन सकेको छैन। फलस्वरूप, व्यावसायिक कुखुराको सङ्ख्यामा करिव १७.८ प्रतिशतले कमी आएको छ।

कृषि प्रविधि विकास

हालसम्म मालिका गाउँपालिकामा वर्षेभरि तथा मौसमी गरी जम्मा २१ गाई, भैंसी लगायतका पशुमा कृत्रिम गर्भाधानको सेवा विस्तार भएको छ। व्यावसायिक बाखापालन प्रति युवाको बढ्दो आकर्षण तथा उन्नत जातको बोयर बाखाको माग बढेको कारण बाखाको कृत्रिम गर्भाधान मार्फत नस्ल सुधारमा थप सहयोग पुगेको छ।

पशुपन्छी विवरण २०८० (वडा अनुसार)

वडा	पशुपन्छिको जात						
	गाई	**भैंसी**	**भेडा**	**बाखा**	**बंगुर/सुगुर**	**कुखुरा**	**हाँस**
वडा नं १	२०१	६१०	३२	२२९५	७०	३५३०	४०
वडा नं २	३१५	९७०	११०	४०९०	०	४८५६	७०
वडा नं ३	१७६	८१९	१९	१८२४	०	१५५२	२०
वडा नं ४	१९७	५५०	१५	१४८५	४	१३४८	०९
वडा नं ५	२६०	५८०	५०	१९९३	०	३०८९	१६
वडा नं ६	१७२	५८७	११	१७१०	०	२६२०	१२
वडा नं ७	३२१	९४१	५६	३९९०	०	४६७७	०८
वडा नं ८	२२९	९७५	५	३८५०	१५	५०४८	१४
जम्मा	१,८७१	६,०३२	२९८	२१,२३७	८९	२६,८२०	१८९

मालिका गाउँपालिका पशुपंक्षी पालनको उच्च सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो। यस गाउँपालिकाको प्रायः सबै क्षेत्रको हावापानी पशुपालनको लागि उपयुक्त देखिन्छ। यहाँ पाईने भरिपुर्ण प्राकृतिक स्रोत साधनले पशुपालन क्षेत्रलाई थप मजबुत बनाएको छ। युवाहरुको विदेश पलायन र गाउँ बाट सहरको बसाईवन जङ्ग ,सराई दर बढ्दै गईरहेको अवस्थामा कृषिजन्य भूमि-ल र खर्क जस्ता प्रकृतिक स्रोतहरु बिना उपयोग खेर गईरहेको र खाद्य वस्तु आयात गर्नुपर्ने अवस्था छ। यस्तो अवस्थामा कृषकहरुका लागि पशुपालन पेशा अर्थिक सुधारका लागि एक बलियो आधार देखिन्छ।

(ट) बजार केन्द्रहरू

यस गाउँपालिका भित्र कुल १० वटा बजार केन्द्रहरु रहेका छन जस अन्तर्गत अर्जेमा अधिक्तम ४ वटा बजार केन्द्र रहेका छन भने, नेटा र छापहिलेमा कुनै बजार केन्द्रको स्थापना गरिएको छैन।

वडा	बजार केन्द्रको संख्या	कैफियत
नेटा	०	
दर्लिङ्ग	१	दर्लिङ्ग बजार
ह्वाङ्दी	१	मेहाले
अर्खावाङ्ग	१	ठुलाचौर
छापहिले	०	
अर्जै	४	✓ फूलबारी ✓ पौवा ✓ रातिपोखरी ✓ अर्जै
घमिर	१	भानुपोखरा
मर्भुङ्ग	२	सिमलटारी र किसानटारी
जम्मा	१०	

(ठ) पर्यटन सम्बन्धी

भौगोलिक दृष्टिकोणबाट पहाडी भु-भागमा अवस्थित यस मालिका गाउँपालिका अन्तर्गत १३ वटा प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु रहेका छन। यी स्थलहरुको आफ्नै छुट्टै धार्मिक, सांस्कृतिक मूल्य-मान्यता रही बिभिन्न तिथि मितिमा यी स्थलहरुमा मेलाहरु पनि आयोजना हुने गरेका छन।

मालिका गाउँपालिका वाड नं १ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः

प्रमुख पर्यटकिय स्थल	बार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारिको संख्या	होटलको संख्या	कैफियत
तिखाचुली पर्यटकिय स्थल	१५०	0	0	यहाँ चौबिसे राजाका सैनिकहरु बस्ने भवनको भग्नावशेष तथा एतिहासिक गढि रहेको र सुत्केरी महिलाले ठुलो ढुङ्गा उचाली गाडेको भन्ने किम्बदन्तीको आधारमा यो स्थानले ऐतिहासिक महत्व राख्सछ। अवलोकनयोग्य गढी गुफा र रानिको पाइलाको प्रतिकको रुपमा रहेको ढुङ्गा हो भन्ने जनश्रुतिबाट यसको छुट्टै महत्व छ।
ज्यामिरे गुफा	१००	0	0	

मालिका गाउँपालिका वाड नं २ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः

प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारिको अवस्था	होटलको संख्या
डाम्का, बुढिकोट, जन्तेढुङ्गा र डाँडाकटेरी	१५०	०	भौतिकक पूर्वाधारहरुको निर्माण गरि Trekking प्रबर्द्धन गर्न सकिने

मालिका गाउँपालिका वाड नं ३ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः

क्र.स	प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारिको अवस्था	होटलको संख्या	कैफियत
१.	विनोद स्मृति पार्क	५०-१००	०	०	साविक वाड नं ९ (जुकेना) स्थित यस पार्क लाई पर्यटन प्रबधनका निम्ति

					पालिकाको आन्तरिक स्रोत बाट भौतिक संरचनाहरु निर्माण हुने क्रममा रहेको छ
२.	गौंथलि छाँगा	१५०-२००	०	०	✓ साविक वाड नं ९ मा पर्ने गौंथलि छाँगा, आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक भऱ्याउने एक थलो हो। ✓ बाटोको पहुँच पुराई केहि भौतिक संरचनाहरुको निर्माण गरे संगै, उक्त क्षेत्रमा पर्यटक साथ साथै रोजगारिको अवसरको पनि सृजना गर्न सकिन्छ।
३.	कुकुर गाडे देउराली	१०००-१५००	०	०	✓ हरेक वर्ष फागु पुर्णिमा मा मेला लाग्ने यस क्षेत्रमा आन्तरिक (जिल्ला भित्रका) तथा बाह्य (जिल्ला बाहिर जस्तै, प्युठान, बाग्लुङ्ग) पर्यटककोआगमन हुने गरेको छ। ✓ वर्षेनि हारहारि १००० जनाको संख्यामा भत्रिमनर गरेका छन। ✓ उक्त क्षेत्रमा कुनै होटल व्यवसायहरु नरहेको हुँदा पर्यटकको संख्यमा

					केहि कमि महसुस गरिएको छ। ✓

मालिका गाउँपालिका वाड नं ४ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः

क्र.स	प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारिको अवस्था	होटलको संख्या	कैफियत
१.	मालिका मन्दिर	२०००-२५००	-	-	गुल्मी जिल्लाकै प्रसिद्ध यस मालिका मन्दिरमा हरेक वर्ष वैशाख र असोज पूर्णिमाको दिन पुजा आजा हुने गरेको छ। उक्त दिन जिल्ला भित्र र बाहिर बाट हजारौं को संख्यामा पर्यटक हारु आने गरेको छन।
२.	मालिका पिस पार्क	३०००-४०००	१ जना ले रोजगार पाएको	-	मालिका गाउँपालिकाको कार्यलय नजिकै रहेको यस मालिका पिस पार्क मा दिनाहुँ आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु आउने गरेका छन।
३.	चमेरे गुफा	१५०-२००	-	-	भौतिक पूर्वाधार (जस्तै मो. बा /घो.बा) को निर्माण गरेको खण्डमा मालिका गाउँपालिका वडा न. ४ (साविक वडा नं १) मा रहेको चमेरे गुफा पर्यटक भत्र्याउने एक थलोको रुपमा विकास गर्न सकिन्छ।

४.	सानि दह	१५००-२०००	-	-	मालिका मन्दिरको काखमा अवस्थित यस सानि दह, पिक्निक स्पट एवम मनोरम दृष्य (जस्तैः हिमाल, मालिका गाउँपालिका को भुगोल) अवलोकन गर्नका निम्ति प्रसिद्ध स्थलका रुपमा परिचित रहेको छ।
मालिका गाउँपालिका वाड नं ५ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः					
क्र.स	प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारिको अवस्था	होटलको संख्या	कैफियत
१.	लेकपोखरा	६०००-७०००	०	०	साविक वाड नं ४ (लेकपोखरा) स्थित यस लेकपोखरा लाई पर्यटन प्रवर्द्धनका निम्ति पालिकाको आन्तरिक स्रोत बाट भौतिक संरचनाहरु निर्माण हुने क्रममा रहेको छ । लेकपोखराको यो मन्दिर माघेसक्रान्तिमा भजन कृतन सास्कृतिक कार्यक्रम र खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिन्छ । लेकपोखरा गुल्मीकै दोस्रो रिषिकेशको रुपमा पनि परिचित छ ।
मालिका गाउँपालिका वाड नं ६ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः					
क्रसं	प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारीको अवस्था	होटलको संख्या	कैफियत

१	भिर्ने झोला मन्दिर	५००-६००	१ जना	-	मालिका गाउँपालिका वडा नं ६ राति पोखरी रहेको यस मन्दिरमा पुजा आजा गर्न आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आउने गरेका छन।
मालिका गाउँपालिका वाड नं ८ मा रहेका पर्यटकिय स्थलहरुः					
क.स	प्रमुख पर्यटकिय स्थल र सेवाहरु	वार्षिक पर्यटकको संख्या	रोजगारीको अवस्था	होटलको संख्या	कैफियत
१.	मर्भुङ्ग कोट	३०००-४०००	०	०	हरेक वर्ष दशै को नवमी मा विशेष पुजा आजा सहित मेला लाग्ने यस मर्भुङ्ग कोटमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु आउने गरेका छन।

(ढ) उत्पादनमूलक सहकारी

चालु आ. व २०८०/०८१ मा यस गाउँपालिका भित्र रहेका ३ वटा सहकारीहरु कृषि उत्पादन कार्यमा संलग्न भई मकै, अदुवा, हलेदो र आलुको बिऊ उत्पादन गरि विक्री वितरण गर्दै आएका छन।

क.सं	सहकारीको नाम	आवद्ध सदस्य संङ्ख्या	कैफियत
१	श्री तप अदुवा उत्पादक सहकारी संथा लिमिटेड	१८३	मकैको बिउ हलेदो अदुवा को बिउ उत्पादन गरी माग अनुसार बेचबिखान
२	प्रगतिशिल कृषि तथा पशु विकास महिला सहकारी संस्था लिमिटेड	६२६	आलु उत्पादन तथा बेचबिखान
३	राती पोखरी कृषि बहुउददेश्यि सहकारी संस्था लिमिटेड		मकैको विउ उत्पादन तथा वितरण

(ण) आर्थिक क्षेत्रका चुनौतीहरू

- आवश्यक साधन श्रोतको अभावमा बढ्दो जन आवश्यकता परिपूर्ति गर्न ।
- जमिनको खण्डिकरण, युवाशक्ति पलायन र आन्तरिक बसाइसराई जस्ता गतिविधिले कृषि उत्पादनमा आइरहेको ह्रासलाई व्यवस्थित गर्न ।
- भौगोलिक अवस्थाको कारणले कृषिलाई आधुनिकीकरण, यान्त्रिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्न।
- परम्परागत कृषि प्रणाली बिस्थापन र प्रयाप्त सिँचाईको व्यवस्थापन गरी कृषिको व्यवसायिकीकरण गर्न ।
- बाँदर, बदेल, दुम्सी जस्ता बन्यजन्तुबाट हुने कृषि बाली नोक्सानीको न्युनीकरण गर्न ।
- रोजगारीका बहु-आयामिक क्षेत्रमा आवश्यक श्रोत साधनको व्यवस्थापन गर्न।

५. सामाजिक विकास

(क) स्वास्थ्य

स्वास्थ्य सम्बन्धी आधारभूत सूचकहरु

स्वास्थ्य क्षेत्रमा बढ्दै गएको सार्वजनिक तथा निजी लगानी र स्वास्थ्य सम्बन्धी नागरिक चेतनामा बृद्रि हुदै गए सगै विगतका वर्ष देखि नै स्वास्थ्य सुचकमा उल्लेखिय सुधार हुदै गएको छ । बाल मृत्यूदर मातृ मृत्यूदर घट्दै गएको छ । दक्ष प्रसुतिकर्मीबाट प्रसुति गराउने गर्भवती महीलाको संख्या बढ्दै गएको छ। औषत आयू बढ्दै गएको छ ।

स्वास्थ्य सम्बन्धि आधारभुत सुचकहरु

आ.ब.२०८०/८१ (लक्षित जनसंख्या) स्वास्थ्य सम्बन्धि आधारभुत सुचकहरु

आ.ब. २०८०/०८१ (लक्षित जनसंख्या)

	जम्मा जनसंख्या	अनुमानित जिवित जन्म संख्या	अनुमानित गर्भवती संख्या	एक बर्ष मुनिको जनसंख्या	६ देखि ५९ महिनासम्मको जनसंख्या	१२ देखि ५९ महिना सम्मको जनसंख्या	० २३- महिना सम्मको जनसंख्या	१५ देखि ४९ बर्षका बिबाहित महिला संख्या	१५ देखि ४९ बर्षका महिला संख्या	१० देखि १ बर्ष 9 सम्मका किशोर किशोरी को संख्या
गाउँपालिका	१८८८४	३४५	५०३	३४४	१४८९	१३१६	६९०	३९७५	५२५०	३८८३

वडा नं १	१३४६	२२	३२	२२	१०७	९६	४४	२७९	३६१	२४८
वडा नं २	३१४४	६४	९२	६३	२७०	२३८	१२४	६६७	८९७	६९७
वडा नं ३	१६५८	३२	४७	३१	१३५	११९	६३	३३२	४४६	३७०
वडा नं ४	१२३१	२१	३१	२१	८८	७८	४२	२७०	३५५	२३६
वडा नं ५	२९४१	५८	८५	५८	२४८	२१९	११६	५९७	७८९	६०८
वडा नं ६	२२६५	३८	५७	३८	१६५	१४५	७८	५०५	६५७	४०७
वडा नं ७	३१२१	५७	८०	५७	२४४	२१६	११४	६६८	८९२	६५३
वडा नं ८	३१७८	५३	७९	५४	२३२	२०५	१०९	६५७	८५३	६१४
जम्मा	१८८८४	३४५	५०३	३४४	१४८९	१३१६	६९०	३९७५	५२५०	३८३३

विवरण	**संख्या**
पुर्ण खोप घोषणा तथा दिगोपन सुनिश्चित भएका वडा	८
खुल्ला दिशामुक्त घोषणा भएका वडा संख्या	८
पुण संस्थागत प्रसुति घोषणा भएका वडा संख्या	८
स्वास्थ्य चौकी	८
सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई बर्थिङ्ग केन्द्र	८
प्रयोगसाला भएका स्वास्थ्य संस्था	३
खोप क्लिनिक	३२
गाउँघर क्लिनिक	२१
महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंय सेविका	७६
नागरिक आरोग्य केन्द्र	१
आयुर्बेद गाउँघर क्लिनिक	०

गाउँपालिकाको अन्य स्वास्थ्य सेवा सम्वन्धि जानकारी

विवरण	संख्या
माईक्रोष्कोपि सेन्टर	०
क्षयरोग डट्स सेन्टर	८
आई यु सि डी सेवा सेन्टर	२
ईम्प्लान्ट सेवा सेन्टर	४
५ वटै अस्थाई परिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्था	२
पोषण सम्बन्धि बहिरङ्ग उपचार केन्द्र	१
२०७५ को निर्देशिका अनुसार गठन भएका स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिहरुको संख्या	८
चालु अवस्थामा रहेका एम्बुलेन्स संख्या	५

खोप कार्यक्रम प्रगति विवरण

विवरण	२०७९/०८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
बिकभरेज .जी.सि.	८४	६३
डि 1 .हिब-.हेप बि-.टि.पि.कभरेज	१०६	१०२
डि 3 .हिब-.हेप बि-.टि.पि.कभरेज	१००	९३
दादुरा रुवेला २ कभरेज	१०२	९१
जापनिज ईन्सेफ्लाईटिस कभरेज	१०५	९३
टि२ र २ .डि.+ कभरेज	७०	५१
डि हिब र दादुरा रुवेला-.बि.हेप.टि.पि. २ ड्रपआउट दर	४	१०
पुर्ण खोप कभरेज	१०२	९४

पोषण कार्यक्रम

विवरण	२०७९/८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
जन्मे देखि २३ महिना सम्म कम तौल भएका शिशुको प्रतिशत		१.४४
नयाँ तौल लिएका १ बर्ष मुनीका शिशुको प्रतिशत		७७
बृदि अनुगमनमा २ बर्षमुनिका शिशुहरुको औषत भेट		२२

गम्भिर कुपोषण बच्चा निको भएको प्रतिशत		१००
गर्भवती अवस्थामा १८० आईरन चक्की प्राप्त गरेका गर्भवति महिलाहरुको प्रतिशत		८४
सुत्केरि अवस्थामा भिटामिन ए प्राप्त गरेका महिलाहरुको प्रतिशत		१००
पहिलो चरणमा भिटामिन ए को आम वितरन गरेको कभरेज		१००

समुदायमा आधारित नवशिशु तथा बालरोगको एकिकृत ब्यबस्थापन कार्यक्रम

विवरण	२०७९/०८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
२ महिना मुनिका शिशुहरु मध्ये ब्याक्टेरियाको गम्भिर संक्रमण भएका शिशुहरुको प्रतिशत	०	०
स्वासप्रस्वास विरामी दर(प्रति हजार पाँच बर्ष मुनिका बालबालिका)	७४३	४९७
निमोनिया (प्रति हजार पाँच बर्ष मुनिका बालबालिका)	७०	७१
निमोनिया तथा कडा एन्टिबायोटिक बाट उपचार गर्नेको प्रतिशत	१००	१००
झडापखालाका बिरामी दर (प्रतिहजार पाचँ बर्ष मुनिका बालबालिका)	१७८	११९
५ बर्ष मुनिका जिङ्क र पुनर्जलिय झोल बाट उपचार पाएका प्रतिशत	१००	१००

सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम

विवरण	२०७९/०८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
प्रोटोकल अनुसार पहिलो पटक गर्भवती जाचँ गराएका गर्भवति महिलाहरुको प्रतिशत	८४	६५
प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भवति जाचँ गराएका गर्भवती महिलाहरुको प्रतिशत	७२	६५
संस्थागत प्रसुती दर	५०	४८
दक्ष प्रसुतीकर्मी बाट प्रसुति दर	२२	२५
जम्मा मृत जन्म संख्या	०	१

सुरक्षित गर्भपतन गराएका महिलाको संख्या	५१	५२

परिवार योजना र सामुदायिक सेवा कार्यक्रम

विवरण	२०७९/०८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
परिवार नियोजन सेवाका नयाँ सेवाग्राहि दर (विवाहित प्रजनन उमेरका महिलाहरु मध्ये)	१८	१८
परिवार नियोजन सेवाका नयाँ सेवाग्राही दर (प्रजनन उमेरका महिलाहरु मध्ये)	१०	११
IUCD हाल प्रयोगकर्ता संख्या	३३	३४
ईम्प्लाण्ट हाल प्रयोगकर्ता संख्या	४२३	४४७
पिल्स हाल प्रयोगकर्ता संख्या	१४०	१३४
डिपो हाल प्रयोगकर्ता संख्या	२२७	१९४

रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

विवरण	२०७९/०८०	२०८० चैत्र मसान्त सम्म
जम्मा नयाँ कुष्ठरोगिको संख्या	०	०
कुष्ठरोगको रोग प्रकोप दर (१०००० प्रति)	०	०
जम्मा क्षयरोगिका संख्या(सबै प्रकारका क्षयरोग)	११	१०
क्षयरोग पत्ता लाग्ने दर (प्रति १००००)	५	५
उपचार सफलता दर	१००	१००
मृत्यु दर	०	०
उपचारमा अनितमित दर	०	०

विमा कार्यक्रम

२०८० चैत्र मसान्त सम्ममा मालिका गाउँपालिकाका स्वास्थ्य विमित परिवारहरुको विवरणः

वडा नं.	शुल्क वाला विमित परिवारहरुको संख्या	निःशुल्क वाला विमित परिवार संख्या ज्येष्ठ	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंय सेविका	जम्मा विमित परिवार सदस्य संख्या	नविकरण प्रतिशत

		नागरिक पुर्ण अपाङ्ग एमडिआर टि बि कुष्ठरोगी			
१	३९	१०५	६	४५०	२०%
२	१२०	१२४	६	६५०	५२%
३	८६	११५	१०	३६०	८१%
४	१०६	५८	८	६५०	५२%
५	१४२	१९६	९	९०८	६३%
६	२०३	१७६	८	१२४०	७५%
७	२३९	२३९	१०	१४०८	२१%
८	११६	२२३	७	८७५	२५%

(ख) खानेपानी

आ.व २०८०/८१ को चैत्र मसान्त सम्मको एक घर एक धाराको विवरण					
क्र.सं.	वडा	घरधुरी संख्या	एक घर एक धारा	निर्माणाधीन	बन्न बाँकी
१	वडा न १ नेटा	४००	३१	२९६	७३
२	वडा न २ दर्लिंग	७९५	५४५	०	२५०
३	वडा न ३ हवाङ्दी	४१५	३०१	०	११४
४	वडा न ४ अर्खावाङ्ग	३२१	३१४	०	७
५	वडा न ५ छापहिले	७३७	३७५	०	३६२
६	वडा न ६ अर्जै	६१४	५६४	०	५०
७	वडा न ७ घमिर	९३४	५८४	०	३५०
८	वडा न ८ मर्भुङ्ग	८४०	७३५	०	१०५
जम्मा		५०५६	३४४९	२९६	१३११

(ग) युवा तथा खेलकूद

मालिका गाउँपालिकाले युवा तथा खेलकुद अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दैआइरहेको छ। यस गाउँपालिका अन्तर्गत युवा तथा खेलकुद अन्तर्गत युवाहरूको लागि विभिन्न खेलकुदका कार्यक्रमहरू आयोजना गर्ने मात्र नभई युवाहरूलाई विकासको

मुलधारमा समाहित गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू लागु गर्दै आइरहेको छ। युवा स्वरोजगार अन्तर्गत युवाहरूलाई विभिन्न तालिमहरू प्रदान गर्ने, युवा उद्धमीहरूलाई सम्मान गर्ने तथा उनीहरूको वृत्तिविकासको लागि थुप्रै अन्य कार्यक्रमहरू गाउँपालिकाले गरिराखेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९।८० र ८०।८१ मा गाउँपालिका अन्तर्गत गरिएका केही कार्यक्रमहरू देहायको तालिकामा तालिकीकरण गरिएको छ।

क्र.स	परिसूचक	संख्या		कैफियत
		आ.व ०७९।८०	आ.व ८०।८१ चैत्र	
१	राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता	भएको	भएको	
२	युवा मैत्री शासन स्थापनाका लागि युवाका मुद्दामा बहस पैरवी कार्यक्रम		भएको	
३	नमुना युवा संसद अभ्यास कार्यक्रम		भएको	
४	युवा स्वयम् सेवक गठन तथा परिचालन		भएको	
५	मालिका रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता	भएको	भएको	
६	युवा स्वरोजगारीका लागि विभिन्न व्यवसायिक तालिमहरू	भएको	भएको	

(घ) महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिक

<u>महिला</u>

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम अन्तर्गत मालिका गाउँपालिका भित्रका विभिन्न वडाका एकल तथा विपन्न परिवारका ३२ जना महिलाहरुलाई तरकारी खेति सम्बन्धी तालिम दिइएको थियो।

तरकारी खेति तालिम लिएका महिलाहरुको संख्या

क्र.स	आर्थिक वर्ष	वडा	संख्या	कैफियत
१	२०७९/८०	२	१७	
२	२०७९/८०	६	१५	

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध १६ दिने अभियान कार्यक्रम अन्तर्गत मालिका गाउँपालिकाका ११ वटा माद्यमिक विद्यालयहरुका छात्राहरु वीच वकृत्वकला कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।

वकृत्वकला कार्यक्रममा सहभागी भई प्रथम,द्धितिय,तृतीया र सान्तवना हुने विद्यार्थी र विद्यालय

क.स	नामथर	विद्यालय	कैफियत
१	आकृति काउछा	श्री नेटा दर्लिङ्ग मा.वि	प्रथम
२	मालती राना मगर	श्री देविस्थान मा.वि हाङ्दी	द्धितिय
३	गोमा घिमिरे	श्री हाङ्दी मेहाले मा.वि	तृतीय
४	विष्णु गिरी	श्री अर्खावाङ्ग मा.वि	सान्त्वना

-

ज्येष्ठ नागरीक

- आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ८२ वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई ईलेक्ट्रोनिक कित्ली वितरण गरिएको ।
- आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ज्येष्ठ नागरीक दिवा सेवा तथा मिलन केन्द्र स्थापना गरिएको ।

क.स	ठेगाना	दिवा सेवा केन्द्रको संख्या	कैफियत
१	मालिका गा.पा ३ हाङ्दी	१	

आर्थिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ को चैत मसान्त सम्म तपशिल बमोजिमका ज्येष्ठ नागरीकहरुलाई ज्येष्ठ नागरीक परिचयपत्र वितरण गर्ने काम सम्पन्न भएको ।

तपशिल

आ.व	संख्या			कैफियत
	म	पु	जम्मा	
२०७९/८०	२	०	२	
२०८०/८१	१	१	२	२०८० चैत मसान्त सम्मको विवरण

अपाङ्ग

आर्थिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ को चैत मसान्त सम्म तपशिल बमोजिमका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने काम सम्पन्न भएको ।

आ.व	किसिम/संख्या				कैफियत
	क	ख	ग	घ	
२०७९/८०	१४	२२	९	११	

२०८०/८१	९	७	६	४	२०८० चैत मसान्त सम्मको विवरण

बालबालिका

बालविवाह तथा महिला हिंसा न्युनिकरण, सचेतना सम्बन्धी डकुमेन्ट्री चलचित्र पर्दशन कार्यक्रम अन्तर्गत मालिका गाउँपालिकाका ११ वटा माद्यमिक विद्यालयहरुमा प्रर्दशन गरिएको ।

तपशिल

क्र.स	विद्यालयको नाम	उपस्थित संख्या	कैफियत
१	श्री अमर मा.वि नेटा	९८	
२	श्री च्यानडाँडा मा.वि	११६	
३	श्री नेटा दर्लिङ्ग मा.वि	११९	
४	श्री ह्राङ्गदी मेहाले मा.वि	१३५	
५	श्री देविस्थान मा.वि	९९	
६	श्री अर्खावाङ्ग मा.वि	१३१	
७	श्री छापहिले मा.वि	१२२	
८	श्री जमलपोखरा मा.वि	१२१	
९	श्री अर्जे मा.वि	१३५	
१०	श्री देविस्थान मा.वि घमिर	१४८	
११	श्री मालिका मा.वि सिमलटारी	१७४	
	जम्मा	१३९८	

(ङ) व्यक्तिगत घटना दर्ता

व्याक्तिगत घटना दर्ता :

गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को २०७९/०४/०१ देखि २०८०/०३/३० सम्म जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइसराइ, सम्बन्ध विच्छेद लागायतका १३४७ व्यक्तिगत घटना दर्ता भएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को २०८०/०४/०१ देखि २०८०/१२/३० सम्म ९२८ रहेका छन् ।

विगत र आर्थिक वर्ष २०८० /८१ को व्याक्तिगत घटना दर्ता विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

वर्ष	जन्म	मृत्यु	सम्बन्ध विच्छेद	विवाह	वसाइसरी आउने	बसाइसरी जाने	जम्मा
२०७९/८०	७०६	२०६	२२	३१०	५१	३२१	१२५३
२०८०/८१	४९४	१३६	१५	२२९	३६	१५७	९२८

(च) सामाजिक सुरक्षा

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम

जीवनचक्रमा आधारित सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अन्तर्गत सुरक्षा भत्ता वितरणको कार्य हुँदै आएको छ । सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध नागरिकको सङख्या र भत्ता दरमा वृद्धि हुँदै गयसँगै सरकारको सामाजिक सुरक्षाको व्ययभार समेत बढ्दै गएको छ । पछिल्लो जनगणना अनुसार नेपालको जनसङख्या वृद्धि भए सँगै सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको सङ्ख्यामा पनि वृद्धिदर बढ्दै हुँदै गएको आकलन गर्न सकिन्छ । आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विरवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

विवरण	संख्या	वितरण रकम					
		पहिलो किस्ता	संख्या	दोस्रो किस्ता	संख्या	तेस्रो किस्ता	चौथो किस्ता
अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	१८१४	२१४९३४२९	१८२९	२१७६३९१८०	१८३२	२१८९३७८६०	
जेष्ठ नागरिक दलित भत्ता	४१७	३३०६३८०	४३२	३४०७४६०	४४४	३४९४०८४	
जेष्ठ नागरिक एकल महिला	१९०	१५१६२००	१८९	१४९४३८८	१८२	१४५२३६०	
विदुवा भत्ता	३२४	२५६२१८१	३३२	२६१९८२५	३४६	२७२०७३७	
पूर्ण अपाङ्ग भत्ता	७१	८४९८७०	६९	८२५९३०	६७	८०१९९०	
अति असक्त अपाङ्ग भत्ता	१७३	११००३१३	१७२	१०९३९३९	१७१	१०९१६६४	
दलित वाल वालिका	६३०	९७३७४२	६३९	९८२२९१	६४७	१०००६९५	

(छ) बालमैत्री स्थानीय शासन

हाल सम्म घोषणा नगरिएको।

(ज) शिक्षा

सरकारी नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनको कारण मालिका गाउँपालिकाको शिक्षा क्षेत्रका परिसूचकहरूमा सुधार आईराखेको छ। शैक्षिक वर्ष २०८० लाई शैक्षिक सुधार वर्ष घोषणा गरी आ.व. २०८०।८१ मा दर्जनौ शैक्षिक कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका साथ मालिका गाउँपालिकाले सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर सुधारका अभियानहरूलाई सार्थक बनाउँदै आईराखेको छ। यस गाउँपालिकाले शैक्षिक क्षेत्रमा गरेको लगानी तथा लगावका कारण शैक्षिक सूचकहरूमा क्रमशः सुधारका संकेतहरू देखिंदै आइराखेको छ।

मालिका गाउँपालिका भित्र संचालित विद्यालयहरु								
क्र.सं.	विद्यालयको किसिम	आधारभूत			माध्यमिक		जम्मा	कैफियत
		कक्षा १-३	कक्षा १-५	कक्षा १-८	कक्षा १-१०	कक्षा १-१२		
१	सामुदायिक	२७	६	५	५	६	४९	बालविकास-४ गरि ५३
२	संस्थागत	१	३	१	०	०	५	

शिक्षक विवरणः

बालविकास केन्द्र	शिक्षक दरबन्दी विवरण									साविक उमावि अनुदान	संघिय अनुदान कोटा		प्रविधिक धार(९-१२)	जम्मा
	प्राथमिक			निम्न माध्यमिक			माध्यमिक							
स.का.को. संख्या	दरबन्दी	राहत	जम्मा	दरबन्दी	राहत	जम्मा	दरबन्दी	राहत	जम्मा	माध्यमिक	निम्न माध्यमिक	माध्यमिक	माध्यमिक	
४३	११६	३३	१४९	२०	२०	५०	२२	७	२९	१०	१०	४	८	५२१

- विद्यालय सहायक कर्मचारी =११
- विद्यालय सहयोगी कर्मचारी =४९
- गाउँपालिका अनुदान
    - प्रा.वि=१२
    - नि.मा.वि=५

- मा.वि=७
- बालविकास=१४

विद्यार्थी विवरण

क्र.सं	तह	विद्यार्थी संख्या २०८०		
		सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा
१	बालविकास कक्षा	७८९	२०६	९९५
२	आधारभूत कक्षा(१-५)	२१७८	४३५	२६१३
३	आधारभूत कक्षा(६-८)	१३०८	४२	१३५०
४	माध्यमिक कक्षा(९-१०)	९६३	०	९६३
५	माध्यमिक कक्षा(११-१२)	५८६	०	५८६
जम्मा		५८२४	६८३	६५०७

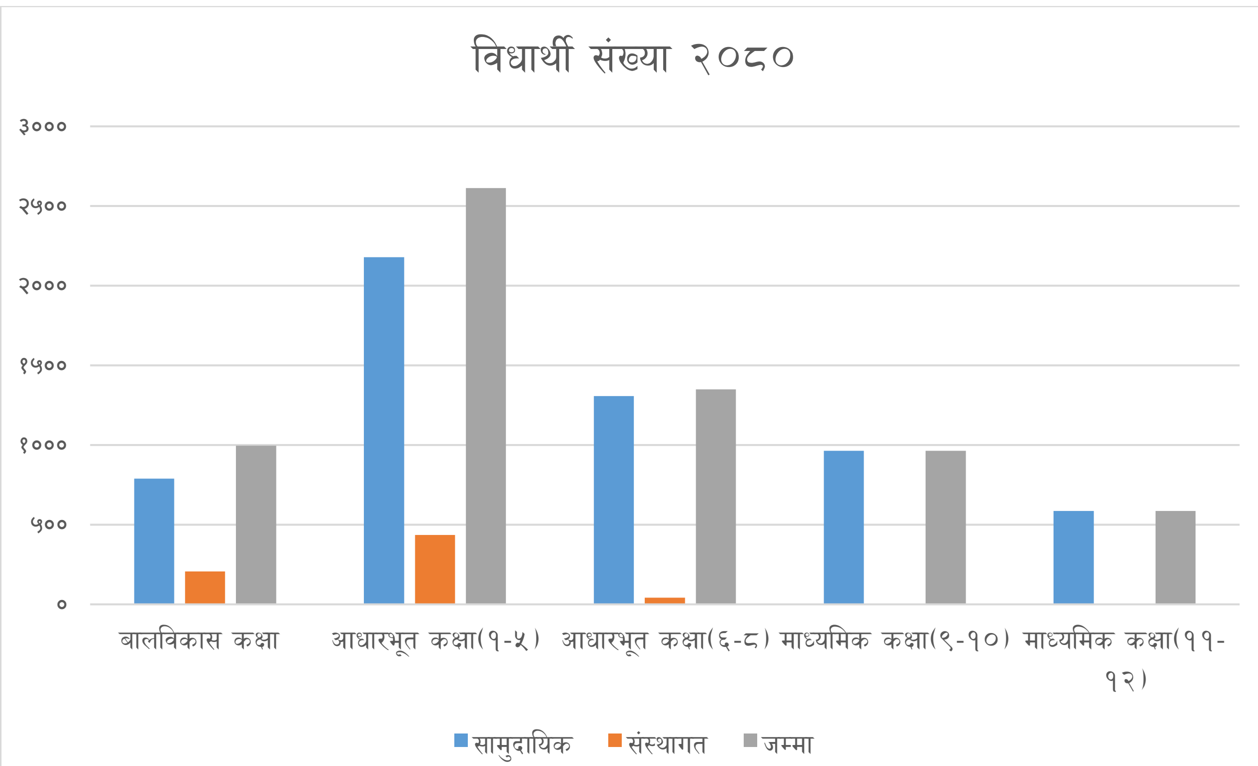

६. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

(क) फोहोरमैला व्यवस्थापन

घर भान्साबाट निस्कने फोहरमैलालाई श्रोत बाटै वर्गीकरण गरि कुहिने फोहोरलाई कम्पोस्ट मल बनाउने र यस पालिका भित्र उत्पादन भएका फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्नका लागि ठूलिचौरमा अस्थायी डम्पिङ साइटको स्थापना गरेको छ ।

(ख) सरसफाईको अवस्था

मालिका गाउँपालिकाले प्रत्यक वडाहरुमा वडा र टोल विकास संस्थाको अगुवाइमा नियमित सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरेको |

(ग) विपद् व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनका लागि मालिका गाउँपालिकाले "मालिका गाउवपालिका विपद् कोष व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९" जारी गरेको छ । गाउँपालिकास्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति, विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि विषयगत समिति लगायतबाट विपद सम्बन्धि कार्यमा सहजीकरण हुने गरेको | चालु आर्थिक बर्षमा मालिका गाउँपालिका विपद व्यवस्थापन कोषमा रु १३,५५,०००(अक्षेरुपी तेह्र लाख पचपन्न हजार मात्र) निनियोजित गरि विपद राहत तथा उद्दार कार्यमा खर्च गरिएको |

(घ) हरियाली संरक्षण तथा वातावरण संरक्षण

गाँउपालिकाबाट निस्किने फोहोरमैलाका कारण वातावरणमा पार्ने प्रतिकुल असरलाई न्यूनीकरण गर्न श्रोतबाटै वर्गीकरण गरि फोहोर व्यवस्थापनलाई कडाईका साथ् लागु गरिएको साथै वातावरण संरक्षणक लागि सडकको किनारमा,बाँझो जामिनमा वृक्षारोपन कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको। यस पालिकाले वातावरण संरक्षणका लागि प्रदेश मन्त्रालयको सहयोगमा सिलादी नरसरि बाट १०००० बुरुवाको वृक्षारोपण गरेको थियो।डिविजन वन कार्यालय गुल्मी को आयोजनामा यस मालिका गाउँपालिका अन्तर्गतका ७ वटा सामुदायीक वनहरुमा ९००० ओखरका विरुवा रोपिएको ।

(ङ) अग्नि नियन्त्रणको अवस्था

संघिय मन्त्रालयबाट रु.१५,००,३२०.८० बराबरको अग्नि नियन्त्रण सम्बन्धी सामान हस्तान्त्रण भई प्राप्त भएको ।मालिका गाउँपालिकाले अग्नि नियन्त्रणका लागि आवस्यक नीति निर्माण तथा कार्यक्रम हरु संचालन गर्दै तालिम प्रदान गरेको ।

७. सुशासन तथा संस्थागत विकास

(क) वडा कार्यालय

मालिका गाउँपालिकामा जम्मा ८ वटा वडाहरु रहेका छन्।

(ख) स्थानीय तहको जनशक्ति विवरण

शाखागत (र ज्यालादारी ,करार ,स्थायी)

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	विकास खनाल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	रा. प. तृतिय श्रेणी	२४४३४२	९८५७०६७९०६	स्थायी

प्रशासनयोजना तथा अनुगमन शाखा ,

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	गोपालल बहादुर सेन ओली	योजना शाखा प्रमुख	सहायक पाचौं	१८५००९	९८५७०३१५९५	स्थायी
२	बाबुराम पोखेल	क.अ.	सहायक पाचौं	२४१६७७	९८४७१९३१६४	स्थायी
३	मिरा पौडेल	जिन्सी शाखा प्रमुख	सहायक पाचौं		९८६७७८४५६३	स्थायी

कृषि विकास शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	दिपक अर्याल	कृषि अधिकृत	छैटौ		९८६९९३३३०२	अस्थायी
२	गोपाल भट्टराई	प्रा.कृ.स.	पाचौं	२२१६२५	९८५७०२४८४०	स्थायी

आर्थिक प्रशासन शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	राम कुमार के.सी.	लेखापाल	पाचौं	236593	९८६९९३३३०२	स्थायी

२	मिन बहादुर खड्का	स.पा.ले.	चौथों		९८५७०६१८८४	स्थायी

आन्तरिक लेखा परिक्षण ईकाई

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	झपिन्द्र घिमिरे	आ.प.ले.	पाचौं	२३९७१९	९८६७२७७६२६	स्थायी

सूचना प्रविधि शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	जगत बहादुर पौडेल	सूअ.प्र.	छैठौं		९८६७२७७६२६	अस्थायी

रोजगार सेवा केन्द्र

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	बसन्त भट्टराई	रोजगार संयोजक	छैठौं		९८४७२१९५१५	अस्थायी
२	पुनाराम घिमिरे	रोहगार सहायक	पाचौं		९८४४७९१७०७	अस्थायी

पशु सेवा केन्द्र

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	बसन्त भुसाल	पशु सेवा प्राविधिक	चौंथों			स्थायी
२	मान बहादुर ओली	पशु सेवा प्राविधिक	पाचौं			स्थायी

पूर्वाधार विकास शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	बिष्णु अर्याल	इन्जिनियर	छैठौ		९८५११२९१४९	अस्थायी
२	गगन खड्का	सव-ईन्जिनियर	पाचौं		९८४७४५६५८२	अस्थायी
३	बिधान आचार्य	सव-ईन्जिनियर	पाचौं		९८६६१५४४४९	अस्थायी
४	जयलाल पोखरेल	खारे.स.पा.	पाचौं		९८४७०६२६७०	स्थायी
५	महेन्द्र भण्डारी	सव-ईन्जिनियर	पाचौं		९८६०९५५१९८	अस्थायी

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	सुरेश अर्याल	MIS अपरेटर	पाचौं		९८५७०६७७०५	अस्थायी
२	नरेश के.सी.	फिल्ड सहायक	चौथों		९८४७१६१६१४	अस्थायी

महिलाबालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा ,

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तहश्रेणी/	क संकेत. .नं	मोवाईल नं.	स्थायीकरार/
१	टिका गौतम	सअ.क.	चौथों		९८४१२६७८१४	अस्थायी

मेडपा शाखा

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	सुमित्रा के.सी.	उस.वि.	चौथो		९८६२९०८७३६	अस्थायी

नगर प्रहरी

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	सोबिराम सुनार	हवल्दार	श्रेणिबिहिन		९८६०५५१६६९	अस्थायी
२	विष्णु बहादुर रोकाहा	नगर प्रहरी जवान	श्रेणिबिहिन		९८६९९३०२२४	अस्थायी
३	जुना अर्याल	नगर प्रहरि जवान	श्रेणिबिहिन		९८६९४५१९६७	अस्थायी
४	रिमकला सेजाल	नगर प्रहरी जवान	श्रेणिबिहिन		९८६६५६४६१५	अस्थायी
५	कमल पौडेल	नगर प्रहरी जवान	श्रेणिबिहिन		९८४७८३८७७४	अस्थायी
६	प्रेम बहादुर जि.सी.	नगर प्रहरी जवान	श्रेणिबिहिन		९८४९५८९३९५	अस्थायी

कार्यालय सहयोगी

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार
१	राम प्रसाद अर्याल	का.स.	श्रेणिबिहिन		९८६७१८२५८०	अस्थायी
२	हिमा घर्ति	का.स.	श्रेणिबिहिन		९८४१५३१२४४	अस्थायी
३	चन्द्रकान्त अर्याल	का.स.	श्रेणिबिहिन			अस्थायी
४	बिर बहादुर घर्ती	पाले	श्रेणिबिहिन			अस्थायी

हलुका सवारी चालक

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	तह/श्रेणी	क.संकेत नं.	मोवाईल नं.	स्थायी/करार

१	गणेश पुन	ह.चा.वा.	श्रेणिबिहिन			अस्थायी
२	शरण अर्याल	ह.चा.वा.	श्रेणिबिहिन			अस्थायी

वडागत (र ज्यालादारी ,करार ,स्थायी)

क्र.स.	कार्यालय	कर्मचारी नाम	पद	शाखा/ सेक्सन	कर्मचारी संकेत नं.	मोबाइल	अवस्था
१	वडा नं. १	विष्णु लम्साल	वडा सचिव	प्रशासन	२२०२		स्थायी
२	वडा नं. १	कुवेर सार्की	पशु प्राविधिक	पशु	६३८१	९८६७०९६३८१	स्थायी
३	वडा नं. १	हरीमायाँ के.सी	कृषि प्राविधिक	कृषि	३२३३		अस्थायी
४	वडा नं. १	लिला वि क	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	३०८६	९८४६८३०८६३	अस्थायी
५	वडा नं. २	खिम वहादुर घर्ती	वडा सचिव	प्रशासन	२०८७४६		स्थायी
६	वडा नं. २	सुदन पोखेल	सव ईन्जिनियर	प्राविधिक			अस्थायी
७	वडा नं. २	टेक प्रसाद खदाल	कृर्षि प्राविधिक	कृर्षि	५५४३		अस्थायी
८	वडा नं. २	ज्ञान वहादुर घर्ती	कार्यालय सहायक	प्रशासन	१५४१		अस्थायी
९	वडा नं. २	टेक प्रसाद खदाल	कृर्षि प्राविधिक	कृर्षि	५५४३		अस्थायी
१०	वडा नं. २	यम वहादुर परियार	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	८५२७		अस्थायी
११	वडा नं. ३	लाल वहादुर घर्ति मगर	वडा सचिव	प्रशासन	२११००३७	९८४६१०४३१६	स्थायी
१२	वडा नं. ३	वेगम घर्ती मगर	असिष्टेन्ट सव-इन्जिनियर	प्राविधिक	६७५४		सरुवा
१३	वडा नं. ३	लोकेश कुमार थापा	कृर्षि प्राविधिक	कृर्षि	७५८४	९८४९३२७५८४	स्थायी
१४	वडा नं. ३	सुरेन्द्र शाही	कृर्षि प्राविधिक	कृर्षि	९८६९	९८६९८७३११३	अस्थायी
१५	वडा नं. ३	बिर वहादुर विश्वकर्मा	कार्यालय सहायक	प्रशासन	६५९९	९८६६८४६५९९	अस्थायी
१६	वडा नं. ३	बासुदेव अर्याल	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	९७४६		अस्थायी
१७	वडा नं. ४	मालिका ४			७२६०४		
१८	वडा नं. ४	मन वहादुर थापा	वडा सचिव	प्रशासन	७९००१	९८४७४७९००१	स्थायी

१९	वडा नं. ४	मान बहादुर ओली	पशु प्राविधिक	पशु	६४१३	९८४००४६४१३	स्थायी
२०	वडा नं. ४	तुल्सी थापा	कृषि प्राविधिक	कृषि	३९४९	९८६९१३९४९१	अस्थायी
२१	वडा नं. ४	नमिता कार्की	कार्यालय सहयोगी	का.स	१५५३	९८४७४३२८८९	अस्थायी
२२	वडा नं. ५	हिमाल घर्ति	वडा सचिव	प्रशासन		९८४७५७०२७०	स्थायी
२३	वडा नं. ५	कमल नेपाली	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	प्रशासन		९८६७८६५०८६	अस्थायी
२४	वडा नं. ५	सुरेन्द्र गिरी	पशु प्राविधिक	पशु	४१७०	९८४३९८७०४१	अस्थायी
२५	वडा नं. ५	मनिषा अर्याल	कृषि प्राविधिक	कृषि	९७१५	९८४०९११५९७	अस्थायी
२६	वडा नं. ५	मोहन कार्की	कार्यालय सहयोगी	का.स	५७३५	९८६७१५३५५७	अस्थायी
२७	वडा नं. ६	भुमिश्वर गौतम	वडा सचिव	प्रशासन	१३६७७६	९८४७३७५५०१	स्थायी
२८	वडा नं. ६	रञ्जु कुमारी अधिकारी	असिष्टेन्ट सव ईन्जिनियर	प्रशासन	८४०९		स्थायी
२९	वडा नं. ६	विमल अर्याल	पशु प्राविधिक	पशु	७७५		अस्थायी
३०	वडा नं. ६	डायमण्ड के.सी	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	प्रशासन	६६६९	९८६९८४६६६९	अस्थायी
३१	वडा नं. ६	प्यारी फडेरा	कृषि प्राविधिक	कृषि	२७०१		अस्थायी
३२	वडा नं. ६	शान्ती अधिकारी	कार्यालय सहयोगी	का.स	२३४९	९८४९८०२३४९	अस्थायी
३३	वडा नं. ७	उसा श्रीस	वडा सचिव	प्रशासन	३२११	९८४७३११६०६	स्थायी
३४	वडा नं. ७	गणेश सुवेदी	कृषि प्राविधिक	कृषि		९८६७७७६२५०	स्थायी
३५	वडा नं. ७	योगेन्द्र राज भट्ट	असिष्टेन्ट सव ईन्जिनियर	प्राविधिक	४८७०	९८४८७०८५६२	स्थायी
३६	वडा नं. ७	गोपाल कार्की	कृषि प्राविधिक	कृषि	८८८४	९८६७१६८८८४	अस्थायी
३७	वडा नं. ७	मनिराम उपाध्याय पन्थी	कार्यालय सहयोगी	का.स	५४७२	९८४४८०५४७२	स्थायी
३८	वडा नं. ८	सुशिल अर्याल	वडा सचिव	प्रशासन	२१०६०८	९८५७०३६१६४	स्थायी
३९	वडा नं. ८	खगेन्द्र सिंह धामी	पशु प्राविधिक	पशु	४६०२	९८६४३०४६०२	स्थायी
४०	वडा नं. ८	तिलक पाखेल	सव ईन्जिनियर	प्राविधिक	५५२	९८४७०१०५५२	अस्थायी
४१	वडा नं. ८	सम्झना लम्साल	कृषि प्राविधिक	कृषि	३२१२	९८६९४५१२८७	अस्थायी
४२	वडा नं. ८	युवा कार्की पौडेल	सामाजिक परिचालक	प्रशासन	५१२२	९८६९४५१५२२	अस्थायी

४३	वडा नं. ८	मेघ वहादुर सुनार	कार्यालय सहायक	प्रशासन	२९६३	९८६७४५२९६३	अस्थायी
४४	वडा नं. ८	तुलसी राना नेपाली	कार्यालय सहयोगी	का.स	४१४१	९८६९४५१२८१	अस्थायी

शिक्षातर्फ (स्थायी, करार, र ज्यालादारी)

श्री विद्यादेवी प्राथमिक विद्यालय मालिका ५				
क्रस.	शिक्षकको नाम थर	नियुक्तिको प्रकार	तह	फोन नं
१	चन्द्र प्रसाद अर्याल	राहत	प्रावि.	९८४७०७५३६३
२	मधु कुमारी थापा	बालविकास	प्रावि.	९८६७२५३४२६
३	हरिकला थापा	कास.	कास.	९८४७१०६५४४
श्री मालिका प्राथमिक विद्यालय मालिका ५				
१	लक्ष्मी भण्डारी	स्थायी	प्रावि.	९८६६१४८३९६
२	चमेला ज्ञवाली	अस्थायी	कास.	९८६६५७९७११
श्री फूलवारी प्राथमिक विद्यालय मालिका ६				
१	श्री जीवलाल घिमिरे	स्थायी	प्रावि.	९८६८६६०४६४
२	श्री हिरा कार्की	स्थायी	प्रावि.	९८६७७६०१६३
3	राधा पराजुली	वालविकास	प्रावि.	९८६९४२७०७३
४	हीरा पराजुली	कास.	प्रावि.	९८६९९३०१११
श्री सूर्योदय प्राथमिक विद्यालय मालिका ५				
१	चन्द्र गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८६७७६००२२
२	मायाँ कुमारी गिरी	राहत	प्रावि.	९८६६५८१७८२
3	गोमा अर्याल गिरी	वालविकास	प्रावि.	९८४९८०११९२
4	कृष्ण वहादुर विक.	स्थायी	प्रावि.	९७६२२५५३३७
श्री तम्मुडाँडा प्राथमिक विद्यालय मालिका २				
१	यमुना थापा	राहत	प्रावि.	९८६७१७४२२४
२	निर्मला थापा	राहत	प्रावि.	९८६२२५४१०९
3	कमला अर्याल	वालविकास	प्रावि.	९८६४४६९७३१

४	मायाँ पाण्डेय	कास.	प्रावि.	९८६१३३९७९३
५	लक्ष्मी अर्याल	निजी	प्रावि.	९८६७३६०८०५
६	मन कुमारी घर्ती	कास काज.	प्रावि.	९८४२८६६९०९
श्री खड्ग आधारभूत विद्यालय मालिका ८				
१	भोजराज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६०५१६८६०
२	गोविन्द पोखेल	राहत	निवि.मा.	९८५७०७२२३७
३	पूजा केसी.	राहत	निवि.मा.	९८४७५०७६६४
४	टंक प्रसाद आचार्य	स्थायी	प्रावि.	९८६७८७२४१५
५	सुमित्रा सुनार	स्थायी	प्रावि.	९८६९०३८७१४
६	रुद्र वहादुर जिसी.	स्थायी	प्रावि.	९८४५०२१३९३
7	गोमा गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८६२९०८३४७
8	खिम वहादुर जिसी.	स्थायी	प्रावि.	९८६४४०४४५६
9	सरस्वती घिमिरे	वालविकास	प्रावि.	९८४७०७०८५७
१०	लक्ष्मी केसी.	अस्थायी	प्रावि.	९८६९४५१२३४
११	राम वहादुर जिसी.	कास.	प्रावि.	९८६७२४२८३९
श्री बरारुख आधारभूत विद्यालय मालिका ७				
१	सुरेन्द्रबहादुर लम्साल	स्थायी	प्रावि.	९८४७०५९४६७
२	डिल्लीराजपन्थी	स्थायी	प्रावि.	९८६७२६२०२४
३	लुमाकान्तलम्साल	स्थायी	प्रावि.	९८४७५५२८५०
४	मिनालम्साल	स्थायी	प्रावि.	९८४७३९३७८९
५	हरिकला भण्डारी	स्थायी	प्रावि.	
६	भवित्रापन्थी घिमिरे	राहत	निवि .मा .	९८४४७७९५७४
७	लक्ष्मीलम्साल	राहत	निवि .मा .	९८४९५६०१८६
८	चन्द्रबहादुर बिक.	राहत	निवि .मा .	९८६१२०१९३६
९	लक्ष्मी लम्साल	करार	बालविकास	९८६१५३६८९०
१०	उमा लम्साल	UWS अनुदान	प्रावि.	९८६०१५२०२९
११	पुष्पारोकाहा मगर	UWS अनुदान	प्रावि.	९८४३२२८६६५
१२	कल्पनाठकुल्ला	UWS अनुदान	प्रावि.	९८४४६६९५२७
१३	तारा खड्का	करार	का. स	९८४७०३४५१६
श्री पाटाखर्क प्राथमिक विद्यालय मालिका २				
१	राम वहादुर थापा	स्थायी	प्रावि.	९८४०१५७३७२

२	पम्फा बोहोरा	बालविकास	प्रावि.	९८६७२७४१६७
३	पुनाराम अधिकारी	कास.	प्रावि.	९८६७३६६३४४
श्री जनजागरण प्राथमिक विद्यालय मालिका २				
१	युवराज बोहोरा	निजी	प्रावि.	९८४७१६६४२७
२	बामुराम भुसाल	स्थायी	प्रावि.	९८६७१८२०८९
३	नविन केसी.	स्थायी	प्रावि.	९८४९३४०३२४
४	जमुना घर्ती	वालविकास	प्रावि.	९८६६०९५१४९
५	विष्णु कामी	वालविकास	प्रावि.	
श्री शिद्ध प्राथमिक विद्यालय मालिका ५				
१	निमा गिरि	स्थायी	प्रावि.	९८६७१७४९९०
२	देव वहादुर विक.	स्थायी	प्रावि.	९८४७०१३७६८
३	मधु कार्की	स्थायी	प्रावि.	९८६७०३२१७२
४	द्रौपदा महतरा	अस्थायी	प्रावि.	९८६३२९६५१६
५	सन्जिला गिरी	अस्थायी	प्रावि.	९८६७१८५१६५
६	रसिम तिमेल्सेना	अस्थायी	प्रावि.	९८६५५१९०४३
७	विष्णु घर्तीमगर	अस्थायी	वालविकास	९८६७९००६८४
८	तेजकुमारी महतरा	अस्थायी	वालविकास	९८६९९२८००३
९	ढाल वहादुर सुनार	अस्थायी	कास.	९८६७७६०४६१
श्री ठुलीचौर आधारभूत विद्यालय मालिका ४				
१	भोजराज रेग्मी	स्थायी	प्रा.वि .	९८६९२०६५६८
२	रामप्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रा.वि.	९८६९१३९७९७
३	गोमा पराजुली	स्थायी	प्रा.वि.	९८४०७६३५८२
४	लक्ष्मी पन्थी रेग्मी	स्थायी	प्रा.वि.	९८६७७९१४४१
५	सिता थापा	वा.स.वि.	वा.वि.	९८६७९२४११०
६	रिमा के.सी.	का.स.	का.स.	९८६७४१४३३९
७	शान्ता अर्याल	गा र .पा.UWS अनुदान	प्रा.वि.	९८६७४०९९६६
८	गोमा अर्याल	गा र .पा.UWS अनुदान	प्रा.वि.	९८६९०३८८९६

९	रेश्मा दवाडी	गा र .UWS अनुदान	प्रा.वि.	९६४१४१४२११
श्री च्यानडाँडा माध्यमिक विद्यालय मालिका २				
१	मुक्त वहादुर खत्री	स्थायी	प्रावि.	९८६७३९५०८९
२	कमल थापा	स्थायी	प्रावि.	९८४७४४०४५२
३	माधव कुमार घर्ती	स्थायी	प्रावि.	९८६७२३३७६६
४	कृष्णा घर्ती	स्थायी	प्रावि.	९८६३४२८६७८
५	जितेन्द्र कार्की	स्थायी	प्रावि.	९८६७५०७००५
६	रमा घर्ती	राहत	प्रावि.	९८६७२३३७६७
७	रिता कुमारी पुन	गापा अनुदान.	निवि.मा.	९८६१४३३९९१
८	हिमाल थापा	सअनुदान.	निवि.मा.	९८६१२०१५४५
९	लक्ष्मी थापा	सअनुदान.	मावि.	९८६५५५१६६९
१०	गोपाल रसाली	सअनुदान.	मावि.	९८६७१८४३४८
११	शालीग्राम गुप्ता	गापा अनुदान.	प्रावि.	९८६४८३८८३६
१२	मुना तामाङ्ग	लेखा	मावि.	९८६९३८८५४८
१३	मनमायाँ थापा	अस्थायी	वालविकास	९८६९७८१५१५
१४	ढाले घर्ती	अस्थायी	कास.	९८४०४८५७५९
श्री शिद्धवावा प्राथमिक विद्यालय मालिका २				
१	कमला घर्ती बुढाथोकी	राहत	प्रावि.	
२	तारा वहादुर थापा विक.	राहत	प्रावि.	
३	पार्वती कार्की घर्ती	अस्थायी	वालविकास	
४	हिमा श्रीस	अस्थायी	कास.	
श्री मुलावारी प्राथमिक विद्यालय मालिका ४				
१	छविलाल भट्टराई	स्थायी	प्रावि.	९८६५५५१९३७
२	सिता हितान	अस्थायी	वालविकास	९८४०५९८८९५
३	सिवलाल लम्साल	स्थायी	प्रावि.	९८६६१४७२५९
श्री पैयाँपाटा प्राथमिक विद्यालय मालिका ४				
१	बुद्धिमान रेग्मी	स्थायी	प्रावि.	९८६६१३७५२८
२	कमला भट्टराई	अस्थायी	वालविकास	९८६७४६०८२५
३	हिरा घिमिरे अर्याल	अस्थायी	कास.	९८४३२२००४५

श्री गएँलीचौर प्राथमिक विद्यालय मालिका ३				
१	महेश्वर अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७३९२२०६
२	राममायाँ बुढामगर	अस्थायी	वालविकास	९८६७४११७२६
३	हुम बहादुर बुढामगर	अस्थायी	कास.	९८६९१३९३६९
श्री छत्र प्राथमिक विद्यालय मालिका ८				
१	सुर्य प्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७०५९९०८
२	दिप राज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४८६८२७७३
३	भवि थापा	स्थायी	प्रावि.	९८४७५३००६३
४	घन वहादुर खत्री	अस्थायी	प्रावि.	९८५७०६७९८१
५	रुक्मेणी पाठक	अस्थायी	वालविकास	९८६७७२९६०५
श्री थानापति निम्न माध्यमिक विद्यालय मालिका ८				
१	कुल प्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७१९६२२०
२	मेघ वहादुर विक.	स्थायी	प्रावि.	९८४७२५४८६३
३	कालिका भुसाल	स्थायी	प्रावि.	९८४७४९२७३२
४	गोविन्द वहादुर वुढा	स्थायी	प्रावि.	९८४७००४२२३७
५	बैकुन्ठ पौड्याल	अस्थायी	प्रावि.	९८६९४२४९९०
६	खिम वहादुर क्षेत्री पन्थी	अस्थायी	प्रावि.	९८४६९७३९५०
७	भगवती सारु	अस्थायी	प्रावि.	९८६७५४७०५९
८	विमला पौडेल	अस्थायी	वालविकास	९८६९४५१३१५
९	सविता पौडेल	अस्थायी	प्रावि.	९८६३४४२२९१
१०	सेर वहादुर थापा	अस्थायी	कास.	९८६९४५१६४४
११	सर्मिला सुनार	अस्थायी	प्रावि.	
श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय मालिका ६				
१	टिका वहादुर विक.	स्थायी	प्रावि.	९८६६१८३४४६
२	सावित्रा कुमारी भट्टराई	स्थायी	प्रावि.	९८६९७९३२४३
३	भिमकला अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७८५१५६२
४	रामकृष्ण लम्साल	राहत	प्रावि.	९८४७१७६१८४
५	चमेला गौतम अर्याल	अस्थायी	वालविकास	९८६७४०९७४२
	रेखा रायमाझी सुनार	अस्थायी	कास.	९८६१९३६३६६
श्री जमलपोखरा माध्यमिक विद्यालय मालिका ५				

१	ढुण्डिराज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६०७२९१९९
२	अशोक कुमार जिसी.	राहत	निवि.मा.	९८४२८६६६६०
३	विष्णु गिरी	अनुदान	मावि.	९८६७३९३७८९
४	संजिव कुकर्ण.	अनुदान	मावि.	९८६४०४२८८३
५	सन्तोसष विक.	राहत	प्रावि.	९८४२९१७६४०
६	लिलावती अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८४७३०९६५६
७	कमला श्रीस	स्थायी	प्रावि.	९८६१३६३२१९
८	बसन्ती गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८४७३५७९७२
९	बसन्ता अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७४४५२१४
१०	सलिना घर्ती	स्थायी	प्रावि.	९८६७४२९७५१
११	देवकला राना	राहत	प्रावि.	९८६७८५१५५७
१२	जुमान सिहं जिसी.	करार लेखा	मावि.	९८४७४७८२६५
१३	देवकला थापा	करार	प्रावि.	९८४७५७०७२३
१४	कमला जिसी.	अस्थायी	वालविकास	९८४७२३२९२९
१५	लक्ष्मी अधिकारी	अस्थायी	वालविकास	९८६७३०५००९
१६	तारा वहादुर राउत	स्थायी	कास.	९८४७१६६५१३
१७	चमेला ज्ञवाली	स्थायी	कास.	९८६६५७९७११
१८	सीता महतरा	स्थायी	कास.	९८४०७६३३४१
श्री अर्जै माध्यमिक विद्यालय मालिका ६				
१	सम्झना विष्ट	स्थायी	मावि.	९८६६५७३१८७
२	इस्वरी अर्याल	स्थायी	मावि.	९८५७०६७४०६
३	चुडामणी रेग्मी	स्थायी	मावि.	९८६७२६३३४८
४	राम वहादुर थापा	स्थायी	मावि.	९८४७१३५४०७
५	संगिता शाही	स्थायी	मावि.	९८४९८८४४९६
६	अनिता घिमिरे पराजुली	स्थायी	मावि.	९८४०६०१७१२
७	प्रेम भुसाल	अस्थायी	मावि.	९८४७४५१८२७
८	फर्सुराम नेपाली	अस्थायी	मावि.	९८४७१५२८९०
९	खुमलाल पन्थी	स्थायी	निवि.मा.	९८४७३२७०७९
१०	मञ्जु अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८४७२२७९००
११	ठगेश्वर अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८५७०३९५५८

१२	बुद्धिराम अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८५७०६७४४१
१३	मणिराम पोखेल	राहत	निवि.मा.	९८४७५९११७४
१४	बुद्धि प्रकास भण्डारी	स्थायी	प्रावि.	९८५७०६७९१८
१५	धनिश्वर अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८५७०६७९०७
१६	लाल वहादुर जिसी.	स्थायी	प्रावि.	९८४७१६४१६६
१७	अर्जुन विष्ट	स्थायी	प्रावि.	९८४७१९३६६३
१८	मेघनाथ अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४३५९७२९०
१८	जानकी महतरा	स्थायी	प्रावि.	९८६७१६८८४०
२०	नमिता सिंह अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७१६३६९८
२१	सरस्वती घिमिरे	स्थायी	प्रावि.	९८४७०४५६४०
२२	खिमा घिमिरे	आन्तरिक स्रोत	प्रावि.	९८४९८१२४१६
२३	मीना पोखेल	अस्थायी	वालविकास	९८४७३१०९४२
२४	सीता भण्डारी	अस्थायी	वालविकास	९७४९७८३७५०
२५	दुर्गा प्रसाद घिमिरे	लेखापाल	मावि.	९८४७५५०३७२
२६	कृष्ण प्रसाद अर्याल	अस्थायी	कास.	९८६७३३८२९०
श्री मरानडाडा प्राथमिक विद्यालय मालिका ३				
१	नारायण घिमिरे	राहत	प्रावि.	९८६७११३७४२
२	मायाँ घिमिरे	स्थायी	प्रावि.	९८४४१८१८७३
३	चन्द्रकला अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६१२०९०९५
४	प्रकाश अर्याल	राहत	प्रावि.	९८४५३२८९००
५	पुर्णकला बुढा	अस्थायी	बालविकास	९८६०६९९३०४
६	ऋषिराम घिमिरे	अस्थायी	कास.	९८४००४१९५६
श्री रानिपोखरी आधारभूत विद्यालय मालिका ६				
१	तुल्सीराम विक.	स्थायी	प्रावि.	९८४७२६२५२७
२	ज्ञानु गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८६७१८५४०२
३	सिता अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७७७८४४८
४	दिपक खड्का	राहत	निवि.मा.	९८४७१८७४३१
५	देवराज अर्याल	राहत	निवि.मा.	९८४३१५४६५७
६	गोमा कुमारी ज्ञवाली	राहत	प्रावि.	९८६७३८९२५०
७	गोमा विष्ट	अस्थायी	वालविकास	९८६९९२९६५०

८	कृष्णचन्द्र अर्याल	अस्थायी	वालविकास	९८६६६९४२४५
९	सीता विटालु	गापा अनुदान.	निवि.मा.	९८४१६११८१४
१०	दिवश दगांल	u.w.w फेलो	प्रावि.	९८४५९०५२३३
११	मञ्जु अर्याल	निजी स्रोत	प्रावि.	९८६१२०९४६१
१२	विन्दु थापा	निजी स्रोत	कास.	९८६१६०१६५९
१३	लक्ष्मी भुसाल	निजी स्रोत	प्रावि.	९८४७०७१४११
१४	चुडामणी अर्याल	अस्थायी	कास.	
श्री सिद्धेश्वरी प्राथमिक विद्यालय मालिका ८				
१	शारदा एमसी.	स्थायी	प्रावि.	९७४२३४१७६५
२	सरस्वती पन्थी	राहत	प्रावि.	९७४६४८९७४७
३	राम वहादुर नेपाली	राहत	प्रावि.	९८६८६७४९२७
४	कमला गिरी	राहत	प्रावि.	९८४७१०५६८२
५	सावित्रा घर्ती	वालविकास	प्रावि.	९८६७२०५७५०
६	हिमा गिरी	अस्थायी	कास.	९८४१०८३८८४
श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय मालिका १				
	चन्द्रमणी पुन	राहत	प्रावि.	९८५७०६४२४३
	गीता श्रीस पुन	अस्थायी	वालविकास	९८६०९८९३६९
	लोकेन्द्र पुन	अस्थायी	कास.	९७६२७३०७८३
श्री मालिका प्राथमिक विद्यालय मालिका ८				
	भूमि प्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६९४५१२३९
	मुक्ता क्षेत्री	राहत	प्रावि.	९८४४७९१०१९
	लक्ष्मी विक.	अस्थायी	वालविकास	९८४१२७०४४७
	ललिता जिसी.	अस्थायी	कास.	९८६९४२४८७४
श्री देविस्थान माध्यमिक विद्यालय मालिका ७				
१	विजय थारु	करार	मावि.	९८६१७१३४२०४
२	गोविन्द प्रसाद पन्थी	स्थायी	मावि.	९८४७३७५१४९
३	डोरनाथ घिमिरे	स्थायी	मावि.	९८४७१२२७४०
४	खगेश्वर अर्याल	स्थायी	मावि.	९८६६४१२१४२
५	सरोज कुमार लोध	स्थायी	मावि.	९८६७४१४५५९
६	बुद्धिनाथ पाण्डे	करार	मावि.	९८५७०६८७१९

७	सागर पोखरेल	राहत	मावि.	९८४७३१०८००
८	खिम वहादुर बुढाथोकी	स्थायी	निवि.मा.	९८४७०८६२३१
९	मोहन वहादुर घर्ती	स्थायी	निवि.मा.	९८५७०३७५८७
१०	यमलाल पन्थी	स्थायी	निवि.मा.	९८४७५१३८२२
११	विना शर्मा	स्थायी	निवि.मा.	९८४७९९१६६७
१२	मान वहादुर खड्का	स्थायी	प्रावि.	९८६१३६१९२३
१३	शैलेन्द्र प्रसाद पन्थी	स्थायी	प्रावि.	९८४७१०५३०१
१४	पुर्णचन्द्र मगर	स्थायी	प्रावि.	९८४७१८६७४६
१५	श्यामलाल पन्थी	स्थायी	प्रावि.	९८६९३१६९६५
१६	कमल विक.	स्थायी	प्रावि.	९८४७२७२५२१
१७	राधिका गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८४७३११६७६
१८	ज्ञानराज पन्थी	स्थायी	प्रावि.	९८५७०६४४११
१९	निमा गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८४३१८७४७६
२०	रघुविर कार्की	लेखा	मावि.	९७४२८९५५२१
२१	देवकला घिमिरे	अस्थायी	कास.	९८६०७२९३९५
२२	अन्जु थापा	अस्थायी	वालविकास	
श्री छापहिल माध्यमिक विद्यालय मालिका ५				
१	लिला गिरी	संघिय अनुदान	मावि.	९८६९४५१५३३
२	रमेश रेग्मी	संघिय अनुदान	मावि.	९८६७२३००४४
३	सिता गिरी	गापा अनुदान.	मावि.	९८४७४२७०६६
४	चित्र बहादुर महतरा	राहत	निवि.मा.	९८४७२३३९५३
५	पूर्ण वहादुर कार्की	राहत	निवि.मा.	९८६७७३८१७८
६	इश्वर कार्की	राहत	निवि.मा.	९८६७०२८६७४
७	हेमराज घिमिरे	राहत	निवि.मा.	९८६७१८२१९२
८	धनु गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८६७२८१९६७
९	अम्मर वहादुर कार्की	स्थायी	प्रावि.	९८६७१७४०४८
१०	लोकेश गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८६७१३५०५४
११	मदन गिरी	स्थायी	प्रावि.	९८४४७५८९७६
१२	मान वहादुर लम्साल	राहत	प्रावि.	९८६८१५९६१२
१३	गिता कार्की	राहत	प्रावि.	९८६७१२८४७९

१४	घनश्याम अर्याल	लेखा	मावि.	९८६७४१४३४१
१५	शान्ता कार्की खत्री	अस्थायी	वालविकास	९८६७१७४१२१
१६	कृष्ण वहादुर कार्की	अस्थायी	कास.	९८६७७७२३२९
श्री मालिका माध्यमिक विद्यालय मालिका ८				
१	हेमराज पौड्याल	स्थायी	मावि.	९८५७०६७१४७
२	नारायण प्रसाद अर्याल	स्थायी	मावि.	९८४४७०५४७३
३	विष्णु प्रसाद अर्याल	स्थायी	मावि.	९८६७३३४८७२
४	खिमविक्रम जि सी.	स्थायी	मावि.	९८४९७७३९०१४
५	बासुदेव घिमिरे	स्थायी	मावि.	९८५७०६७३४१
६	केदारनाथ पौड्याल	स्थायी	मावि.	९८४९४१६२८४
७	खेमराज अर्याल	अस्थायी	मावि.	९८६७२४३९१६
८	रेश्मीराज अर्याल	अस्थायी	मावि.	९८६७५५१४७५
९	वसन्त पराजुली	अस्थायी	मावि.	९८४७३६९२७६
१०	कालिन्दि गुप्ता	अस्थायी	मावि.	९७६५३१५१७९
११	विक्रम पाण्डे	अस्थायी	मावि.	९८४७१६९८७७
१२	कुसल गिरी	अस्थायी	मावि.	९८६७१०३९८५
१३	विशाल कंडेल	अस्थायी	मावि.	९८६७१७१५७६
१४	कृष्ण प्रसाद अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८६१९९४०००
१५	भरतमणी अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८६९४५१३२५
१६	डिल्लीराम पौड्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८६९१०३८६९
१७	विमला बुढा मगर	स्थायी	निवि.मा.	९८६१००६१५९
१८	चक्रमणी अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८६९४५११२२
१९	हेमराज बटला	अस्थायी	निवि.मा.	९८४४७८५१९०
२०	तिर्थ वहादुर शाही	अस्थायी	निवि.मा.	९८४८१४७८४०
२१	हिमराज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६४४१४३२०
२२	रुद्र वहादुर केसी.	स्थायी	प्रावि.	९८६९३०६४०४
२३	विमला पौडेल अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७१०६७८४
२४	विष्णु पुरी	स्थायी	प्रावि.	९८६७५०२२१६
२५	टिका भण्डारी	अस्थायी	प्रावि.	९८४५३२८७९०
२६	डिल कुमारी पौड्याल	अस्थायी	प्रावि.	९८६१३१२५१५

२७	विष्णु प्रसाद घिमिरे	लेखा	मावि.	९८४३२०५१८१
२८	गिता पोखेल	अस्थायी	वालविकास	९८६७७७२०५०
२९	यम वहादुर केसी.	अस्थायी	कास.	९८६६३९०९७३
३०	लक्ष्मी रिजाल घिमिरे	अस्थायी	मावि.	९८६०६९९३८३
३१	कमल प्रसाद अर्याल	अस्थायी	मावि.	९८६९४५१३१४
३२	सर्मीला जिसी.	अस्थायी	निवि.मा.	९८६९४५१०९०
३३	सुना जिसी.	अस्थायी	प्रावि.	९७६५४९५७९१
३४	रित वहादुर बुढा मगर	अस्थायी	प्रावि.	९८४२८०४०४६
३५	रिमा पराजुली	अस्थायी	प्रावि.	९८६७३९३०७७
३६	पवित्रा गिरी	अस्थायी	प्रावि.	९८६७४६३८४८
३७	लाल वहादुर सुनार	अस्थायी	प्रावि.	९८४२३८५४४७
श्री ह्वाङ्गदी मेहाले माध्यमिक विद्यालय मालिका ३				
१	तोयनाथ अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८६०३१६२०४
२	भोट वहादुर बुढा	स्थायी	प्रावि.	९८६३३५३९७१
३	प्रकाश थापा	राहत	मावि.	९८६७४८५६६८
४	सञ्जय खड्का	राहत	मावि.	९८६००५९९६१
५	टोपलाल पौडयाल	गापा अनुदान.	मावि.	९८४७१४२६६४
६	हुमकला बुढा	गापा अनुदान.	मावि.	९८६७१६९३६३
७	भिम रेग्मी	राहत	निवि.मा.	९८६७२०५६४३
८	विष्णु प्रसाद रेग्मी	राहत	निवि.मा.	९८६७११३७७६
९	जय वहादुर थापा	स्थायी	प्रावि.	९८६९१३९३२९
१०	कमल सुवेदि घर्ती	स्थायी	प्रावि.	९८६७२८३३०६
११	रीता बुढा	स्थायी	प्रावि.	९८६७१२४९८२
१२	सरिता महत	स्थायी	प्रावि.	९८४७४०५५८९
१३	जानकी बुढाथोकी	राहत	प्रावि.	९८४४७३९७१७
१४	दल वहादुर बुढा	स्थायी	प्रावि.	९८४९०७६४८०
१५	इस्वरा थापा	अस्थायी	वालविकास	९८६७१८२०२८
१६	जानका कुमारी घर्ती	लेखा	मावि.	९८६७२०४६२९
१७	वलजित बुढा	अस्थायी	कास.	९७४८८३९७५७
१८	मायाँ पुन	निजि	निवि.मा.	९८४९९२३९४१

१९	दल वहादुर विक.	निजि	निवि.मा.	९८६०७२९३७१
२०	उमालक्ष्मी कुवर	निजि	प्रावि.	९८६७३६६४३६
श्री चिभरा प्राथमिक विद्यालय मालिका ३				
१	सुनिता थापा	अस्थायी	वालविकास	९८६९४६९४६४
२	राम वहादुर थापा	अस्थायी	कास.	९८६७१६८८८३
श्री नेटा दर्लिङ माध्यमिक विद्यालय मालिका २				
१	यमलाल अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८५७०६४५९५
२	भुम बहादुर घर्ती	स्थायी	मावि.	९८४६८२३०११
३	बालुराम अर्याल	स्थायी	मावि.	९८४७१५५२१३
४	ललिता गिरी	स्थायी	मावि.	९८५७८१४०६५
५	अशोक चौधरी	स्थायी	मावि.	९८६४९२८४०५
६	भिम वहादुर पुन	स्थायी	मावि.	९८४७९६६४५६
७	ज्ञानु पुरी	अस्थायी	मावि.	९८६७०४६८४२
८	उर्मिला जिसी.	अस्थायी	मावि.	९८६७२६२०९२
९	जिवलाल अर्याल	अस्थायी	मावि.	९८६१०६८०७४
१०	युवराज अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८४७३०११४६
११	शिव वहादुर लम्तरी	स्थायी	निवि.मा.	९८४७३२८८४
१२	दुर्गा अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९७६२५३०८६३
१३	धनिश्वर अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७२६००२
१४	दिपक अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७४६६१५४
१५	जगत वहादुर खड्का	अस्थायी	प्रावि.	९८५७०६७६०७
१६	पुनाराम अर्याल	अस्थायी	प्रावि.	९८६७२३२८९६
१७	प्रेम वहादुर श्रीस	अस्थायी	प्रावि.	९८६०९३८९४८
१८	रुमा घर्ति मगर श्रीस	लेखापाल	मावि.	९८४७५७२०९४
१९	ज्योति श्रीस	अस्थायी	वालविकास	९८४०४८५७५०
२०	भिम वहादुर पुन	अस्थायी	कास.	९८४३६९९६१२
२१	शुस्मा क्षेत्री	अस्थायी	कास.	९८६७५८२१७७
श्री अमर माध्यमिक विद्यालय मालिका १				
१	ढाल वहादुर केसी.	स्थायी	प्रावि.	
२	प्रेम वहादुर श्रीस	स्थायी	प्रावि.	

३	गोपाल महतरा	स्थायी	प्रावि.	
४	धन वहादुर विष्ट	स्थायी	प्रावि.	
५	अमृता चन्द	स्थायी	प्रावि.	
६	ढाल वहादुर बोहोरा	करार	प्रावि.	
७	याम कुमारी गाहा	राहत	प्रावि.	
८	शिखर मल्ल परियार	राहत	प्रावि.	
९	अनिता पन्थी	राहत	प्रावि.	
१०	सुस्मा श्रीस	संघिय अनुदान	प्रावि.	
११	विना थापा	संघिय अनुदान	प्रावि.	
१२	लिला पौडयाल	गापा. अनुदान	प्रावि.	
१३	लिल वहादुर कार्की	निजि	प्रावि.	
१४	प्रेम वहादुर श्रीस	लेखापाल	मावि.	
१५	सिता अर्याल	अस्थायी	वालविकास	
१६	जुद्ध वहादुर श्रीस	अस्थायी	कास.	
श्री रैनादेवी प्राथमिक विद्यालय मालिका ६				
१	मायाँ अर्याल	राहत	प्रावि.	
२	डिलाराम पराजुली	राहत	प्रावि.	
३	धनकला पोखेल	अस्थायी	वालविकास	
४	मीना विक.	अस्थायी	कास.	
श्री मालिका प्रा वि.विद्यालय मालिका ५				
१	जालिका महतरा	अस्थायी	वालविकास	
२	ढाल वहादुर दर्लामी	अस्थायी	कास.	
श्री छत्र प्राथमिक विद्यालय मालिका ८				
१	सुर्य प्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७०५९९०८
२	दिप राज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४८६८२७७३
३	भवि थापा	स्थायी	प्रावि.	९८४७५३००६३
४	धन वहादुर खत्री	अस्थायी	प्रावि.	९८५७०६७९८१
५	रुक्मेणी पाठक	अस्थायी	वालविकास	९८६७७२९६०५
श्री मिर्मिरे प्रावि. मालिका ४				
१	रिता घर्ती	अस्थायी	वालविकास	९८६९२०६६३८

२	वसन्ता घर्ती	अस्थायी	कास.	९८६७७१४४८०
श्री अर्खावाङ्ग माध्यमिक विद्यालय मालिका ४				
१	वासुदेव अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४०१५७३८०
२	लक्ष्मण प्रसाद अर्याल	स्थायी	निवि.मा.	९८४७८९६०५२
३	धन वहादुर थापा	स्थायी	निवि.मा.	९८६७३२९५८१
४	कपिलराज रेग्मी	स्थायी	निवि.मा.	९८४७३०९८६२
५	क्रिष्टी घर्ती मगर	स्थायी	निवि.मा.	९८४४९६९०१९
६	खिम वहादुर केसी.	स्थायी	प्रावि.	९८४६८९५१५८
७	भानुभक्त अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६७५१७२६६
८	नइन्द्र गुरुङ्ग	स्थायी	प्रावि.	९८६७७१२७३६
९	शान्ता रोका	स्थायी	प्रावि.	९८६४१७९६०५
१०	देवेन्द्र कुमार यादव	राहत	मावि.	९८४०८९७५९४
११	दिपनारायण अर्याल	राहत	मावि.	९८४८६१५२३२
१२	अर्जुन तिवारी	राहत	मावि.	९८५७०३९६२९
१३	कृष्ण प्रसाद घिमिरे	राहत	मावि.	९८६७७६०४७७
१४	गोविन्द प्रसाद घिमिरे	राहत	मावि.	९७६०८०००४४
१५	रिता पोखेल	अस्थायी	लेखा	९८४७३३७४७०
१६	टोपला राना	अस्थायी	वालविकास	९८६७५८२१८७
१७	टेक वहादुर घर्ती	अस्थायी	कास.	९८६७२९४८३१
श्री देविस्थान माध्यमिक विद्यालय मालिका ३				
१	नारायण प्रसाद अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८६४४६८५३१
२	भिमलाल रेग्मी	स्थायी	प्रावि.	९८६७३२८८३४
३	कृष्ण वहादुर घर्ती	स्थायी	प्रावि.	९८६७१७४१३६
४	एकराज अर्याल	स्थायी	प्रावि.	९८४७०१०७०६
५	मदन लम्साल	स्थायी	प्रावि.	९८४४७९५३८१
६	शान्ता घर्तीमगर	अस्थायी	मावि.	९८६९७९१७८३
७	बावुराम मरासिनी	अस्थायी	मावि.	९८६७१५८९४९
८	विकास तामाङ	अस्थायी	निवि.मा.	९८४१५९४६९०
९	बेलमायाँ रेग्मी अर्याल	अस्थायी	मावि.	९८६६४१२२९४
१०	बिमला घिमिरे अर्याल	अस्थायी	निवि.मा.	९८६७३९२२१४

११	गंगा घर्ती	अस्थायी	वावि.	९८६७१७४१३९
१२	जमुना घर्ती मगर	अस्थायी	कास.	९८६९०३८६८२

स्वास्थ्य सेवा तर्फ (र ज्यालादारी ,करार ,स्थायी)

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	कैफियत
१	बसन्तराज भुसाल	जननि.स्वा.	९८५७०६४९९५
२	तारा जिअर्याल.सी.	सि.मी.न.अ.	९८६७१९४०३८
३	सुशिल अर्याल	अव.हे.	९८५७०३६१६४
४	चुरामणि अर्याल	का.स.	९८६९४५१३९४
५	प्रेम प्रसाद घिमिरे	अव.हे.	९८६९२०६६५८
६	रामकृष्ण खड्का	अव.हे.	९८४९६७७५३३
७	खिम बहादुर घर्ती	अव.हे.	९८६०६९९३२७
८	हिरा घर्ती मगर	अव.हे.	९८४६१०४३१६
९	डिल्लीराज भट्टराई	कास.	९८४१६६३९९६
१०	हिमाल घर्ती	अव.हे.	९८४७५७०२७०
११	छमी बुढाथोकी	अ.मी.न.	
१२	ओम बहादुर भण्डारी मगर	सिव.हे.अ.	९८६०९४५०७०
१३	कृष्ण बहादुर घर्ती	अव.हे.	९८४७४३६४२६
१४	सिता अर्याल	अमी.न.	९८४९०२७७६५
१५	टिका पन्थी	अव.हे.	
१६	खिमराज पोखरेल	हेअ.	९८५७०६४८६५
१७	गोबिन्दराम अर्याल	अव.हे.	९८५७०६७२२०
१८	तिलक बिस्ट	अ.मी.न.	९८४७४२८४४४
१९	उत्साह कुमार भट्टराई	हेअ.	९८६०१७०२४२
२०	कृष्ण प्रसाद अर्याल	हेअ.	९८६४४०७६१६
२१	बसन्ती पुरी	अमी.न.	९८४९९०७८६९
२२	विपना भुसाल	अमी.न.	
२३	देविका बिक.	अमी.न.	९८६७२६२७५७

२४	निरा जिकार्की .सी.	अमी.न.	९८४७०७००८४
२५	निर्मला आले	ल्याब असिष्टेण्ट	९८६८८४०३०४
२६	अन्जु थापा	ल्याब असिष्टेण्ट	९८६६१८८४४१
२७	नमिता श्रीस पुन	अव.हे.	
२८	नारायण पराजुली	अव.हे.	९८४७१८७५७२
२९	बिष्णु बहादुर कामी	अव.हे.	९८६९२०६५८८
३०	सुशिला भण्डारी	कास.	
३१	माया गिरि	का.स.	९७४६३९८०२३
३२	रेसम थापा क्षेत्री	कास.	
३३	रुमिकला खत्री कार्की	कास.	९८४७५२७२०५
३४	गिता बिक.	कास.	
३५	वृष बहादुर कामी	कास.	९८६९२०६५८८
३६	भोज बहादुर थापा	कास.	९८४७३३९७७९
३७	गोकर्ण रेग्मी	कास.	९८४७१६००९७
३८	शषिभुषण सिंह	हेव.	
३९	सञ्जिव कुमार महतो	अव.हे.	
४०	प्रज्ञा ओली	अमी.न.	९८४८९९६२४७
४१	सीमा थापा राकसकोटी	अमी.न.	९७४९९०७३५८
४२	रञ्जुकुमारी साह	अमी.न.	९७४६२१०६१५
४३	बिपना अर्मजा	अमी.न.	
४४	सीमा कुमारी थापा	अमी.न.	९८६८९१२८११
४५	प्रगती शाही	अमी.न.	९८४८४३१४८
४६	सबिता कुमारी यादव	हेव.	९८४८८१८३००
४७	पवन कुमार चौधरी	अव.हे.	९८४८५६४४९०
४८	लक्ष्मी कुमारी शाह	अमी.न.	
४९	पुष्पा कुमारी शाह	अमी.न.	
५०	अन्जु कुमारी शाह	अव.हे.	९८२७६३७९९६
५१	अंकिता थापा क्षेत्री	ल्याब असिष्टेण्ट	
५२	देउकला कुमारी खत्री	अमी.न.	

५३	गंगा पुन मगर	अमी.न.	९८६७२००४६१
५४	फेकन कुमार राउत	अव.हे.	९७४४२२७९०९
५५	रितादेवी मगर	अमी.न.	९८४००४१८२५
५६	सरिता कुमारी यादव	अमी.न.	९८६३१७७१३६
57	खिममायाँ पुन	अमी.न.	९८६२२४३१४४
58	खिम वहादुर घर्ती	अव.हे.	९८६०६९९३२७
59	मधु भण्डारी	अमी.न.	९८६९५८४४५७
60	बिष्णा भुसाल	अमी.न.	९८६३९३०६१८
६१	हुमकला नेपाली	कास.	९८४७३१०५०८
६२	रन्जु कुमारी शाहा	अमी.न.	९७४६२१०६१५

(ग) स्थानीय तह संस्थागत स्वमूल्याङ्कन नतिजा

यस मालिका गाउँपालिकाले स्थानीय तह वित्तीय जोखिम मुल्यांङ्कन (FRA) को स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम को मूल्याङ्कन गर्दा देहाय बमोजिमको क्षेत्रगत विवरणमा ८५.५ अंक प्राप्त गरेको छ ।

क्र.स.	विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१.	योजना, बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन	२१	१९
२.	कार्यान्वयन क्षमता तथा व्यवस्थापन	२९	२३.५
३.	लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन	१७	१७
४.	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा लेखापरीक्षण	१६	११.५
५.	राजश्व व्यवस्थापन	१७	१४.५
	जम्मा	१००	८५.५

(घ) वित्तीय सुशासनः

(क) आन्तरिक नियन्त्रण

यस मालिका गाउँपालिकामा आन्तरिक लेखापरिक्षण ईकाईको व्यवस्था भएको र सो ईकाई मार्फत आन्तरिक लेखापरिक्षण गर्ने गरिएको छ । आम्दानी र खर्च Sutra प्रणाली मार्फत गरिएको छ साथै भुक्तानी E.F.T. मार्फत कार्यान्वयनमा रहेको ।

(ख) बेरुजु सम्बन्धि विवरण

- आ.व. २०७४/०७५ को लेखापरीक्षणबाट रु.३ करोड ९९ लाख १९ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु.१६ लाख १३ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.२ करोड १९ लाख १२ हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.१ करोड ५४ लाख ९५ हजार र पेश्की रु.८ लाख ९९ हजार रहेको छ ।
- आ.व. २०७५/०७६ को लेखापरीक्षणबाट रु. ७६ लाख ३१ हजार बेरुजू देखिएको छ। सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु ३ लाख ८८ हजार र प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु. ७२ लाख ४३ हजार रहेको छ ।
- आ.व. २०७६/०७७ को लेखापरीक्षणबाट रु.२ करोड ४९ लाख ७२ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु.२३ लाख ६७ हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.१ करोड ४२ लाख ५१ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.८० लाख ७४ हजार र पेश्की बाँकी रु.२ लाख ८० हजार रहेको छ ।
- आ.व. २०७७/०७८ को लेखापरीक्षणबाट रू ९४ लाख ३८ हजार बेरुजू देखिएको छ। सोमध्ये मिति २०७९/३/१७ मा प्राप्त प्रतिक्रियाबाट रू १३लाख फस्यौट भई बाँकी बेरुजू असुल गर्नुपर्ने रू१४ लाख ५५ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.४५ लाख ६१ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रू.२१ लाख २२हजार रहेको छ ।
- आ.व. २०७८/०७९ को लेखापरीक्षणबाट रू. १ करोड ३६ लाख ७१ हजार बेरुजू देखिएको छ। उक्त गाउँपालिकावाट प्रतिकृया पेश भई रु १८ लाख फछ्यौट भई बाँकी बेरुजू असुल गर्नुपर्ने रू. ७ लाख ४७ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. ४१ लाख ५४ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु. ६९ लाख ६९ हजार रहेको छ ।
- आ.व. २०७९/०८० को लेखापरीक्षणबाट रु. १ करोड २८ लाख ३१ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो सम्बन्धमा रु. ३९ लाख४५ हजारको प्रतिक्रिया प्राप्त भएकोमा सो उपर कारबाही भई बाँकी बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रु. ३७ हजार प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रु. २३ लाख ५ हजार र नियमित गर्नुपर्ने रु. ६५ लाख ४४ हजार समेत रु. ८८ लाख ८६ हजार रहेको छ ।

(ङ) सामाजिक परीक्षण, जाँचपास तथा फरफारक

गाउँपालिकावाट गरिने सेवा प्रवाहमा जनताको समान र सहज पहुचँ सुनिश्चित गरी सुशासनको प्रत्याभुति गरुन समय समयमा सार्वजनिक सुनुवाई, योजनाहरुको लेखा परिक्षण जस्ता क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएको छ । गाउँपालिकावाट सञ्चालन गरिने गतिविधिको वारेमा गाउँपालिकाको वेवसाईट, बुलेटिन तथा प्रत्यक्ष जनताहरुसगँ छलफलका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी जानकारी गराईन्छ ।

सञ्चारका माध्यमको रुपमा कार्यालयको सूचनापाटी, कार्यालयबाट प्रकाशन गरिने बुलेटिन तथा गाउँपालिकाकै वेभसाईड जस्ता सूचना प्रवाहका प्रमुख माध्यमहरुबाट पालिकामा भए गरेका गतिविधिहरु जनसमक्ष पुर्याउने गरिएको छ । पालिकामा सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक कार्यकक्षका साथै न्युनतम भौतिक उपकरणहरुको समेत व्यवस्थापन भएको देखिन्छ । गाउँपालिकाका सवै ८ वडाहरुले आफ्नै भवनवाट सेवा प्रवाह गरिरहेको अवस्था छ ।

गाउँपालिकाबाट हुने सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता र गुणस्तरीयताको प्रतिबिम्ब प्रत्यक्ष सेवा प्रवाहमा संलग्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको कार्यदक्षता तथा कार्यशैलीमा देखिन्छ , कार्यसम्पादनको लागि आवश्यक विभिन्न ऐन,नियम निर्देशिका कार्यविधि, योजना आदिको व्यवस्था रहेको छ । मालिका गाउँपालिकाले हालसम्म एकल अधिकार क्षेत्र भित्रका करिव ६० वटा ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याईसकेको छ ।

(च) स्थानीय ऐन तथा कानूनहरूको विवरण

क्र.सं.	ऐन नियम को नाम	कैफियत
१	मालिका गाउँपालिकाको वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८०	
२	मालिकागाउँपालिका संस्था दर्ता ऐन, २०८०	
३	आर्थिक ऐन , २०७५	
४	मालिका गाउँपालिका गाउँकार्यपालिका(कार्यविभाजन) नियमावली, २०७४	
५	मालिका गाउँपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकार पत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधी) नियमावली, २०७४	
६	मालिका गाउँपालिका स्थानीय मदिरा(कोदो तथा खुर्पानीको रक्सी) उत्पादन, ब्रान्डिङ्ग तथा बिक्रि, वितरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७८	
७	मालिका गाउँपालिकाको कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७४	
८	मालिका गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८०	

क्र.सं.	निर्देशिका	कैफियत
१	कन्टिन्जेन्सी रकम खर्च गर्ने सम्वन्धी निर्देशीका, २०८०	
२	विद्यालय छात्रवृत्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४	
३	व्यवसाय कर निर्देशिका, २०७४	
४	मालिका गाउँपालिकाको कार्यसञ्चालन निर्देशिका, २०७९	
५	मालिका गाउँपालिकाको न्यायिक समितिको न्याय सम्पादन निर्देशिका, २०८०	
६	गाउँपालिकाबाट गरिने बजार अनुगमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४	

७	उपभोक्तासमिति वा लाभग्राही समुहवाट योजना सञ्चालन निर्देशिका, २०७४	

क्र.सं.	कार्यविधी	
१	आयुर्वेद गाउँघर क्लिनिक तथा नसर्ने रोग व्यावस्थापन तथा संचालन कार्यविधी,२०७४	
२	गाउँ कार्यपालिकाको बैठक संचानलन सम्बन्धी कार्यविधी,२०७४	
३	सुत्केरी पोषण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधी, २०७४	
४	सेवा करारमा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधी, २०७४	
५	गाउँसभा संचालन कार्यविधी,२०७४	
६	प्राविधिक कर्मचारी फिल्ड भत्ता सम्बन्धी कार्यविधी, २०७४	
७	मालिका गाउँपालिकाको विपद कोष व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७४	
८	जनता आवास कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधी, २०७४	
९	विपन्न जनता आवास कार्यक्रम कार्यन्वयन कार्यविधी,२०७४	
१०	मालिका गाउँसभा सञ्चालन कार्यविधी,२०७४	
११	निशुल्क स्वास्थ्य सिविर व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधी, २०७४	
१२	मालिका गाउँपालिकाको अनुगमन मुल्याङ्कन कार्यविधी, २०७४	
१३	मालिका गाउँपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्रको प्रमाणिकरण कार्यविधी, २०७४	
१४	आर्थिक सहायता संबन्धी कार्यविधी, २०७४ ,(प्रथम संसोधन २०७९/०६/२८)	
१५	लेखा समितिको कार्यविधी, २०७५	
१६	नदिजन्य पदार्थ व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७५	
१७	मालिका गाउँपालिका नगर प्रहरि व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७५	
१८	केन्द्र सरकार मार्फत संचालन विशेष अनुदान कार्यविधी, २०७५	
१९	गाउँपालिकाको मर्मत सम्भार सञ्चालन कार्यविधी, २०७५	
२०	मालिका गाउँपालिकाको साझेदारिमा विकास कोष संचालन कार्यविधी, २०७६	
२१	मालिका गाउँपालिकाको पशुसेवा कार्यक्रम संचालन कार्यविधी, २०७६	
२२	मालिका गाउँपालिका साझेदारी कार्यक्रम संचालन कार्यविधी, २०७६	

२३	मालिका गाउँपालिकाको भूमिहीन र सुकुम्बासी बस्ती विकास कार्यविधी, २०७६	
२४	मालका गाउँपालिकाको तालिम तथा बैठकमा दिईने पारिश्रमिक र भत्ता सम्बन्धी कार्यविधी, २०७६	
२५	सुरक्षित नागरिक आवास कार्यान्वयन (पहिलो संसोधन) कार्यविधी, २०७६	
२६	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७६	
२७	साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७६	
२८	मालिका गाउँपालिकाको विपन्न दलित तथा अल्पसंख्यक समुदाय स्वस्थ्य विमा कार्यक्रम कार्यविधी, २०७६	
२९	मालिका गाउँपालिका कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) विपद व्यवस्थापन राहत वितरण कार्यविधी, २०७६	
३०	व्यवसायीक ऋणको लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधी, २०७७	
३१	मालिका गाउँपालिकाको समाजकल्याण परिषद संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधी, २०७७	
३२	मनसिन जन्य विपद प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पिनस्थापना अनुदान कार्यविधी, २०७७	
३३	व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधी, २०७७	
३४	मालिका गाउँपालिका शिक्षक दरबन्दी (मिलान तथा व्यवस्थापन) कार्यविधी, २०७७	
३५	गाउँपालिका बाट वितरण गरिने सामग्री सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९	
३६	मालिका गाउँपालिकाको भु-उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९	
३७	मालिका गाउँपालिकाको विपद कोष व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७९	
३८	मालिका गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको कार्य संचालन कार्यविधी, २०७९	
३९	सार्वजनिक जवाफदेहिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यविधी कार्यविधी, २०७९	
४०	मालिका गाउँपालिका योजना तथा सुशासन समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधी, २०७९	
४१	खानेपानी उपभित्तासमिति व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७९	
४२	घ वर्गको निर्माण व्यवसायी दर्ता सम्बन्धी कार्यविधी, २०७९ (प्रथम संशोधनः २०८०/०५/१२)	
४३	न्यायिक समिति संचालन कार्यविधि,२०८०	

४४	मालिका गाउँपालिकाको संचित कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यविधी, २०८०	
४५	घर वहाल कर व्यवस्थापन कार्यविधी, २०८०	
४६	पहिलो बेत ब्याउने भैंसीलाई भत्ता वितरण कार्यविधी, २०८०	
४७	स्थानीय तहको योजना प्रकियामा युवा सहभागिता सम्बन्धी कार्यविधी, २०८०	
४८	संक्षीप्त वातावरणीय अध्ययन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण कार्यविधी, २०८०	
४९	श्रम बैंक संचालन कार्यविधी, २०८०	
५०	मालिका गाउँपालिकाको मेलमिलाप केन्द्र संचालन सम्बन्धी कार्यविधी, २०८०	
५१	लागत साझेदारीमा सामग्री खरीद तथा वितरण सम्बन्धी कार्यविधी, २०८०	
५२	रोजगार संवाद मञ्च (संचालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधी, २०८०	

(छ) स्थानीय प्रकाशनको विवरण

- स्थनीय राजपत्र
- वार्षिक गाउँविकास योजना
- स्वत प्रकाशन प्रतिवेदन

८. अनुसुचीहरु

(क) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको स्थानीय आन्तरिक आय

आय वर्ष	स्थानीय आन्तरिक आय	कैफियत
०७४/०७५	११०२३७९.००	
०७५/०७६	२६२६५२०.००	
०७६/०७७	२१७१३२०.००	
०७७/०७८	३०३१०२६.००	
०७८/०७९	३९०७५३३.००	

०७९/०८०	४६१०७४९.००	
०८०/०८१	३६४६३५५.३०	

(ख) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको स्थानीय खर्च विवरण

स्थानीय खर्चको विवरण				
आय वर्ष	चालु खर्च	पुंजीगत खर्च	कुल खर्च	कैफियत
७६/७७	२५३९१४७८७.००	१२२९०३५७७.००	३७६८१८३६४.००	
७७/७८	२८४७४२७७४.००	१४४३९१४८६.२४	४२९१३४२६०.२४	
७८/७९	३२४०६३१३३.६१	१४१६८३६५२.३४	४६५७४६७८५.९५	
७९/८०	३४३१७७७५१.७६	१८०७२७०९४.८९	५२३९०४८४६.६५	
८०/८१	१८२४२११६९.३४	९३८०९६६५.३८	२७६२३०८३४.७२	

(ग) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तिय हस्तान्तरण

आय वर्ष	वित्तिय हस्तान्तरण(रु)	कैफियत
७६/७७	३४१५९२६२८.००	
७७/७८	४३३०२१०६९.००	
७८/७९	४४२५४९३८१.२९	
७९/८०	४४७८३३०६८.००	
८०/८१	२७६२८७५५०.००	

(घ) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय हस्तान्तरण

आय वर्ष	वित्तिय हस्तान्तरण(रु)	कैफियत
७६/७७	३६३४०९९९.००	

७७/७८	४४३११०००.००	
७८/७९	२९०४९४५४.९५	
७९/८०	३४४४२६०७.००	
८०/८१	१३०४०७२६.००	

(ङ) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको विद्यार्थी भर्नादर

आय वर्ष	प्राथमिक तह भर्ना दर(१-५)(%)	आधारभुत तह(५-८)(%)	माध्यमिक तह (९-१२)(%)	कैफियत
७४/७५	९५.६७	९५.०३	९१.१२	
७५/७६	९६.५	९६.१	९१.८	
७६/७७	९७.५	९६.९	९२.३	
७७/७८	९८	९७.५	९२.९	
७८/७९	९८.९	९८.१	९४.४	
७९/८०	९९	९९	९५	
८०/८१	९९	९९	९१	

(च) आर्थिक वर्ष ७७/७८ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको व्यक्तिगत घटना दर्ताको अलग अलग विवरण

आय वर्ष	जन्मदर्ता	विवाहदर्ता	मृत्युदर्ता	सम्बन्धविच्छेद	बसाइ सरी जाने	बसाइ सरी आउने	कैफियत
७७/७८	१९११	९९१	६२६	५३	९४६	१३६	
७८/७९	४४९	३६१	२०२	१२	५१	२९	
७९/८०	७०६	३१०	२०६	२२	३२१	५१	
८०/८१	४९४	२२९	१३६	१५	१५७	३६	

(छ) आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिको स्थानीय ऋणको अवस्था

मालिका गाउँपालिकाले २०७४/७५ देखि हालसम्म कुनै पनि ऋण लिएको छैन।

(ज) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको कर्मचारीको तलब,भत्ता तथा सुविधामा भएको खर्च

आय वर्ष	पारिश्रमिक(रु)	भत्ता(रु)	अन्य सुविधा(रु)	जम्मा(रु)	कैफियत
७६/७७	१४९४३१३३८.००	११५७४००.००	३०७९२९५.००	१५३६६८०३३.००	
७७/७८	१६६२०६३३९.००	८२९९६३.००	२७०७६२५.००	१६९७४३९२७.००	
७८/७९	२११६५३१०३.००	२२५८५४९.००	१७००६०९.००	२१५६१२२६१.००	
७९/८०	१८०७३३८१५.००	१८३८२४४.००	५७६०९३६.००	१८८३३२९९५.००	
८०/८१	९५४०९०५५.८१	१०३१४५९.००	२५७३८४७.००	९९०१४३६१.८१	

(झ) आर्थिक वर्ष ७६/७७ देखि ८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्मको जनप्रतिनिधिको तलब,भत्ता तथा सुविधामा भएको खर्च

आय वर्ष	पारिश्रमिक(रु)	भत्ता(रु)	अन्य सुविधा(रु)	जम्मा(रु)	कैफियत
७६/७७	१३५१३५०.००	१७००००.००	७६९८६५०.००	९२२००००.००	
७७/७८	८६८००००.००	१२०१००.००	०.००	८८००१००.००	
७८/७९	३०४८८४०.००	१४२३०००.००	८५०७४५३.००	१२९७९२९३.००	
७९/८०	६९४५०००.००	२३८६५००.००	०.००	९३३१५००.००	
८०/८१	६३३६०००.००	१६४०००.००	०.००	६५०००००.००	

*** समाप्त ***